

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กลุ่มอาสาพัฒนาเด็ก. ปัญหาเด็กเร่ร่อน [Online]. แหล่งที่มา : <http://www.vgcd.org/problem.htm>
[2006, February 2]

โกศล วงศ์สุวรรณ และ สติต วงศ์สุวรรณ. ปัญหาสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: อมรการพิมพ์, 2543.

โกวิท ประวาลพุกฤทธิ์. การวิเคราะห์เนื้อหา. เอกสารประกอบการอบรมการวิจัยปฏิบัติการการ
ประเมินหลักสูตร ระหว่างวันที่ 12-16 กรกฎาคม 2525.

จิรวรรณ กมลรัตนโยธิน. การวิเคราะห์เนื้อหาและความหมายของรายการสารคดีสิ่งแวดล้อมทาง
โทรทัศน์ (2532-3534). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

จุฑามาศ สุกิจจานนท์. จริยธรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์การ์ตูนของวอลท์ ดิสนีย์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2539.

จุมพล รอดคำดี. พลศาสตร์ของการสื่อสาร. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
2532.

ชยสาโร ภิกขุ. หลับตาทำไม. กรุงเทพมหานคร: หจก.สามลดา, 2548.

ชาญยุทธ ปะวะวัง. สุทธิพงษ์ ธรรมวุฒิ บทเส้นทางสายชีวิต คนค้นคน [Online]. 2004. แหล่งที่มา :
<http://www.nationjobs.com/content/interview/template.php?conno=177> [2004, July 29]

ชำเลื่อง วุฒิจันทร์. คุณธรรมและจริยธรรม หลักการและวิธีการพัฒนาจริยศึกษาในสถานศึกษาสังกัด
กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวิณและเพ็ญแข ประจันปัจฉิม, "จริยธรรมของเยาวชนไทย," รายงานการวิจัยฉบับ
ที่ 21, สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
กรุงเทพมหานคร, 2520.

ธีรภาพ โลหิตกุล. กว่าจะเป็นสารคดี. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พีวาทีนพับลิเคชั่น จำกัด, 2531.

นิษฐา จันทปัญญาศิลป์. พฤติกรรมจริยธรรมของตัวละครเอกชาวจีนในนวนิยายไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.

บุญมี แท่นแก้ว. จริยศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, 2532.

ประภาศรี สีหอำไพ. พื้นฐานการศึกษาทางศาสนาและจริยธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

ปรียานาฏ หงษ์จินดา. การวิเคราะห์รูปแบบและเนื้อหาการสารคดีทางโทรทัศน์เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537.

ปรียาภรณ์ หนูสนั่น. การสะท้อนปัญหาสังคมชนบทในนวนิยายไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ปิยพรรณ กลิ่นขจาย. การเขียนบทรายการสารคดีทางโทรทัศน์. สารนิพนธ์วารสารศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.

พรชัย เชวงเดช. การวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมของภาพยนตร์การ์ตูนสำหรับเด็กที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

พระภุชเรขา. ประเด็นทางจริยธรรม-ศีลธรรมทางการเมือง กรณีนายกรัฐมนตรีกับหุ่นชินคอร์ป. มติชน (16 กุมภาพันธ์ 2549): 7.

พระราชวิสุทธิโมลี (ทองดี สุรเตโช). หลักธรรมสำหรับพัฒนาธรรมจริยา. กรุงเทพมหานคร: กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.

พลกฤษณ์ จริงจิตร. วันเด็กไร้สัญชาติ หมู่บ้านนอกแผนที่ประเทศไทย. มติชน (13 มกราคม 2549): 33.

มงคล 38 ประการ. กรุงเทพมหานคร: ชมรมนิรุกติศึกษา วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์, 2548.

- มนตรา สายวิวัฒน์. การศึกษาเนื้อหาและการใช้ประโยชน์จากนิตยสารวัยรุ่นในการเสริมความรู้และจริยธรรม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนาการ คณะนิติศาสตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- ยุพา สุภากุล. การสื่อสารมวลชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2540.
- รัตนา ศรีชนะชัยโชค. การศึกษานโยบายสังคมในภาพยนตร์ไทยยอดเยี่ยมประจำปี พ.ศ. 2519-2537. รายงานผลการวิจัยทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช, 2539.
- ลัดดาวัลย์ กำแพงแก้ว. ปัจจัยการผลิตรายการสารคดีโทรทัศน์ชุดโลกสลัปส์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. คนพิการ [Online]. 2006. แหล่งที่มา :
<http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%84%E0%B8%99%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3> [2006, February 2]
- ศรีศักร วัลลิโภดม. ชีวิตวัฒนธรรมกับความเชื่อในสังคมไทย. ใน เอกวิทย์ ณ ถลาง (บรรณาธิการ), มองอนาคต: บทวิเคราะห์เพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางการสังคมไทย, หน้า 13-71. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2536.
- ศุภนิธย์ วัฒนลาภ. การเขียนบทสารคดีทางโทรทัศน์. สารนิพนธ์วารสารศาสตรบัณฑิต, สาขาวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2536.
- ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. คนพิการ [Online]. แหล่งที่มา :
<http://www.nectec.or.th/courseware/special-edu/0014.html> [2006, February 1]
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. สังคมวิทยาปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- สาโรช บัวศรี. จริยธรรมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2526.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. สถิติและการวิจัยสื่อสารมวลชน. เอกสารประกอบการเรียนชุดวิชาสถิติและการวิจัยสื่อสารมวลชน สาขานิติศาสตร์, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.

- สุดารัตน์ ชรรินชัย. การวิเคราะห์เนื้อหาด้านมโนทัศน์ทางจริยธรรมในนวนิยายที่เป็นหนังสืออ่านนอกเวลาวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- สุทธิพงษ์ ชรรณวุฒิ. กรรมการผู้จัดการบริษัท ทีวีบูรพา จำกัด. สัมภาษณ์, 10 มีนาคม 2549.
- สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2523.
- สุพัตรา สุภาพ. ปัญหาสังคม. พิมพ์ครั้งที่ 19. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2546.
- สุพงษ์ โสชนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- แสง จันทร์งาม. การสอนจริยธรรมในโรงเรียน, ในรายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน, หน้า 19, กรุงเทพมหานคร: ศรีสยามการพิมพ์, 2529.
- อดุลย์ ดันประยูร. ปัญหาสังคม. กรุงเทพมหานคร: บารมีการพิมพ์, 2524.
- อชิษฐาน พรหมสิริแสง. รายการสารคดีโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ของสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ขอนแก่น. สารนิพนธ์วารสารศาสตร์บัณฑิต, สาขาวิทยุโทรทัศน์ คณะวารสารศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2527.
- อนุสรณ์ ศรีแก้ว. ปัญหาสังคมในภาพยนตร์ของ มจ. ชาตรีเฉลิม ยุคล. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- อภิรดี สุกนธมาน. การรับรู้ผลประโยชน์ที่ได้รับจากรายการสารคดีทางวิทยุโทรทัศน์ที่ให้ความรู้ด้านกฎหมาย “รายการกฎหมายได้ประโยชน์”. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- อรรถัย รุจิราธร. พัฒนาการของรายการสารคดีโทรทัศน์ไทยจากปี พ.ศ. 2530 ถึง 2541. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- อรรณพ ลิ้มปนารมย์. การผลิตรายการโทรทัศน์ชั้นสูง. เอกสารการบรรยายภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2530.
- อัญชิษฐ์ ศิริเทศ. บทสรุปปัญหาคนไร้สัญชาติในประเทศไทย [Online]. แหล่งที่มา : <http://www.thaingo.org/story/nationless.htm> [2006, January 31]

อำนาจ ทะพังก์แก และชยันต์ วรรณะภูติ. จริยธรรมในสังคมไทยในทัศนะของนักการศึกษา. ใน รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน, หน้า 185-210, กรุงเทพมหานคร: ศรีสยามการพิมพ์, 2529.

อุทุมพร จามรมาน. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะ. กรุงเทพมหานคร: ฟีนีฟับลิชชิง, 2531.

ภาษาอังกฤษ

Berelson, Bernard. Content Analysis in Communication Research. New York: Hafner., 1971.

Camey, T.F. Content Analysis for Systematic Inference Form Communication. London: Balfard, 1972.

Horton, Paul B., and Leslie, Gerald R. The Sociology of Social Problems. New York: Appleton - Century - Crofts, 1970.

Kerlinger, Fred N. Foundation of Behavioral Research. New York: Holt, Rinchart and Wonston, 1972.

Krippendorff, Kraus. Content Analysis : An Introduction to Its Methodology. London: Sage Publications, 1980.

Lasswell, Harold D. The Structure and Function of Communication in Society. In L.Bryson (ed.), The Communication of Ideas, pp. 37-51. New York: Harper and Brothers, 1948.

Mckee, James B., Introduction to Society. New York: Holt; Rinchart and Winston, 1969.

Ole R. Holsti. Content Analysis for the Social Science and Humanities. Philippines: Addison – Westley Pub., 1969.

Weinberg, S.D., Social Problems in Modern Urban Society. New Jersey: Prentice Hall, 1982.

Wright, Charles R., Mass Communication : A Sociology Perspective. New York: Randon House, 1975.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคมในรายการคนค้นคนแจกแจงรายเรื่อง

“สงกรานต์ชีวิตลูกอีสาน”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	ครอบครัวของสพฐมีฐานะยากจน ที่ดิน 22 ไร่ ของครอบครัวถูกพี่เขยคนโตนำไปจำนองธนาคารแล้วไม่รับผิดชอบในการไถ่คืน ครอบครัวสพฐจึงไม่มีไร่นาทำเกษตรกรรมเป็นของตนเอง และไม่สามารถสร้างบ้านให้แล้วเสร็จได้แม้จะใช้เวลากว่า 20 ปี	ชนบท
2.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการทางการมองเห็น และการถูกทอดทิ้งให้เผชิญชะตากรรมเพียงลำพัง	“ยายเที่ยง” หญิงชราตาบอดด้วย 70 ปี ต้องอาศัยอยู่ตามลำพังที่บ้านกะโดน อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ มาเป็นเวลากว่า 10 ปี เนื่องจากลูกหลานเดินทางไปทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งหมด แม้ว่ายายเที่ยงจะต้องการทำการรักษาดวงตาให้สามารถมองเห็นได้เป็นปกติ แต่ก็ไม่สามารถทำได้เนื่องจากมีฐานะยากจน และไม่มีลูกหลานดูแลค่าใช้จ่ายในการรักษาหรือมีหน่วยงานของรัฐเข้ามาช่วยเหลือ	ชนบท
3.	<u>การขาดการศึกษา</u>	การไม่ได้รับการศึกษาจึงต้องทำงานใช้แรงงาน โดยได้รับค่าแรงต่ำ	ร้อยละ 70-80 ของชาวบ้านกะโดน จ.บุรีรัมย์ จะเดินทางไปทำงานก่อสร้างในกรุงเทพฯ เมื่อหมดฤดูทำนา การต้องยึดอาชีพกรรมกรหรือช่างก่อสร้างที่ต้องทำงานหนักและได้รับค่าตอบแทนต่ำ เป็นผลมาจากขาดการศึกษา จึงมีชีวิตที่เวียนวนอยู่กับการทำงานหนักและมีฐานะยากจนเรื่อยไปอย่างยากยิ่งนักที่จะมีโอกาสได้ลืมตาอ้าปาก	ชนบท
4.	<u>เกี่ยวกับค่านิยม</u>	ค่านิยมการแต่งงานกับชายชาวตะวันตกเพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ	“หนูไปหาเงินมา สามี่ฝรั่งเอาไปเลย จะได้เงินมาไถ่เราคืน” (ตาเหย อุดมสิน)	ชนบท

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
5.	<u>การอพยพของชาวชนบทสู่เมือง</u>	การเดินทางสู่เมืองหลวงเพื่อหางานทำของชาวชนบทจำนวนมาก	“เราจะเห็นภาพพวยทยานหลังไหล ผู้คนเบียดเสียดยื้อแย่งกันออกจากเมืองหลวง กรูกันออกไปเหมือนกับฝูงแกะหิวโซ่กรูออกจากกรงในฉับพลันที่ประตูเปิดออกอย่างไรอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ปีละ 2 ครั้ง นั่นก็คือในวันปีใหม่ แล้วก็เทศกาลสงกรานต์ เกือบ 100% ของคนที่ติดอยู่บนถนนนั้นไม่ใช่คนเมืองกรุง แต่เป็นคนชนบทที่เข้าใช้และก็มาขายชีวิตให้กับเมืองหลวงเพื่อที่จะแลกกับเศษเงินเล็กๆ น้อยๆ ที่เมืองหลวงจะโยนให้พวกเขา นำกลับไปสู่ชนบท” (คนเดินเรื่อง)	เมืองและชนบท
6.	<u>ความไม่เป็นระเบียบในครอบครัว</u>	ครอบครัวแตกแยกในรูปแบบการเลิกร้าง	“ประจวบ” ลูกอีสานแห่งบ้านกะโดน อ.ประโคนชัย จ.บุรีรัมย์ ทั้งลูกชายวัยทารกไว้กับพ่อแม่ หลังเลิกร้างกับภรรยาแล้วเดินทางจากบ้านไปทำงานต่างถิ่นและขาดการติดต่อไปเป็นเวลา กว่า 6 ปี ในที่สุดก็ได้กลับบ้านในเทศกาลสงกรานต์ปี พ.ศ. 2548	ชนบท
7.	<u>คนชราขาดคนดูแล</u>	การทอดทิ้งบิดามารดาในวัยชราไว้ตามลำพังที่บ้านเกิดเพื่อเดินทางไปทำงานในเมืองหลวง	“ยายเที่ยง” หญิงชราตาบอดวัย 70 ปี และ “ยายสอน” หญิงชราวัย 69 ปี ต้องอาศัยอยู่ตามลำพังมาเป็นเวลากว่า 10 ปี เนื่องจากลูกหลานเดินทางไปทำงานในกรุงเทพฯ ทั้งหมด	ชนบท
8.	<u>การว่างงาน</u>	การว่างงานตามฤดูกาลในช่วงหมดฤดูทำนาของชาวอีสาน	ในช่วงหมดฤดูทำนา ชาวบ้านกะโดนที่ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาทั้งหญิงและชายร้อยละ 70-80 จะเดินทางไปหางานทำในเมืองหลวง และกลับบ้านอีกครั้งในฤดูเก็บเกี่ยว	ชนบท

“เลือดดลิกะ”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้น้อยไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มี สภาพความเป็นอยู่ ต่ำกว่าระดับ มาตรฐาน	“นอกเหนือจากอุปกรณ์และชุดดลิกะไม่กี่ชิ้นนะ ครับ กระเป๋าใส่ของใส่ไปๆ เย็บๆ พังๆ ที่ตั้งอยู่ บนที่ดินของชลประทานที่เห็นนั่นแหละครับ คือ ปราสาทราชวังที่แท้จริงซึ่งเป็นสมบัติพิสดาน เพียงชิ้นเดียวของครอบครัวรุ่งเพชร” (คน เดินเรื่อง)	เมือง
2.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการทาง กาย และความพิการ ทางสติปัญญา	“ก๊วก” นางเอกคณะดลิกะที่ขาพิการข้างหนึ่งจาก อุบัติเหตุตกหลุมตั้งแต่เด็ก และคุณตาของ “เอ” ที่ขาพิการจากอุบัติเหตุรถชน ส่วนความพิการ ทางสติปัญญาสะท้อนผ่าน “หนอย” คนปัญญา อ่อนที่ จ.อยุธยา ผู้หลงไหลในดลิกะเป็นชีวิตจิตใจ	เมือง
3.	<u>สิ่งเสพติดให้ โทษ</u>	การติดสุราจนเสีย สุขภาพและกระทบ ต่องาน	“น้ำหวาน” ครูลิเกของ “หนอย” ต้องเสียชีวิตจาก การดื่มสุราหนักเกินไป ส่วน “ดาพร” ชายชรา วัย 58 ปี มีมือตะโพยงปีพ่ายฝีมือดีในคณะดลิกะ ก็ติดสุราจนถูกให้พักงาน เนื่องจากเมื่อเมาแล้ว ออกอาละวาดจนผู้อื่นเดือดร้อน	เมือง
4.	<u>การขาด การศึกษา</u>	ชีวิตดกดขี่ ลำบาก ทำงาน หนักแลกกับค่าแรง ราคาถูก เพราะ ขาดการศึกษา	“ผมจะให้น้องดูผมตลอด เรียนจบหน่อยเป็นยังไง เรียนจบสูงนะดีได้ทำงานดีๆ ไม่ต้องมาลำบาก อย่างพี่ กว่าจะได้แต่ละบาท ทุกสตาจ์นี่เลย ต้อง มาร่ำมาร้องให้เขาดู ต้องทำทุกอย่างให้เขา พอใจ เราถึงจะได้เงินนั้นมา” (เอ)	เมือง
5.	<u>ความไม่เป็น ระเบียบใน ครอบครัว</u>	ครอบครัวที่มี สมาชิกพิการ	ครอบครัวคณะดลิกะของ “เอ” มีสมาชิกพิการทาง กาย 2 คน คือนางสาวกับคุณตา	เมือง
6.	<u>การจราจรและ อุบัติเหตุโดย รถยนต์</u>	อุบัติเหตุโดย รถยนต์ทำให้ ร่างกายพิการ	คุณตาของ “เอ” ประสบอุบัติเหตุรถชนเมื่อครั้งที่ ประกอบอาชีพขับรถรับจ้าง ทำให้ขาพิการ	เมือง
7.	<u>ที่อยู่อาศัยและ แหล่งเสื่อม โทรม</u>	ที่อยู่อาศัยที่ ชำรุด ทรุดโทรม ขาด บริการที่ถูกต้อง ตามหลักอนามัย	บ้านไม้ที่ตั้งอยู่บนที่ดินของชลประทานของ ครอบครัวรุ่งเพชรอยู่ในสภาพเก่า ผุพัง ประดู เข้าออกบ้านชำรุดจนใช้การไม่ได้	เมือง

“สุชิน...หญิงผู้ก้าวเดินด้วยหัวใจ”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มี สภาพความเป็นอยู่ ต่ำกว่าระดับ มาตรฐาน	“ไม่ว่าสองแขนของเธอกับอีกหนึ่งแรงของพ่อผู้ ชราจะทำงานได้เร็วและมากแค่ไหน มันก็ไม่ เคยเร็วและมากพอที่จะทำให้ได้ค่าตอบแทนมา เพียงพอกับความจำเป็นในการใช้จ่าย” (คน เดินเรื่อง)	เมือง
2.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการทาง กายและการไม่ให้ โอกาสคนพิการใน สังคม	“บางทีความทุกข์และความเจ็บปวดที่แท้จริง ไม่ได้อยู่ที่การเกิดมาเป็นคนพิการนะครับ หากแต่อยู่ที่ความเป็นคนพิการได้ทำลาย โอกาสและความเชื่อมั่นของคนคนหนึ่งลง และ อยู่ที่การที่คนเรามักจะไม่ค่อยให้ออกาสกับคน พิการ” (คนเดินเรื่อง)	เมือง
3.	<u>การขาด การศึกษา</u>	ไม่ได้รับการศึกษา จึงต้องทำงานใช้ แรงงานที่รายได้ต่ำ	“ไม่ได้เรียนหนังสือ ตั้งแต่ 7 ขวบ พ่อพาไป สมัครเรียน ครูไม่ให้เรียน บอกว่าพิการ เรียน ไม่ได้” (สุชิน)	เมือง
4.	<u>สุขภาพอนามัย และโรคภัยไข้ เจ็บ</u>	การเจ็บป่วยด้วย โรคหอบหืด มะเร็ง และโรคเกี่ยวกับ ทางเดินหายใจจน กระทบต่อการ ทำงาน	สุชินเป็นโรคหอบหืดมาหลายปีแล้ว ต้องใช้ยา พ่นขยายหลอดลมและกินยา บ่อยครั้งที่อาการ ป่วยรบกวนการทำงานหาเลี้ยงครอบครัวของสุ ชิน ส่วนพ่อวัย 78 ปี ของสุชิน ก็มีปัญหา สุขภาพเนื่องจากสูบบุหรี่ มีอาการไอเป็นเลือด ผลเอ็กซเรย์พบจุดดำในปอด ต้องกินยา สม่าเสมอ ส่วนพี่ชายของสุชินเสียชีวิตจาก โรคมะเร็ง สุชินจึงรับภาระเลี้ยงดูหลาน (ลูกชาย ของพี่ชาย) แทน	เมือง
5.	<u>ประชากร</u>	ครอบครัวฐานะ ยากจนมีบุตร 10 คน	สุชินเป็นลูกสาวคนสุดท้ายในบรรดาพี่น้อง 10 คน ในครอบครัวที่มีฐานะยากจน	เมือง
6.	<u>ความไม่เป็น ระเบียบใน ครอบครัว</u>	ครอบครัวที่มี สมาชิกร่างกาย พิการและต้อง อาศัยญาติช่วยดูแล บุตร	สุชินเป็นคนพิการที่ต้องช่วยดูแลหลานชาย เนื่องจากพี่ชายของสุชินเสียชีวิตด้วยโรคมะเร็ง	เมือง

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
7.	<u>อัตวิสัยบาตรกรรม</u>	การฆ่าตัวตาย เนื่องมาจากหนี ปัญหาความยากจน และหนี้สิน	“แม่ท้อ เขามีหนี้ไง เขาก็ไม่ได้บอก ไม่ได้เล่า อะไรให้ฟัง แม่เขาก็ร้องไห้ บอกว่า... ซิน ถ้า คิดถึงแม่ ก็เอารูปแม่มาดูนะ ต่อไปนี้จะไม่มีแม่ ดูแลแล้ว ต้องดูแลตัวเอง ดูแลพี่น้อง ดก กลางคืนประมาณ 3-4 ทุ่ม แม่กินน้ำมันมวย ดกเข้าแม่ตาย ทุกวันนี้คิดถึงแม่ก็นั่งพูดกับรูป แม่” (สุชิน)	เมือง

“เดือนกับดาว”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้น้อยไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มีสภาพ ความเป็นอยู่ต่ำกว่า ระดับมาตรฐาน	“ในขณะที่เพื่อนๆ กำลังเตรียมตัวเข้าศึกษาใน ระดับอุดมศึกษา เดือนกลับต้องเดินทางไกล จากบ้านไปขายแรงงานในต่างเมือง ความฝันที่ จะได้สวมเครื่องแบบนิสิตคณะการท่องเที่ยว และการโรงแรม มหาวิทยาลัยสารคามที่เธอ สอบได้และเป็นความใฝ่ฝันนั้น กลายเป็นฝัน สลายไปแล้วเพราะความยากจน” (คนนำเรื่อง)	ชนบท
2.	<u>คนพิการ</u>	การพิการซ้ำซ้อน ช่วยเหลือตนเอง ไม่ได้	น้องชายคนเล็กของ “เดือน” เป็นเนื้องอกที่จุมก มาแต่กำเนิด แขนขาไม่มีเรียวแรง เดินเองไม่ได้ ต้องมีคนดูแลตลอดเวลา	ชนบท
3.	<u>สิ่งเสพติดให้ โทษ</u>	การติดสุราจนเป็น เหตุให้ครอบครัว ได้รับความ เดือดร้อน	คนเดินเรื่อง : แล้วพ่อกินเหล้ามา มีทะเลาะ เบาะแว้งอะไรกับแม่บ้างไหม เดือน : มี ประจำเลย... เวลาทะเลาะ กันพ่อเขาจะโวยวายขว้างปา ของ ดีกประมาณเที่ยงคืน ดี หนึ่ง บางทีครกตำพริกขี้วาง แตกหมดเลย ไม่อยากจะมี อะไร ถ้ามีไปก็ใช้เวลาพ่อแม่ ทะเลาะกันก็เสียหายหมด	ชนบท
4.	<u>การอพยพของ ชาวชนบทสู่ เมือง</u>	การเดินทางเข้ามา ทำงานในเมืองของ ชาวชนบท	หลังเรียนจบชั้น ม.6 เดือนเดินทางไปทำงานที่ จ.ภูเก็ต เพราะไม่มีเงินเรียนต่อปริญญาตรี เมื่อ หางานทำไม่ได้ จึงเดินทางมากรุงเทพฯ และได้ เข้าทำงานที่โรงงานเจียรไนเพชรแห่งหนึ่ง	เมืองและ ชนบท
5.	<u>การว่างงาน</u>	ไม่สามารถหางาน ทำได้ ทั้งที่มี ความสามารถ	“ภูเก็ตโดนสึนามิ ช่วงนี้หางานยาก คนตกงานก็ เยอะ” (พี่ชายของเพื่อนเดือน)	เมืองและ ชนบท
6.	<u>ความไม่เป็น ระเบียบใน ครอบครัว</u>	ครอบครัวที่มี สมาชิกภายใน ครอบครัวร่างกาย พิการ	น้องชายคนเล็กของเดือนกับดาวเป็นเด็กพิการ ซ้ำซ้อน ทั้งทางกายและสติปัญญา จึงไม่ สามารถดูแลตัวเองได้ ทำให้ผู้เป็นแม่ต้องคอย ดูแลใกล้ชิด ไม่สามารถออกจากบ้านไปทำงาน หาเงินมาช่วยจุนเจือครอบครัวได้	ชนบท

“ปาว...สองล้อคู่ชีพ”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม วัฒนธรรม และจิตใจ</u>	เด็กนักเรียนตีกัน	คนเดินเรื่อง : แสดงว่าเราก็เจอพวกวัยรุ่นดีกันบ่อยๆ ละสิ ปาว : บ่อยมากเลยครับ ก็ 70 เปอร์เซ็นต์ ของเคสในตอนกลางคืน	เมือง
2.	<u>เกี่ยวกับค่านิยม</u>	ค่านิยมการเที่ยวสถานบันเทิงในยามค่ำคืนของหมู่วัยรุ่นไทย	ในการปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครหน่วยแพทย์กู้ชีวิตของวชิรพยาบาลของปาวที่ถนนข้าวสารในคืนวันศุกร์ จะมีบรรดาวัยรุ่นที่มาแสวงหาความบันเทิงยามค่ำคืนจำนวนมาก	เมือง
3.	<u>อาชญากรรม</u>	การชิงทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย	ในบรรดาเหตุร้ายต่างๆ ที่ปาวต้องเดินทางไปช่วยเหลือ มีจำนวนไม่น้อยที่เป็นเหตุอาชญากรรม ได้แก่ เหตุชิงทรัพย์ เหตุทำร้ายร่างกาย เป็นต้น	เมือง
4.	<u>การจราจรและอุบัติเหตุโดยรถยนต์</u>	สภาพการจราจรติดขัดในเมืองหลวง	เนื่องจากสภาพการจราจรที่ติดขัดทำให้รถขนาดใหญ่ไม่สามารถเดินทางได้คล่องตัวเท่าจักรยาน ด้วยเหตุนี้ทำให้ปาวคอยฟังวิทยุสื่อสารแจ้งเหตุร้ายตลอดเวลาที่ตนพอจะมีเวลาว่างและจะรีบรุดไปยังที่เกิดเหตุทันที ซึ่งปาวกล่าวว่า “แถวนี้รถพยาบาลไปไม่ทัน รถติด”	เมือง
5.	<u>โสเภณี</u>	การขายบริการทางเพศบริเวณห้องสนามหลวง	“เมื่อความมืดคืบคลานมาถึง บางซอกมุมของสนามหลวงก็อาจจะใช้เป็นที่พักชั่วคราวของคนจร เป็นแหล่งโคจรของบรรดามิจฉาชีพ หรืออาจจะกลายเป็นแผงต่อรองราคาที่มีร่างกายเป็นสินค้า” (คนเดินเรื่อง)	เมือง

“ปู่เย็น...เฒ่าพระนาง”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	คนเดินเรื่อง : แล้วอยู่ที่นี้ (บ้านหลาน) ไม่สบายกว่าหรือครับ ปู่เย็น : สบายแต่ตัว เงินไม่มี... เงินไม่มีกินนะ ใครจะมาให้	เมือง
2.	<u>สิ่งเสพติดให้โทษ</u>	คนติดยาเสพติดก่ออาชญากรรมเล็กน้อยๆ เพื่อนำเงินไปเสพยา	ภายหลังจากการรับเรือพระราชทานจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถไม่นาน “ปู่เย็น” ชายชราวัย 106 ปี ก็ถูกคนติดยาเสพติดมาลักขโมยของในเรือในยามวิกาล	เมือง
3.	<u>คนชราขาดคนดูแล</u>	ชายวัย 106 ปีอาศัยในเรือตามลำพัง	“ปู่เย็น” ใช้ชีวิตตามลำพังในแม่น้ำเพชรบุรี ดำรงชีพด้วยการดักกวนหาปลา ด้วยเหตุที่ปู่เย็นเป็นหมัน ไม่สามารถมีบุตรได้ จึงมีแต่บุตรบุญธรรมที่ขอมาเลี้ยง ซึ่งปัจจุบันได้แต่งงานมีลูกแล้ว 5 คน	เมือง
4.	<u>สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ</u>	น้ำเสียในแม่น้ำเพชรบุรี	คนเดินเรื่อง : ปู่ว่าแม่น้ำเพชรเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้าง ปู่เย็น : อย่างนี้เห็นไอนุ่น..ไอนี้แล้วหมาบ้าง กูบ้างตาย กินไม่ลงสิ คนเดินเรื่อง : แล้วปลาน้อยลงมากไหม ปู่เย็น : (พยักหน้า) คนเดินเรื่อง : สมัยก่อนที่ปู่หาได้ หาได้เยอะเลยไหมปลา ปู่เย็น : บางที่ได้เยอะ นี่มันไม่มี	เมือง
5.	<u>ประชากร</u>	ครอบครัวฐานะยากจนมีบุตร 5 คน	คนเดินเรื่อง : แล้วทำไมปู่ไม่อยู่กับเขา ปู่เย็น : เขามีลูก มีสามี ก็หลายคนแล้ว อยู่กับเขาไม่ได้ เขามีหลายคนแล้ว	เมือง

“ดวงดาวของพ่อ”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	เมื่อพ่อกลายเป็นคนพิการ การหารายได้มาจุนเจือครอบครัวจึงตกเป็นภาระของผู้เป็นแม่เพียงคนเดียว แม่เมย์จะลาออกจากโรงเรียนมาเป็นกรรมกรก่อสร้าง ช่วยแม่หารายได้ในการจุนเจือครอบครัว แต่ก็ยังขัดสนสำหรับ 5 ชีวิตในบ้าน จนแม่ตัดสินใจหนีปัญหาออกจากบ้านไปมีสามีใหม่ ทั้งสามีพิการกับลูก 3 คนให้เผชิญกับความยากจนต่อไป	เมือง
2.	<u>ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม</u> <u>วัฒนธรรม และจิตใจ</u>	การละทิ้งสามีพิการและลูกไปมีสามีใหม่ของผู้เป็นแม่	“แต่นั้นก็ไม่สำคัญเท่ากับความอ่อนแอและป่วยไข้ทางอารมณ์ของผู้เป็นแม่หลังจากที่อยู่ด้วยกัน ต่อสู้นานนับแรมปี เธอก็ตัดสินใจที่จะเยียวยาและหาทางออกให้กับตัวเอง ด้วยการทิ้งรอยแผลและหัวใจที่แหลกสลายไว้กับลูกๆ ทั้ง 3 คนและสามีพิการ” (คนเดินเรื่อง)	เมือง
3.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการทางกายของหัวหน้าครอบครัวทำให้ครอบครัวเดือดร้อน	“แต่แล้ววันหนึ่งก็เหมือนกับชะตากรรมเล่นตลกเมื่อพ่อต้องประสบอุบัติเหตุรถมอเตอร์ไซค์พลิกคว่ำ ทำให้ตัวเองนั้นต้องกลายเป็นอัมพาตทั้งท่อนบนท่อนล่าง ไม่สามารถที่จะขยับเขยื้อนร่างกายเดินไปไหนได้” (คนเดินเรื่อง)	เมือง
4.	<u>การขาดการศึกษา</u>	การไม่ได้รับการศึกษาทำให้ฐานะยากจน	“ถ้าไม่ไปนอกบ้าน ถ้าไม่ไปไกลบ้าน จะมึงงานทำ ไหม... ทำก่อสร้างเหมือนกันนี่แหละ แต่ที่นี่มันมีทำไหม มีความรู้อะไร” (แม่ของเมย์)	เมือง
5.	<u>ความไม่เป็นระเบียบในครอบครัว</u>	ครอบครัวแตกแยกที่ผู้เป็นแม่ละทิ้งสามีพิการและลูก	“ส่วนแม่ของเด็กนั้น ได้แยกทางจากพ่อไปตั้งแต่วันที่พี่ประหยัดได้ล้มป่วยไปประมาณปีเศษๆ ทิ้งให้ลูกทั้ง 3 คน กับสามีพิการต้องใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเพียงลำพัง” (คนเดินเรื่อง)	เมือง

“ครูเหงา...ความรักไร้พรมแดน”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม วัฒนธรรม และ จิตใจ</u>	การขาดความเมตตาและทำร้ายเด็กด้อยโอกาสของคนในสังคม	“ไม่มีใครเหลียวมองเขา ไม่มีใครดูเขา ใครๆ ก็บอกว่าเขาเป็นขยะของสังคม เด็กพวกนี้เกะกะอย่างนี้ละ ถ้ามีเด็กพวกนี้อยู่ ลูกค้าเขาก็ไม่กล้าเข้าร้าน เขาก็ใช้น้ำร้อนรดบ้าง น้ำแกงรดใส่หน้าเด็กอย่างนี้ละ... เขารู้สึกว่าไม่มีใครต้องการเขาเลย ไปไหนก็โดนด่า ไปไหนก็โดนไล่ ไปไหนก็เจอแต่ปัญหา ก็คิดอะไรไม่ออก ไม่รู้จะอยู่ที่ไหน รู้สึกว่าไม่มีที่ให้เขาอยู่ ที่ไหนเขาก็อยู่ไม่ได้ เขาเป็นตัวปัญหา” (ชญญาเรศ แลภูเชอ : เจ้าหน้าที่มูลนิธิ)	เมือง
2.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้ และถูกผู้คนรอบข้างทำร้าย	เด็กใน “บ้านนานา” คนหนึ่งชื่อ “อาลีล่อง” ที่ครูเหงารับเข้ามาอยู่ในความดูแล เป็นเด็กชายเขาที่พัฒนาการทางสมองช้า ซึ่งอยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่ถูกทำร้ายจากผู้คนรอบข้างทั้งทางร่างกายและจิตใจ	ชนบท
3.	<u>สิ่งเสพติดให้โทษ</u>	การเสพยาเฮโรอีน ยาบ้า ยาสูบ บุหรี่ ของเขาและเด็กไร้สัญชาติ	“ตอนอายุประมาณ 5-6 ปี โดนพ่อเลี้ยงพามาขอเงิน พ่อได้เงินมา พ่อก็เงินไปฉีดยา... เพราะพ่อเลี้ยงคนนั้นติดยาเฮโรอีน” (อากุ : เด็กในมูลนิธิ)	ชนบท
4.	<u>เด็กไร้สัญชาติ</u>	เด็กที่ไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและความคุ้มครองในฐานะพลเมืองของประเทศหนึ่งประเทศใด	เด็กไร้สัญชาติที่ “บ้านนานา” หรือ ศูนย์ทางเลือกการเรียนรู้สู่การพัฒนาและป้องกันชีวิตเด็ก ส่วนใหญ่เกิดตามแม่จีน แม่สลอง แม่ฟ้าหลวง จึงไม่มีสูติบัตรและทะเบียนบ้านของบุคคลที่มีสัญชาติไทย (ท.ร.14) และไม่มีทั้งสัญชาติพม่าด้วย พ่อแม่ของเด็กก็ติดยาเสพติด ไม่สามารถเลี้ยงดูลูกๆ ได้ เด็กไร้สัญชาติเหล่านี้จึงต้องออกจากบ้านมาเร่ร่อนขอทานในเมืองเพื่อประทังชีวิต	ชนบท
5.	<u>เด็กเร่ร่อน</u>	เด็กไร้สัญชาติที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือหารายได้ให้กับพ่อแม่ที่ติดยาเสพติด	“เด็กเร่ร่อนต้องถือเป็นกลุ่มเด็กพิเศษ เพราะพฤติกรรมติดลบมา เรื่องยา เรื่องความรุนแรง เรื่องพฤติกรรมที่ซ้นทักเขาอยู่ในขณะเดียวกัน” (ครูเหงา)	เมือง

“บ้งหมาด...คนจนผู้ยิ่งใหญ่”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มีสภาพ ความเป็นอยู่ต่ำกว่า ระดับมาตรฐาน	บ้งหมาดมีอาชีพขับรถสามล้อรับจ้าง ต่อมาเมื่อ ขายรถสามล้อและเสื่อคิวรถรับจ้างไปเพื่อนำ เงินไปซื้อลูกฟุตบอลให้เด็กๆ ฝึกซ้อมแล้ว บ้ง หมาดก็หารายได้จากกรับจ้างกรีดยางในสวน ยางของชาวบ้าน ได้ค่าจ้างเฉลี่ยเพียงวันละ 100 บาท	เมือง
2.	<u>ความเสื่อม โทรมของ ศีลธรรม วัฒนธรรม และ จิตใจ</u>	วัยรุ่นนิยมใช้เวลา ว่างไปกับการแข่ง รถจักรยานยนต์และ เล่นคอมพิวเตอร์ เกม โดยไม่ใส่ใจ การศึกษาคำสอน ของศาสนา	“รู้สึกว่ประสบความสำเร็จตามที่หวังไว้ทุกๆ ประการเลย คือเด็กเกรที่ไม่เคยได้เรียนศาสนา ก็มาเรียนทั้งหมด ข้อที่สอง เด็กที่ไปเล่นเกม ร้านเกมที่มีมากแถวนี้ เขาก็ต้องปิดกิจการไป โดยปริยาย แล้วเด็กๆ รุ่นๆ นี้ พอเลิกเรียนชอบ ไปซึ่งรถมอเตอร์ไซด์ตามชายหาดก็หมดไป เวลามันไม่มี ไม่มีเวลาที่จะพยศ” (บ้งหมาด)	เมือง
3.	<u>ยาเสพติด</u>	วัยรุ่นติดกาว่าซึ่งเป็น สิ่งเสพติดประเภท ผิดกฎหมาย	“เริ่มต้นมาจากลูกของผม กับแฟนคนก่อน ติด ยา ติดกาว่า เมื่อก่อนถึงกับนอนกลางถนน เจอ หมาก็กราบไหว้ก็แล้วกัน คือไม่เชื่อฟังอะไร ทั้งสิ้น บ้งสอนไม่ไหวเลย” (บ้งหมาด)	เมือง
4.	<u>เกี่ยวกับค่านิยม</u>	ค่านิยมการนับถือ คนที่มีฐานะร่ำรวย	คนเดินเรื่อง : ทำไม่ถึงได้ยอมตัดใจขายรถ มอเตอร์ไซด์แลกับฟุตบอล ไม่มีวิธีอื่นแล้วหรือ บ้งหมาด : ลองแล้วแต่ไม่ประสบความสำเร็จ คือที่ไม่ประสบความสำเร็จ ฐานะของบ้งยากจน อยู่อย่าง ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีเกียรติ คนจน เวลาไปขออะไร ใครก็ไม่นับถือ เขาไม่สนใจ	เมือง

“เรื่องของอ้อม”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการทางกายจนไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างคนปกติ	โรคร้ายที่อ้อมเป็นตั้งแต่อายุ 9 ขวบนี้ทำให้เกิดแผลทั่วร่างกาย มือกุดจนหยิบฉวยอะไรไม่ได้ แขนขาสิบจนเดินไม่ได้ ต้องมีคนช่วยดูแล	เมือง
2.	<u>สิ่งเสพติดให้โทษ</u>	การชกัองแะกับยาเสพติดผิดกฎหมายต้องได้รับโทษทางอาญา ทำให้ครอบครัวเดือดร้อน	แม่ของอ้อมจำคุกในคดียาเสพติด ต้องโทษ 8 ปี อ้อมซึ่งป่วยด้วยโรคร้ายและไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้และน้องสาวจึงต้องอาศัยอยู่กับตาและยาย	เมือง
3.	<u>สุขภาพอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ</u>	การป่วยด้วยโรคร้ายเรื้อรังที่รักษาไม่หาย	อ้อมป่วยด้วยโรคเกล็ดหนังแข็งที่รักษาไม่หาย ตั้งแต่ 9 ขวบ เธอกลายเป็นคนมือกุด แขนขาสิบ ต้องมีคนช่วยดูแล บิอนข้าวบิอนยา พาไปอาบน้ำ ตลอดจนดูแลการขับถ่ายและช่วยทำแผลตามร่างกาย ความเจ็บปวดจากแผลสร้างความทรมานให้อ้อมทั้งยามหลับยามตื่น	เมือง
4.	<u>ความไม่เป็นระเบียบในครอบครัว</u>	ครอบครัวแตกแยกในรูปของการเลิกร้าง และต้องอาศัยญาติช่วยดูแลบุตรเนื่องจากผู้เป็นแม่ต้องโทษจำคุก และสมาชิกในครอบครัวป่วยด้วยโรคเรื้อรังและพิการ	พอกับแม่ของอ้อมแยกทางกันตั้งแต่อ้อมยังเล็ก เป็นเหตุให้แม่ อ้อมและน้องสาวต้องอาศัยอยู่กับตาและยายที่จังหวัดราชบุรี เมื่อแม่ของอ้อมต้องจำคุกในคดียาเสพติด อ้อมที่ป่วยด้วยโรคร้ายและไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้จึงตกเป็นภาระการดูแลของตากับยาย	เมือง

“ข้าคือ...นักสื่อความหมาย”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม วัฒนธรรม และจิตใจ</u>	การยุบยงส่งเสริมให้ชาวบ้านบุกรุกถางป่าของนายทุน และการมุ่งแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวของชาวบ้าน	“ที่ผ่านมา มีแต่คนใช้ประโยชน์อย่างเดียว ไม่ได้คิดถึงว่าในอนาคตจะเกิดอะไรขึ้น ตอนนี้ปัญหาคือการแย่งชิงทรัพยากร ที่ทำกิน พอใช้น้ำมาก พอหน้าแล้ง น้ำก็น้อย ข้างล่างก็เดือดร้อน เพราะข้างบนใช้น้ำมากเกินไป” (ลุงต๋น)	เมืองและชนบท
2.	<u>การขาดการศึกษา</u>	การขาดการศึกษาทำให้ชาวบ้านทำลายสิ่งแวดล้อมที่เป็นที่อยู่อาศัยของตนเองเพราะรู้เท่าไม่ถึงการณ์	สาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมบนดอยอินทนนท์ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ชาวบ้านเหล่านั้นขาดความรู้ความเข้าใจในระบบนิเวศวิทยา จึงได้สร้างปัญหาให้กับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การบุกรุกถางป่าเพื่อขยายพื้นที่ทำกิน การล่าสัตว์ และการใช้สารเคมีในการทำเกษตร เป็นต้น	ชนบท
3.	<u>สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ</u>	การล่าสัตว์ การบุกรุกถางป่าและการใช้สารเคมีในการเกษตรที่สูง	“ที่หน้าห้วยอีกเรื่องก็คือเรื่องของการใช้สารเคมีบนดอยอินทนนท์ เพราะตรงนี้กระทบอย่างมาก ชาวบ้านทำการเกษตรที่สูง เอาไม้ต่างประเทศมาปลูก ชาวบ้านมีรายได้ดี แต่ผลกระทบจากการใช้สารเคมีพวกนี้รุนแรง มองด้วยตาเปล่าไม่ค่อยเห็น เช่นมันไหลลงไปในน้ำ สัตว์น้ำบนนี้แทบจะหายาก ลดน้อยชนิดลง ทั้งที่ความจริงควรมีมากชนิด นอกจากนั้น อินทนนท์ยังเป็นต้นน้ำของแม่น้ำปิง น้ำที่ปนเปื้อนสารเคมีจะไปสร้างความเดือดร้อนให้คนที่อยู่ข้างล่างทั้งหมด” (สุรัชย์ ท้วมสมบูรณ์ หัวหน้าอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์)	ชนบท

“ครูโซน”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้น้อยเพียงพอกับรายจ่าย มีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	“ครูชีพ” มีรายได้จากการสอนหนังสือ ทำหิ้วโซนจำหน่าย และรับจ้างแสดงโซนตามงานต่างๆ ต่อมาเมื่อเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ หิ้วโซนจึงมีราคาตก จากที่ในอดีตเคยมีรายได้จากการทำหิ้วโซนหิ้วละ 1,300-1,500 บาท ปัจจุบันราคาเหลือไม่ถึง 1,000 บาท ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวครูชีพตกต่ำลง	เมือง
2.	<u>สุขภาพอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ</u>	เจ็บป่วยด้วยโรคทางตาและโรคหัวใจ	“เริ่มแรกก็ตา ก่อน คือมองอะไร อย่างเดียวมองเป็น 3 อย่าง หมอบอกว่าจอประสาทตาลอก ผ่าตัดตันปี ปลายปีก็เป็นโรคหัวใจ” (ปัทมาวดี ขอบะกลาง : ภรรยาครูชีพ)	เมือง
3.	<u>ที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม</u>	แหล่งที่อยู่อาศัยที่ชำรุดทรุดโทรมขาดบริการที่ถูกต้องตามหลักอนามัย	“ครูชีพ” ต้องประสบปัญหาถูกเจ้าของที่ดินไล่ที่ ทำให้บ้านของครูชีพถูกรื้อถอนและครอบครัวไม่มีที่อยู่อาศัย เมื่อมีผู้นุเคราะห์บ้านไม่ให้ครูชีพและครอบครัวได้อยู่อาศัยชั่วคราวหลังหนึ่ง ก็เป็นบ้านไม้ที่สภาพชำรุดทรุดโทรมมากและใกล้จะรื้อถอนแล้ว	เมือง

“หนังสือข่าว”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มี สภาพความเป็นอยู่ ต่ำกว่าระดับ มาตรฐาน	“พอได้กินไปวันๆ ทาวันนี้ กินพรุ่งนี้ กินวันๆ ไปอย่างนี้” (นายบัวสี)	ชนบท
2.	<u>การขาด การศึกษา</u>	การขาดการศึกษา ทำให้มีทางเลือกใน การประกอบอาชีพ ที่จำกัด	อาชีพขายหนังสือกลางแปลงแลกกับข้าวเปลือก ของชาวบ้าน หรือ “หนังสือข่าว” กำลังเผชิญ อุปสรรคในยุคที่ความนิยมการชมหนังสือ กลางแปลงลดน้อยลงจากเทคโนโลยีด้านความ บันเทิงที่ก้าวหน้าขึ้น แม้จะต้องการเปลี่ยน อาชีพ แต่ก็มีทางเลือกในการประกอบอาชีพ จำกัด เพราะไม่มีที่ดินในการทำการเกษตรเป็น ของตนเองและขาดการศึกษา	ชนบท
3.	<u>เกี่ยวกับค่านิยม</u>	ค่านิยมในวัตถุที่ เข้ามาแทนที่ ค่านิยมการเกื้อกูล กันในสังคม	“CD มันระเบิดแล้ว มีหมดทุกบ้านแล้ว คนทุกซ์ คนยากมันก็มีกันหมดแล้ว มันราคาถูก” (นาย บัวสี)	ชนบท

“ER นาที่ชีวิต”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อน ปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>เกี่ยวกับค่านิยม</u>	การนิยมดื่ม เครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ฉลอง เทศกาลต่างๆ จน เกิดอุบัติเหตุจาก การขับขี่ขณะมี เมมา	อุบัติเหตุโดยรถยนต์และจักรยานยนต์ในช่วง เทศกาลสงกรานต์ มีสาเหตุหลักคือการขับขี่ ยานพาหนะโดยขาดสติสัมปชัญญะจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนนำมาซึ่งความสูญเสีย ทั้งทางร่างกาย จิตใจ และเศรษฐกิจทั้งต่อ ตนเอง ญาติมิตร และสังคม	เมืองและ ชนบท
2.	<u>การอพยพของ ชาวชนบทสู่ เมือง</u>	การเดินทางมา ทำงานในเมือง หลวงของชาว ชนบท จำนวนมาก	การอพยพของชาวชนบทสู่เมืองนี้ นอกจากจะ สร้างความแออัดและมลภาวะให้กับเมืองใหญ่ แล้ว ในช่วงเทศกาลสงกรานต์และปีใหม่ยังทำ ให้การจราจรติดขัดและเกิดอุบัติเหตุทางรถยนต์ ด้วย	เมืองและ ชนบท
3.	<u>การจราจรและ อุบัติเหตุโดย รถยนต์</u>	การจราจรติดขัด และอุบัติเหตุ จำนวนมากที่เกิด จากการขับขี่ขณะ มีเมมา	การเดินทางของผู้คนจำนวนมากจากเมืองใหญ่ สู่ภูมิลำเนาของตนเองเพื่อฉลองเทศกาล สงกรานต์ ทำให้การจราจรบนทางหลวงที่เชื่อม ระหว่างเมืองใหญ่กับเมืองอื่นๆ แออัดคับคั่ง นอกจากนั้นการนิยมการฉลองเทศกาลด้วย เครื่องดื่มแอลกอฮอล์และการขับขี่ขณะมีเมมา ยังทำให้เกิดอุบัติเหตุมากกว่าในช่วงปกติด้วย	เมืองและ ชนบท

“ความฝันของยายประดับ”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย มีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	ยายประดับมีรายได้จากการรับจ้างสถาบันกวดวิชาแจกใบปลิว วันละ 1 รีม รีมละ 50 บาท นอกจากการแจกใบปลิวที่ไม่ได้มีทุกวัน ยายประดับจะเก็บขวดน้ำใช้แล้วไปขาย	เมือง
2.	<u>คนชราขาดคนดูแล</u>	บุคคลที่มีอายุ 72 ปี ต้องดำเนินชีวิตตามลำพัง	ยายประดับ หญิงชราวัย 72 ปี อาศัยอยู่ตามลำพังในบ้านไม้เก่าชำรุดทรุดโทรมในย่านนางเลิ้งโดยปราศจากลูกหลานดูแล เนื่องจากยายประดับไม่ได้แต่งงานมีครอบครัว ดังนั้นหลังจากที่มารดาเสียชีวิตเมื่อประมาณ 20 ปีก่อน ยายประดับจึงต้องใช้ชีวิตอยู่ตามลำพัง	เมือง
3.	<u>ที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม</u>	แหล่งที่อยู่อาศัยที่ชำรุดทรุดโทรมขาดบริการที่ถูกต้องตามหลักอนามัย	ยายประดับอาศัยในบ้านไม้เก่าชำรุดทรุดโทรมในตรอกแคบๆ แห่งหนึ่งในย่านนางเลิ้งตามลำพัง	เมือง

“กว่าแม่จะรู้เตียงสา”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>คนพิการ</u>	ความพิการซ้ำซ้อนของสมาชิกในครอบครัว	“น้องบุรณ” ลูกชายคนเล็กวัย 5 ปี ของ “รุ่ง” พิการแต่กำเนิดทั้งทางกายและทางสติปัญญา ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา ผู้เป็นพ่อจึงต้องลงงานทุกวันพุธเพื่อพาลูกไปทำกิจกรรมบำบัดเพื่อฟื้นฟูสมรรถนะของกล้ามเนื้อ	ชนบท
2.	<u>ความไม่เป็นระเบียบในครอบครัว</u>	ครอบครัวที่สมาชิกป่วยเรื้อรังและร่างกายพิการ	ครอบครัวนี้มีสมาชิกที่ป่วยเรื้อรังคือ “รุ่ง” ซึ่งสมองได้รับความกระทบกระเทือนจากการผ่าตัดเนื้องอกจนขาดสติภาวะ และสมาชิกที่ร่างกายพิการ ต้องได้รับการดูแลใกล้ชิดคือ “น้องบุรณ” ที่พิการแต่กำเนิดจากการสำลักน้ำคร่ำ ทำให้วิถีชีวิตของคนครอบครัวไม่เป็นปกติสุขเท่าที่ควร	ชนบท
3.	<u>สุขภาพอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ</u>	อาการป่วยด้วยเนื้องอกในสมอง และการสำลักน้ำคร่ำจนพิการ	2 ใน 4 ของสมาชิกในครอบครัวมีปัญหาด้านสุขภาพ โดย “รุ่ง” ผู้เป็นแม่ ป่วยเป็นเนื้องอกในสมอง ส่วน “น้องบุรณ” ลูกชายวัย 5 ปี พิการตั้งแต่กำเนิดจากการสำลักน้ำคร่ำ	ชนบท

“ป่าหมอ...แม่พระแห่งบ้านชัยพฤกษ์”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม วัฒนธรรม และจิตใจ</u>	การทอดทิ้งหรือขาดกรรมลูกในไส้ของตน	“ถ้าพูดกันในเชิงของภูมิศาสตร์ เด็กๆ หลายสิบชีวิตที่อยู๋ในบ้านหลังนี้มาจากคนละทิศคนละทาง ต่างพื้นที่กัน แต่ถ้าพูดถึงในแง่ของเงื่อนไขหรือว่าปุมหลังของชีวิต พวกเขามาจากที่เดียวกัน นั่นก็คือที่มีแต่ความขาดพร่อง ถูกทอดทิ้งและไม่มีใครต้องการ” (คนเดินเรื่อง)	เมือง
2.	<u>สุขภาพอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ</u>	การป่วยด้วยโรคมะเร็ง	“ที่ป่วยหนักมากๆ เลยนะคะคือพี่สะใภ้ค่ะ เป็นมะเร็งเต้านม แล้วก็ที่เยอรมันก็ให้ยารักษาทุกวิถีทางแล้วจนแพทย์บอกว่าไม่มีทางรักษาหายแล้ว” (ป่าหมอ)	เมือง
3.	<u>อาชญากรรม</u>	การฆาตกรรมเด็กทารกแล้วนำศพไปทิ้งตามสถานที่ต่างๆ	“อ่านพบในหนังสือพิมพ์ว่ามีเด็กโดนทิ้ง ก็นี่กว่าคงจะมีแค่หนึ่งเดียวในหลายๆ ปี เอ๊ะ อีก 2-3 วันก็มีอีกแล้ว พบศพทารกในแม่น้ำเจ้าพระยา” (ป่าหมอ)	เมือง

“ทาส”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>สิ่งเสพติดให้โทษ</u>	การเสพติดเฮโรอีนจนสร้างความเดือดร้อนให้ตนเอง ครอบครัวและสังคม	“ยาเสพติดที่ชื่อเฮโรอีน ไม่เพียงแต่ทำลายความหวังและอนาคตของเด็กหนุ่มคนหนึ่งลงเท่านั้น แต่มันยังได้ทำร้ายอีกหลายชีวิต ซึ่งรายล้อมอยู่รอบข้างเขา...” (คนเดินเรื่อง)	เมือง
2.	<u>อาชญากรรม</u>	การลักขโมยสิ่งของเพื่อนำเงินไปเสพเฮโรอีน	“พี่กุงมีหน้าที่ขับมอเตอร์ไซด์ อ้อก็ขึ้นไปตามอพาร์ทเมนต์ ไปสอยรองเท้า แล้วก็สอยเสื้อผ้า บางทีก็เหน็บของตามเซเว่น วันหนึ่งก็ไปหา 4-5 รอบ รอบหนึ่งก็ได้ประมาณ 800 เกือบพัน บางทีก็พันกว่า พอเราได้ของมาแล้วก็มีคนรับซื้อเลย” (อ้อ)	เมือง

“บทเพลงจากแดนประหาร”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มี สภาพความเป็นอยู่ ต่ำกว่าระดับ มาตรฐาน	“แม่ไม่มีอะไร...ไรนาอะไรก็ไม่มี ไม่มีจริง ๆ ไร นาจะช่วยเขากินไปวัน ๆ” (แม่ของประดิษฐ์)	ชนบท
2.	<u>อาชญากรรม</u>	การก่อคดี ฆาตกรรมทำให้ ครอบครัวและ สังคมได้รับความ เดือดร้อน	ประดิษฐ์ เป็นผู้ต้องขังในคดีฆ่าคนตาย ศาล ชั้นต้นพิพากษาประหารชีวิต และศาลชั้น อุทธรณ์ก็ยืนยันตามคำพิพากษาเดิม ตลอดเวลา 4 ปีกว่าที่ประดิษฐ์ต้องขัง นอกจาก พ่อแม่จะไม่มีคนดูแลและช่วยเหลือเรื่องเงิน พ่อ แม้อย่างต้องทำงานอย่างหนักเพื่อหาเงินไปไถ่คืน หนี้สินที่ไปกู้มาสำหรับการต่อสู้คดี	(ไม่ได้ ระบุ)

“พระมหาบันเทิง”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความเสื่อม โทรมของ ศีลธรรม วัฒนธรรม และ จิตใจ</u>	การเปลี่ยนแปลง ของประเพณีรดน้ำ ดำหัวผู้ใหญ่ในวัน สงกรานต์	“ที่นี่ก็เริ่มเปลี่ยนไปแล้ว พอติดอนนั้นมา 3-4 ปี ก่อน มาเห็นมันเปลี่ยนแปลงเยอะ ก็เลยคิดมา ปรึกษาพ่อหลวงกับปรึกษาพระครู ปรึกษาว่า จริงๆ น่าจะฟื้นขึ้นมาได้นะ” (พระมหา)	ชนบท
2.	<u>การอพยพของ ชาวชนบทสู่ เมือง</u>	การเดินทางเข้าสู่ เมืองของชนบทเพื่อ หางานทำใน โรงงาน อุตสาหกรรม	“ปัญหาที่เห็นชัดคือเรื่องของการเปลี่ยนแปลง จากสังคมหนึ่ง คือเดิมที่เราเคยเป็นสังคมที่เป็น เกษตรกรรม สมัยก่อนคือเข้ามา ก็ไปสวนไปไร่ ไปนา ที่นี้กระแสสังคมมันเปลี่ยนแปลง เราจะ ปิดกั้นสังคมเราอยู่เฉพาะในนี้ก็ได้ เขาก็ออก เดินทางไปอุตสาหกรรม” (พระมหา)	ชนบท

“เหยื่ออธรรม”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความเสื่อมโทรมของศีลธรรม วัฒนธรรม และจิตใจ</u>	นายทุนบ้านจัดสรร ดิดสินบนเจ้าหน้าที่ของรัฐแล้วหลอกขายบ้านที่ปลูกสร้างบนที่ดินสาธารณะให้ประชาชน	คุณรัตนาได้รับคำสั่งให้รื้อถอนบ้านที่สร้างบนที่ดินสาธารณะ ซึ่งเธอถูกผู้ประกอบการบ้านจัดสรรหลอกให้ซื้อ การดิดสินบนเจ้าหน้าที่แล้วหลอกขายบ้านที่ผิดกฎหมายให้กับผู้ซื้อเพื่อเพิ่มกำไรในการประกอบธุรกิจของตน เป็นการเบียดเบียนและเอาเปรียบสังคมโดยแสวงหาผลประโยชน์ทางวัตถุและละเลยต่อศีลธรรม	เมือง
2.	<u>คอร์รัปชั่น</u>	ข้าราชการใช้อำนาจเอื้อประโยชน์ให้คนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยมิชอบด้วยกฎหมายและกลั่นแกล้งราษฎรผู้บริสุทธิ์	“ครั้งนี้ก็คงจะเป็นอีกครั้งหนึ่งในจำนวนนับร้อยๆ ครั้งของการร้องเรียนตลอด 11 ปีที่ผ่านมา ที่คุณรัตนาได้ยื่นมาแล้วซ้ำแล้วซ้ำเล่าว่าจะไม่มีการเอาผิดข้าราชการที่ทุจริตในหน้าที่ ทั้งที่คุณรัตนายืนยันมาโดยตลอดว่าตนเองมีเอกสาร มีหลักฐานว่าตนเองถูกกลั่นแกล้ง ถูกข่มเหงรังแกอย่างไม่เป็นธรรมจากข้าราชการที่ฉ้อฉลตลอด 11 ปีที่ผ่านมา” (คนเดินเรื่อง)	เมือง

“เล่าแป๊ะ ตระกูลลี้ม มังกรจีนในแผ่นดินสยาม”

	ปัญหาสังคม	บุคคลที่เผชิญกับปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มีสภาพความเป็นอยู่ต่ำกว่าระดับมาตรฐาน	เล่าแป๊ะเป็นชาวจีนโพ้นทะเลที่อพยพหนีความแร้นแค้นมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 6 เล่าแป๊ะต่อสู้เพื่อหนีจากความยากจนโดยทำงานเป็นกุ๊หลิลากรดส่งของอยู่ที่ย่านเยาวราช	เมือง

“วีระพล...ชัยชนะของผู้แพ้”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>ความยากจน</u>	มีรายได้ไม่เพียงพอ กับรายจ่าย มี สภาพความเป็นอยู่ ต่ำกว่าระดับ มาตรฐาน	“วีระพล” เป็นชาวสระบุรีฐานะยากจนผู้มีโอกาส ได้เข้าสู่วงการมวยสากลและได้ชยันหมั้น ฝึกซ้อมจนได้เป็นแชมป์โลก แรงกดดันที่ทำให้ ระพลชยันฝึกซ้อมจนได้ชื่อว่าเป็นนักมวยอาชีพ ที่มีระเบียบวินัยมากที่สุดในประเทศก็คือการ กลัวต่อความพ่ายแพ้ซึ่งหมายถึงการต้องอำลา จากอาชีพนักมวยที่สามารถยกระดับฐานะของ เขาได้และกลับไปสู่ความยากจนเช่นเดิมอีก	(ไม่ได้ ระบุ)

“ตาสงัด...คนปลูกต้นไม้แห่งพรหมพิราม”

	ปัญหาสังคม	ลักษณะที่สะท้อนปัญหาสังคม	เนื้อหาที่สะท้อนปัญหาสังคม	พื้นที่
1.	<u>สิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ</u>	การตัดทำลายป่า	“มันจะไม่มีป่าไม้แล้วล่ะครับ จะหมดป่าแล้ว เตียนไปหมด เป็นผืนนาไปหมดแล้ว ไม่มี ต้นไม้...” (ตาสงัด อินมะตุ่ม)	ชนบท

ภาคผนวก ข

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิตของ “คนต้นเรื่อง” ในรายการคนค้นคน
ที่สะท้อนแนวคิดด้านจริยธรรมแจกแจงเป็นรายบุคคล

“บึงหมาด”

(จาก บึงหมาด...คนจนผู้ยิ่งใหญ่)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยในตนเองและใช้ชีวิตอย่างมีแบบแผน	บึงหมาดมีกิจวัตรในการฝึกซ้อมฟุตบอลให้ลูกชายและเด็กในทีมฟุตบอลตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ในภาคเช้า 5 นาฬิกา เป็นการซ้อมพื้นฐานการเล่นฟุตบอล และในภาคบ่ายหลังเด็กเลิกเรียนเป็นการซ้อมที่สนามฟุตบอล โดยบึงหมาดได้ทำเช่นนี้อย่างต่อเนื่องเป็นเวลากว่าครึ่งปี	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
2.	<u>มีความ ซื่อสัตย์สุจริต</u>	รักษาคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับผู้อื่น	“บึงเคยสัญญากับเด็ก ๆ ไว้ ถ้าทำไม่ได้ เด็กก็จะไม่นับถือ... บอกว่าเก็บขยะเดือนละ 1 ครั้ง เรื่องของกินไม่ต้องเป็นห่วง ได้กินทุกอย่าง ครั้งถึงมาครั้งนี้เงินผมหมดแล้ว ผมต้องหน้าด้านไปขอเขาแล้ว” (บึงหมาด)	ตามมโน สำนึก
3.	<u>มีความ ยุติธรรม</u>	ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยใจเป็นธรรมปราศจากอคติ	“บึงพูดให้เด็กฟังว่าตอนมาซ้อม พวกเรามากันเป็น 100-70-80 ซ้อมกันทุกวัน ตอนแข่งจะไม่ให้เพื่อนเล่นได้อย่างไร ไป 30 คนในทีม บึงก็ให้เล่นหมด ทั้ง 30 คน” (บึงหมาด)	ตามมโน สำนึก
4.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายามอดทน ตื่นตัวและสม่ำเสมอในการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ	เพื่อให้บรรลุถึงจุดประสงค์ในการปลูกฝังเยาวชนที่ตนวางไว้ บึงหมาดได้เพียรพยายามโดยใช้เวลากับการฝึกซ้อมฟุตบอลให้ลูกชายและเด็กในชุมชนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันเสาร์เป็นประจำสม่ำเสมอเป็นเวลากว่าครึ่งปีมาแล้ว	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
5.	<u>ยึดมั่นใน สัมมาอาชีพ</u>	มีความอดทนในการประกอบอาชีพสุจริต	หลังฝึกซ้อมฟุตบอลให้เด็กและพาเด็กไปส่งบ้านแล้ว ในช่วงสายๆ บึงหมาดจะไปรับจ้างกรีดยางในสวนยางของชาวบ้าน โดยมีรายได้เฉลี่ยวันละ 100 บาท	ตามมโน สำนึก
6.	<u>สำนึกใน หน้าที่และ ความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	สนใจในปัญหาของชุมชนและเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอย่างเต็มที่และรับผิดชอบต่อ	“บอกเพื่อนๆ ด้วยนะวันนี้เก็บขยะตอน 4 โมงเย็น อย่าลืมนะ... เราทำเพื่อสังคมของบ้านเรา ให้บ้านเราสะอาดใช้ใหม่ คนจากที่อื่นเข้ามาเห็นจะได้เห็นว่าบ้านเราสะอาดน่าอยู่” (บึงหมาด)	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ในการปรับปรุงและ พัฒนาสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่	บังหมาดริเริ่ม "โครงการปลูกฝังเยาวชนตำบล อ่าวนาง ห้างไกลยาเสพติด" โดยใช้ฟุตบอลเป็น เครื่องมือในการเบี่ยงเบนความสนใจของเยาวชน ในตำบลอ่าวนางจากยาเสพติดและสิ่งมอมเมา ต่างๆ และเป็นแนวทางการปลูกฝังให้เยาวชนมี ศรัทธาในศาสนาและรู้จักช่วยเหลือส่วนรวม	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
8.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นอย่างมี เหตุผล	"เหตุผลที่เราไปเยือนเขา เรามีประโยชน์กว่า เด็กได้ไปเที่ยว หนึ่ง และได้ไปหาประสบการณ์ กับสนามอื่นๆ ต่อไปแข่งที่ไหนมันก็จะไม่ตื่น สนาม แต่ถ้าแข่งอยู่แต่ในบ้านเรา ให้เขามาอย่าง เดียว เปรียบเสมือนกับ "กบที่อยู่แต่ในกะลา" มัน จะตั้งอยู่เฉพาะในกะลา แต่คิดว่ากว้างมากแล้ว แต่พอเปิดกะลาออกดูข้างนอก มันกว้างขวาง กว่านี้อีกมาก" (บังหมาด)	ตามมโน สำนึก
9.	<u>รู้จักตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจกระทำการ และแก้ปัญหาอย่าง มีสติและมีหลักการ โดยพิจารณาเหตุ และผลเป็นที่ตั้ง	"บังคิดว่าสำหรับการทำงานเพื่อครอบครัว บัง เกือบจะหมดอายุการทำงานเลี้ยงครอบครัวแล้ว สายเกินไปแล้วสำหรับการทำให้มีเรือสวนนาไร หลายๆ มีบังกะโล บังทำไม่ได้แล้ว มันสายไปแล้ว บั้นปลายของชีวิตที่ยังเหลืออยู่ สู้มาทำประโยชน์ สิ่งนี้เพื่อสังคม ที่บังเน้นหนักที่สุด คือบังอยาก สร้างความดีตรงนี้ไว้ให้กับลูกของบัง นี่คือการ สร้างอนาคตที่แท้จริงไว้ให้กับเขา นี่คือนิยามที่ แท้จริงเลย ให้เขาจับช่วงการทำเพื่อสังคมนี้ ต่อไป ให้แก่เป็นเด็กดีที่สุด เพราะว่าบังไม่มี สมบัติอะไร มีแต่ความดีนี้มอบให้" (บังหมาด)	เพื่อ ครอบครัว
10.	<u>รักและเทิดทูน ศาสนา</u>	มีศรัทธาเชื่อมั่น ประกอบกิจกรรม ทางศาสนาด้วยใจ เลื่อมใสศรัทธา และ ส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนา	"บังต้องบังคับให้เด็กๆ ไปเรียนศาสนา ตั้งเป็น กฎ-กติกาละเลย ถ้าหากใครไม่ไปเรียน ไม่ไป ละหมาดทุกวันศุกร์ หรือไปเรียนเป็นประจำ บังก็ ไม่สามารถที่จะให้มาอยู่ในโครงการนี้ได้" (บัง หมาด)	ตามมโน สำนึก

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
11.	<u>มีพละทานมัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	มีอัธมโนทัศน์ดี สามารถดำเนินชีวิต อย่างเป็นสุข	"บังก็คิดเสียอย่างเดียวว่า ที่บังทำ เพื่อความสุข ของบังเอง แล้วก็ทำเพื่อให้เด็ก ๆ เป็นคนดีได้ ให้เด็กไม่เกรง บังจะมีความสุข ไม่สนใจกับคำดู ถูกของคนอื่นๆ" (บังหมาด)	เพื่อตนเอง
12.	<u>มีอุตมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตน ตามปณิธานที่วาง ไว้และการพยายาม บำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อสังคม	บังหมาดได้อุทิศตนให้แก่เยาวชนในหมู่บ้านตาม ปณิธานที่วางไว้ นั่นคือ การปลูกฝังให้ลูกชาย ของตนและเยาวชนในตำบลเป็นคนดี ไม่ข้องแวะ กับยาเสพติด มีศรัทธาในศาสนา และรู้จักการทำ ประโยชน์เพื่อสังคม โดยเสียสละเวลาและเงิน ส่วนตัวและอดทนต่อคำดูหมิ่นจากคนรอบข้าง	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
13.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละประโยชน์ อันพึงได้และยอม ทนลำบากเพื่อผู้อื่น	"เป็นเวลาแรมปีแล้วครับ ที่ชายมุสลิมวัย 50 กว่า ปีผู้นี้จะทิ้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องของการทำมาหา กินซึ่งผู้คนส่วนใหญ่มักจะทำเป็นสิ่งแรกๆ เอาไว้ ข้างหลัง แล้วก็อุทิศเวลาทั้งหมดของชีวิตให้กับ เด็ก ๆ เยาวชนในหมู่บ้านเพื่อร่วมกันทำกิจกรรม ซึ่งเบื้องต้นมีแต่ผู้คนหมั่นแคลนและขบขัน" (คน เดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
14.	<u>มีความเมตตา</u> <u>อารี</u>	ช่วยเหลือเด็ก ด้วย มีน้ำใจสงสารและ ปรารถนาให้ผู้อื่น พ้นทุกข์	บังหมาดมีน้ำใจสงสารเด็กอื่นๆ นอกจากลูกชาย ของตนด้วยการปลูกฝังให้เด็กเหล่านั้นเป็นคนดี ไม่ข้องแวะกับยาเสพติด โดยได้ฝึกสอนฟุตบอล ให้และเลี้ยงอาหารเช้าเด็กหลายสิบคนทุกวัน ก่อนพาไปส่งบ้าน	เพื่อผู้อื่น และสังคม
15.	<u>มีความกล้า</u> <u>หาญ</u>	กล้าเป็นผู้นำ กล้า เผชิญอุปสรรค ต่างๆ และกล้าทำ ทุกอย่างในทางที่ ถูกต้องและ เหมาะสม	"ทำไมผู้ชายจนๆ คนหนึ่งซึ่งเป็นประชาชนชั้น ล่างสุดของห้วงโซ่สังคมตำบลอ่าวนาง ในชีวิต สองเท่าแทบจะไม่เคยสัมผัสกับลูกฟุตบอล... จึง อาจหาญที่จะลุกขึ้นมาทำในสิ่งที่สู้มเสี่ยงต่อการ จะถูกผู้คนครหาหรือเหยียดหยัน" (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
16.	<u>มีน้ำใจ</u> <u>นักกีฬา</u>	รู้จักการให้อภัย ไม่ มุ่งเพียงชัยชนะใน การแข่งขัน	"ถ้าเขาเตะเราบ้าง เขาแกล้งให้เราล้ม เราขอโทษ เขาเลย ขอโทษครับ นะ...ทุกคนเลยต้องทำทุก คน" (บังหมาด)	ตามมโน สำนึก

“ลุงต๋น”
(จาก ข้าคือ...นักสื่อความหมาย)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>ขยัน</u>	มีความเพียร พยายาม อุตุน ตื่นตัว และ สม่ำเสมอในการ ทำงาน	“ชายผู้เคยสูญเสียดวงตาให้กับการทำหน้าที่ พิทักษ์ป่าผู้หนึ่งกับกองทัพเล็ก ๆ ของเขาที่มีชื่อ ว่าชุดสื่อความหมายธรรมชาติแห่งดอยอินทนนท์ ... กำลังจรรยาธิ์ไปทั่วทุกแห่งหนเพื่อทำหน้าที่ทูต สันถวไมตรี นำสารแห่งความรัก ความเข้าใจ และความหวังโยในธรรมชาติ ดิน น้ำ ลัตรี และ ป่าไปมอบให้กับทุกคน อย่างมุ่งมั่น ทุมเท และ เอาจริงเอาจัง ราวไม่รู้เหน็ดรู้เหนื่อย” (คน เดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
2.	<u>ยึดมั่นใน สัมมาอาชีพ</u>	มีความอดทนใน การประกอบอาชีพ สุจริตแม้ว่าจะได้ ผลตอบแทนน้อย	ลุงต๋นมีภารกิจหนักและต้องเผชิญกับอุปสรรคใน การทำงานและข้อจำกัดมากมายโดยได้รับ เงินเดือนเพียงหนึ่งหมื่นสามพันบาท แต่ก็ตั้งใจ ทำงานโดยไม่คิดเปลี่ยนไปประกอบอาชีพทุจริต	ตามมโน สำนึก
3.	<u>สำนึกใน หน้าที่และ ความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	สนใจในปัญหาของ ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ และ ช่วยแก้ไข	“เรามาช่วยกันไหม มาช่วยกันดูแลป่าดีไหม จะ ทำอะไรดีเพื่อที่จะปกป้อง เพื่อใคร เพื่ออะไร เพื่อดูแลรักษาสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเรา ปกป้องสิ่ง ต่าง ๆ เหล่านี้เพื่อความยั่งยืน ให้อยู่ได้ถึงลูกถึง หลานเราได้อย่างยาวนานยั่งยืนต่อไป” (ลุงต๋น)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
4.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	วางแผนงานหรือ ทดลองใช้ระบบ ใหม่ ๆ ในการ ดำเนินงาน เพื่อให้ ประสิทธิผลดีขึ้น	“จากที่เคยพุ่งเป้าไปที่การปราบปรามกลายเป็น การป้องกันและการทำความเข้าใจ จากที่เคยเป็น ศัตรูก็กลายเป็นมิตร จากที่เคยเป็นฝ่ายตรงข้าม ก็กลายเป็นแนวร่วม พวกเขาถือทูตผู้ท่องไปทั่ว ทุกหย่อมบ้านในพงไพรเพื่อสื่อความหมายให้ ผู้คนรัก ห่วงโยและเข้าใจในธรรมชาติ” (คน เดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
5.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นอย่างมี เหตุผล	“ที่ผ่านมา มีแต่คนใช้ประโยชน์อย่างเดียว ไม่ได้ คิดถึงว่าในอนาคตจะเกิดอะไรขึ้น ตอนนีปัญหา คือการแย่งชิงทรัพยากร ที่ทำกิน พอใช้น้ำมาก พอน้ำแล้ง น้ำก็น้อย ข้างล่างก็เดือดร้อน เพราะ ข้างบนใช้น้ำมากเกินไป” (ลุงต๋น)	ตามมโน สำนึก

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>รู้จักตัดสินใจ</u> <u>อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจกระทำการ อย่างมีสติและมี หลักการโดย พิจารณาเหตุและผล เป็นที่ตั้ง	คนเดินเรื่อง : ลุงต้นครบ ผนก็ตก ทางก็ลำบาก มาตามลำพังก็ไม่ได้ ทำไมไม่ เลือกเส้นทางง่าย ๆ ทำไมต้อง เป็นที่นี่.. ลุงต้น : คือตอนนี้ช่วงหน้าฝน ผมคิดว่า ทางมันเข้าลำบาก ผู้คนที่เข้า พบปะในหมู่บ้านไม่ค่อยมี เป้าหมายเราคือไปหมู่บ้านที่คน กำลังลำบาก เราเข้ามาหาเขา มา เยี่ยมเยียนเขา ความรู้สึกดี ๆ ของ ชาวบ้านก็เกิดขึ้น เรากก็ได้ใจของ ชาวบ้าน	เพื่อผู้อื่น และสังคม
7.	<u>รักและเทิดทูน</u> <u>ศาสนา</u>	ปฏิบัติตามคำสอน ของศาสนา	“ผมพยายามทำใจ..ทำใจให้นิ่ง สุดท้าย..ผมทำใจ แล้วนึกถึงคำพระที่ท่านสอนว่าการจองเวรมัน เป็นสิ่งที่ไม่จบไม่สิ้น ผมไม่อยากคิดตามแล้ว หลังจากผมนึกถึงคำพระ นึกถึงสิ่งที่พระท่าน สอน ผมอยู่กับพระนาน อยู่กับหลวงพ่อกันมา ส่วน หนึ่งที่ทำให้ผมคิดได้” (ลุงต้น)	เพื่อตนเอง
8.	<u>มีพละทานมัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	มีจิตใจร่าเริงและ อารมณ์แจ่มใสอยู่ เสมอ	แม้ว่าการทำงานจะต้องพบเจอกับอุปสรรค มากมาย แต่ลุงต้นก็ยังมีรอยยิ้มและเสียงหัวเราะ อยู่เสมอ	เพื่อตนเอง
9.	<u>มีอดมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตน ตามปณิธานและ พยายามบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อ สังคม	คนเดินเรื่อง : ไม่ท้อบ้างเธอ ที่ไม่ว่าจะเครื่อง ไม้เครื่องมือ หรือความพร้อมใน ด้านต่างๆ ...มันไม่พร้อมไม่ สมบูรณ์ ลุงต้น : ไม่ท้อครับ เพราะว่าส่วนหนึ่งพอ ผมเข้ามาสัมผัสชาวบ้านจริงๆ ชาวบ้านเขามีความรู้สึกที่ดีกับเรา พร้อมที่จะให้เราเข้ามา ผมได้ใจ ชาวบ้าน ผมมีกำลังใจครับ	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
10.	<u>มีความ</u> <u>ภาคภูมิใจและ</u> <u>รู้จักทำนุบำรุง</u> <u>ทรัพยากรของ</u> <u>ชาติ</u>	ตระหนักในคุณค่า ของทรัพยากรของ ชาติและขัดขวาง การทำลาย ทรัพยากรของ ชาติ	"พอเราสัมผัสกับป่า กับสัตว์ เราารู้สึกรักเขา ไม่ อยากให้สิ่งที่สวยงามและมีคุณค่าแบบนี้สูญเสี ไป ถ้าเราไม่ดูแล ไม่ปกป้องแล้วจะมีใครที่จะ ปกป้องสิ่งต่างๆ เหล่านี้ มีแต่คนทำร้ายเขา ผม ถือว่าเป็นเกียรติมากที่ผมได้ทำ" (ลุงต้น)	ตามมโน สำนึก
11.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละประโยชน์ อันพึงได้และยอม ทนลำบากเพื่อผู้อื่น	ในแต่ละเดือนลุงต้นจะสละเงินส่วนตัวประมาณ 3,000 บาท ไปกับค่าอาหาร ค่าขนมแจกชาวบ้าน และเด็กในหมู่บ้านที่ทิมสือฯ เดินทางไปปฏิบัติ ภารกิจ และบางครั้งลุงต้นก็จะเป็นผู้จ่ายเงิน ค่าอาหารและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ระหว่างการเดินทาง ให้กับสมาชิกทิมสือคนอื่นๆ	เพื่อผู้อื่น และสังคม
12.	<u>มีความเมตตา</u> <u>อารี</u>	มีน้ำใจสงสารผู้ที่อยู่ ในฐานะต่ำกว่าและ ช่วยเหลือให้ท่านคนที่ ขาดแคลน	ลุงต้นใช้เงินส่วนตัวซื้อขนมไปฝากชาวบ้านและ เด็กในหมู่บ้านที่ทิมสือฯ เดินทางไปปฏิบัติ ภารกิจ และในบางครั้งลุงต้นยังเป็นผู้ออก ค่าใช้จ่ายในการเดินทางแทนสมาชิกทิมสือฯ ที่มี รายได้น้อยกว่า	เพื่อผู้อื่น และสังคม
13.	<u>มีความกล้า</u> <u>หาญ</u>	กล้าตัดสินใจ กล้า เป็นผู้นำ มีใจเด็ด เดี่ยวเข้มแข็ง กล้า เผชิญภาวะวิกฤต และอุปสรรคต่างๆ อย่างไม่หวาดหวั่น	การเดินทางไปปฏิบัติภารกิจแต่ละครั้งจะมีรถนิส สันเก๋งๆ เพียงคันเดียวเป็นยานพาหนะแล่นไป บนหนทางที่ห้อมล้อมไปด้วยป่าเขา บ้างก็เป็น เหว เป็นทางแคบ หรือเป็นลำธารเชี่ยวกราก แต่ ลุงต้นตัดสินใจเลือกเดินทางสู่พื้นที่ที่ถนนหนทาง เต็มไปด้วยอุปสรรคนานัปการ เพื่อใช้เป็นโอกาส ที่จะทำให้ชาวบ้านประทับใจและสามารถสร้าง มิตรภาพกับชาวบ้านได้ง่ายขึ้น	เพื่อผู้อื่น และสังคม
14.	<u>มีความ</u> <u>สามัคคี</u>	มีความรักใคร่ ปรองดอง ร่วมมือ ร่วมใจกันทำงาน เพื่อจุดหมายที่ดี งาม	เมื่อรถติดหล่ม ลุงต้นกับทิมสือฯ ต้องช่วยกันเข็น ช่วยกันขุดดินเมื่อมีดินจากภูเขาไหลมาปิดทาง และช่วยกันคิดหาวิธีนำรถข้ามลำธาร ซึ่งลุงต้น ร่วมมือกับทิมสือฯ ร่วมมือกันเป็นอย่างดีโดยไม่ ปรากฏว่ามีทะเลาะเบาะแว้งกันแต่ประการใด	เพื่อผู้อื่น และสังคม

“ครูเหงา”
(จาก ครูเหงา...ความรักไร้พรมแดน)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีความซื่อสัตย์ สุจริต</u>	รักษาคำมั่นสัญญาที่ ให้ไว้กับผู้อื่น	ครูเหงาเคยสัญญาว่าจะไปปรับตัวลีล่อง เบเซ เด็ก ชาวอาซา ที่เป็นเด็กพัฒนาการทางสมองช้า มา จากบ้านห้วยน้ำกิน เพื่อมาใช้ชีวิตอยู่ที่ “บ้าน นานา” ร่วมกับเด็กไร้สัญชาติอื่นๆ แม้ว่าจะไม่มี เงินและไม่มีรถ ต้องไปถึง อ.แม่สรวย จ. เชียงราย เขาก็รักษาสัญญา ทั้งนี้เพราะลีล่องอยู่ ในกลุ่มเสี่ยงที่ถูกสังคมทำร้าย	เพื่อผู้อื่น และสังคม
2.	<u>มีความ ยุติธรรม</u>	ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วย ใจเป็นธรรมโดย ปราศจากอคติ	แม้ว่าครูเหงาจะมีรายจ่ายจำเป็นมาก ครูเหงาก็ ตั้งเงินเดือนตัวเองไว้เพียง 5,000 บาท เท่ากับ เจ้าหน้าที่ของบ้านนานาคณะอื่นทุกคน ด้วยความ กังวลถึงปากท้องของเด็ก เพราะบ้านนานามี งบประมาณที่ค่อนข้างจำกัด	ตามมโน สำนึก
3.	<u>ขยัน</u>	ตื่นตัวและสม่ำเสมอ ในการทำงานให้ บรรลุผลสำเร็จ	“ทำทุกอย่างเลยคะ ตั้งแต่เล่นกิจกรรมกับเด็ก บางทีก็ทำความสะอาดศูนย์ก็มี แกะจะทำเองทุก อย่าง บางทีถ้าแกว่ง แกก็ทำเองหมดทุกอย่าง ละคะ” (ธัญญาเรศ แลเชอภู : เจ้าหน้าที่มูลนิธิ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
4.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์สินตาม ฐานะและความ จำเป็น	“ผมเองไม่มีอะไรติดตัวเลย แก้วแหวนเงินทองก็ ไม่มี นาฬิกาไม่มี” (ครูเหงา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
5.	<u>สำนึกใน หน้าที่และ ความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	สนใจปัญหาของ สังคมและช่วยแก้ไข เมื่อมีโอกาส	“ลำพังเด็กเร่ร่อน เด็กขอทาน สังคมมองว่าเขาไร้ ประโยชน์ สังคมมองว่าเขาเป็นขยะสังคม แต่ถ้า หากว่ามีคนให้โอกาสเขาอย่างนี้ มอบโอกาสที่ดี ให้กับเขา เขาก็สามารถที่จะพัฒนาตัวเองให้ เติบโตขึ้นมาเป็นคนสร้างประโยชน์ให้กับสังคม ได้อีก” (ครูเหงา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีความริเริ่ม สร้างสรรค์ในการ วางแผนงานใหม่ๆ เพื่อให้ได้ ประสิทธิผลดีขึ้น	“พอดีเรามีพื้นที่กว้างหน่อย ก็คือเป็นโลกของเด็กๆ มีบ่อปลาให้ว่ายน้ำ มีที่ตกปลาให้เด็กนั่งตกปลาเพื่อ relax เวลาเขาไม่มีอะไรทำ เกิดอาการเบื่อหรือเซ็ง ก็มานั่งตกปลา ว่ายน้ำได้ หรือปลูกผักหรือทำอะไรสักอย่างหนึ่ง... ถ้าหากว่าปล่อยให้เขาว่างเกินไป มันทำให้เด็กเกิดความคิดแบบฟุ้งซ่าน... ซึ่งอาจจะทำให้เขาหลุดกลับไปสู่วงจรเดิม เลยดึงความสนใจของเด็กเอาไว้ให้ focus กับสิ่งที่กำลังจะพัฒนาเขาได้” (ครูเหงา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
7.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นอย่างมี เหตุผล	“การศึกษาเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุดที่จะขัดเกลาหรือกล่อมเกลาเขา ถึงแม้จะไม่มากก็น้อย แต่โอกาสที่จะเป็นคนดีมันก็มีสูง แล้วโอกาสที่จะเป็นคนที่มีความประพฤติหรือมีศักยภาพมันก็สูงขึ้นไปอีก มันก็ลดทอนปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้” (ครูเหงา)	ตามมโน สำนึก
8.	<u>รู้จักตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจแก้ปัญหา อย่างมีสติและมี หลักการ	“ถ้าหากเด็กเกิดไม่มีสถานภาพแล้ว ผมว่าชีวิตมีดมนหันที่เลย ถูกลิดรอนสิทธิ ถูกตัดโอกาสหลาย ๆ อย่าง ถูกทิ้ง ไม่ถูกดูแล เรียกร้อยเลย เป็นจุดเริ่มต้นจุดแรกเลยที่เราพยายามดันให้เด็กมีสถานภาพก่อน สำคัญมาก” (ครูเหงา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
9.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	ใช้ความรู้ ความสามารถของ ตนเองให้เต็มที่ก่อน จะขอความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	ในการดูแลเด็กไร้สัญชาติในมูลนิธิ ครูเหงาจะไม่ใช้เจ้าหน้าที่ ฉาบพื้นซีเมนต์เอง ทำความสะอาดศูนย์ แกะจะทำเองทุกอย่าง บางทีถ้าแกว่ง แกก็จะทำเองหมดทุกอย่างล่ะค่ะ	ตามมโน สำนึก
10.	<u>มีอุดมคติ</u>	พยายามบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่นและสังคม และ ใช้ชีวิตอย่างมี จุดหมายในทางที่ เหมาะสม	“ชีวิตผมเองอยู่ได้ด้วยความหวังมาตลอด เพราะว่าเป็นคนที่สร้างความหวังไว้ในใจเสมอ แล้วก็สร้างความหวังไว้ให้กับเด็กด้วย ผมเชื่อว่าการคาดหวังหรือการตั้งความหวัง มันเป็นสิ่งที่ทำให้เราพยายามเดินไปให้ได้เพื่อไปให้ถึงความหวังหรือความฝันที่เราฝันไว้” (ครูเหงา)	เพื่อ ตนเอง, ผู้อื่นและ สังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
11.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละประโยชน์ อันพึงได้และยอม ทนลำบากเพื่อผู้อื่น	"ครูเหงาเสียสละค่ะ ทุ่มเททุกอย่างกับเด็ก ๆ อย่างครูเหงาไม่มีจะกิน ครูเหงาก็กินกับเด็ก แก ทำทุกอย่างเพื่อเด็กค่ะ" (ธัญญาเรศ แลเชอภู่ : เจ้าหน้าที่มูลนิธิ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
12.	<u>มีความเมตตา อารี</u>	ช่วยเหลือเด็กด้วย ความความมีน้ำใจ สงสารและเห็นใจใน ความทุกข์ทรมาน ของผู้อื่น	"ความรักของครูเหงายังใหญ่... ครูเหงาเขามี ความรักทั้งหมดให้กับพวกผมครับ เวลากินข้าว ก็มากินข้าวด้วยกันที่บ้านนานา เวลากินพริกก็ กินพริกด้วยกัน เวลากินเกลือก็กินเกลือด้วยกัน" (อาผา เชอหมื่อ : เด็กในมูลนิธิ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
13.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	กล้าเป็นผู้นำ มีใจ เด็ดเดี่ยวเข้มแข็ง ไม่หวาดหวั่นต่อ ความยากลำบาก	ครูเหงากล้าตัดสินใจจะทิ้งชีวิตสุขสบายของคน เมืองมาก่อตั้ง "บ้านนานา" และต่อสู้เพื่อให้เด็ก เร่ร่อนกว่า 90 ชีวิตได้มีอาหาร 3 มื้อ ได้รับ การศึกษาและได้มีโอกาสเป็นพลเมืองของ แผ่นดินไทย อย่างไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรค	เพื่อผู้อื่น และสังคม
14.	<u>สมณะ ไม่โลภ อยู่อย่าง พอเพียง</u>	การพอใจในสิ่งที่ตน มีอยู่ ไม่ดิ้นรนอยาก ได้ในทรัพย์หรือ สิ่งของที่มากเกินไป ความต้องการ พื้นฐานของชีวิต	"ผมเองไม่มีอะไรติดตัวเลย แก้วแหวนเงินทองก็ ไม่มี นาฬิกาก็ไม่มี คือเครื่องอำนวยความสะดวก อย่างอื่น แทบจะไม่มีเลยในชีวิตผมจนถึงวันนี้ และก็ไม่เคยที่จะคิดไขว่คว้าหามันด้วย... ผมมี ความสุขที่อยู่ตรงนี้ ถึงแม้ว่ามันจะไม่ได้มีเงิน ทองมากมาย หรือแม้ว่ามันจะไม่ได้เป็นงานที่ ยิ่งใหญ่อะไร แต่ตรงนี้คือครอบครัวผมแล้ว" (ครู เหงา)	ตามมโน สำนึก

“ปาว”
(จาก ปาว...สองล้อคู่ชีพ)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยใน ตนเอง	“ในช่วงกลางวัน ปาวก็เป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต พอดกกลางคืน ปาวก็จะมาสวมเครื่องแบบเป็นอาสาสมัคร หน่วยแพทย์กู้ชีวิตของวชิรพยาบาล ซึ่งจะ เดินทางมาพร้อมกับสองล้อคู่ใจเป็นประจำทุก คืนนะครับ” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ตนเอง, ผู้อื่นและ สังคม
2.	<u>ขยัน</u>	มีความตื่นตัวและ สม่ำเสมอ สามารถ ควบคุมตนเองให้ ปฏิบัติงานจน บรรลุผลสำเร็จ	ปาวปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครและนักศึกษา อย่างขยัน แม้จะเหน็ดเหนื่อยจากการเรียน หนังสือในเวลากลางวันและมีเวลาพักผ่อนที่ จำกัด แต่ปาวก็ไปปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครทุก วันและยังเลิกงานหลังอาสาสมัครคนอื่นทุกครั้ง	เพื่อ ตนเอง, ผู้อื่นและ สังคม
3.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์ตาม ฐานะและความ จำเป็น และรู้จักใช้ เงินให้เป็นประโยชน์ อย่างคุ้มค่ามาก ที่สุด	“มันดูฟุ่มเฟือยกับการไปเที่ยวกลางคืน เหล้า กินคืนเดียวก็หมดและไม่เกิดประโยชน์อะไรต่อ ร่างกายหรือสังคม เงิน 500 ไปซื้อเหล้าเหมือน การไปซื้อทำให้ชีวิตตัวเองถดถอยลง แต่ 500 นำไปซื้อสิ่งที่เกิดประโยชน์กับคนอื่น ทำให้เงิน นั้นมีค่ามาก” (ปาว)	ตามมโน สำนึก
4.	<u>สำนึกในหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	เข้าร่วมกิจกรรมที่ เป็นประโยชน์ต่อ สังคมอย่างเต็มที่ และรับผิดชอบต่อ	“งานของปาวจึงเป็นมากกว่าหน้าที่ และเป็น จิตสำนึกที่ตระหนักว่าการมีชีวิตอยู่นั้นคงไม่ได้ หมายถึงการมีชีวิตอยู่เพื่อความอยู่รอดของ ตนเอง แต่ต้องมีชีวิตอยู่โดยรู้จักช่วยเหลือและ เกื้อกูลผู้อื่น” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
5.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการ ออกแบบประดิษฐ์ สิ่งของขึ้นเองและ ปรับปรุงการทำงาน ให้มีประสิทธิผลดี ยิ่งขึ้น	“เมื่อก่อนมีแต่กระเป๋ายาไปที่เกิดเหตุ ช่วย อะไรเขาไม่ได้มาก บางทีชี้ทั้งวันก็ทำให้ท้อแท้ เหมือนกัน ไปถึงก็ช่วยอะไรไม่ได้ อุปกรณ์ไม่มี เลยคิดว่าถ้าเกิดเรามีอุปกรณ์ แล้วช่วยเขาได้ จริงๆ เราก็จะทำให้เต็มที่... เขียนแบบดูยา ส่งให้ร้านออกให้ แล้วก็ติดตั้งเอง” (ปาว)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นอย่างมี น้ำหนักและตรงตาม ความเป็นจริง	“คือจริงๆ แล้ว การไปสังสรรค์เฮฮากับเพื่อนไม่ จำเป็นจะต้องไปตอนกลางคืน ตอนไหนก็ได้ เพียงแต่ที่ว่าที่ไปตอนกลางคืนตามผับตามบาร์ มันเป็นค่านิยมที่เขาทำต่อๆ กัน และเห็นว่า มันดีจริงๆ แล้วมันดูฟุ่มเฟือยกับการไปเที่ยว กลางคืน เหล้ากินกินเดียวก็หมดและไม่เกิด ประโยชน์อะไรต่อร่างกายหรือสังคม เงิน 500 ไปซื้อเหล้าเหมือนการไปซื้อทำให้ชีวิตตัวเอง ถดถอยลง แต่ 500 นำไปซื้อสิ่งที่เกิดประโยชน์ กับคนอื่น ทำให้เงินนั้นมีค่ามาก” (ปาว)	ตามมโน สำนึก
7.	<u>รักและเทิดทูน พระมหากษัตริย์</u>	แสดงความ จงรักภักดีต่อองค์ พระมหากษัตริย์	ปาวติดสติ๊กเกอร์ “เรารักในหลวง” ที่ตู้บรรจุ เวชภัณฑ์สำหรับใช้ปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บที่ ติดตั้งอยู่บนรถจักรยานที่ปาวใช้ตระเวนไปทั้ง เพื่อช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บและในการเดินทางไป เรียน	ตามมโน สำนึก
8.	<u>มีพละนาถ ทางด้านจิตใจ สมบูรณ์</u>	มีความเชื่อมั่นและ นับถือตนเอง และ สามารถขจัดปัญหา ที่บั่นทอน สุขภาพจิตด้วย ตนเอง	“เราสามารถทำดีของเราเองได้ ทำดีได้โดยไม่ ต้องแค้นสายตาของคนอื่น คือทำดีตาม จิตสำนึกของตัวเอง ว่าควรจะทำ ก็เหมือนกับ การทำดีที่ผมทำ ก็อาจจะแปลกในสายตาคน อื่น แต่ผมก็ไม่ได้สนใจตรงนั้น สักวันหนึ่งคน อื่นก็อาจจะเข้าใจก็ได้ว่า ที่ทำแบบนี้เพราะ อะไร” (ปาว)	เพื่อตนเอง
9.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	ใช้ความสามารถ ของตนเองอย่าง เต็มที่จะขอ ความช่วยเหลือจาก ผู้อื่น	ปาวออกแบบและติดตั้งตู้บรรจุเวชภัณฑ์ สำหรับการปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บบนจักรยาน ตลอดจนการออกแบบการจัดวางสัญญาณไฟ แตรและอุปกรณ์จำพวกวิทยุสื่อสารต่างๆ และ การติดตั้งกับรถจักรยานด้วยตนเอง	เพื่อตนเอง
10.	<u>มีอุดมคติ</u>	พยายามบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่นและสังคม	“คือมันรู้สึกไม่ดีว่าวันนี้เราขี้เกียจนะ วันนี้เรา ไม่ได้ช่วยเหลือใครเลย... วันนี้ต้องได้ช่วยคน พรุ่งนี้ต้องได้ช่วยคน ต้องได้ช่วยคนทุกวัน ทำ ให้ตัวเราและกัรถ (จักรยาน) มีคุณค่าทุกวัน” (ปาว)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
11.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมทนลำบากและ ยอมสละ ผลประโยชน์ที่ตน พึงได้เพื่อช่วยเหลือ ผู้อื่น	คนเดินเรื่อง : ไม่รู้สึกเสียสละกับการควัก สตางค์จ่ายค่ายา เอาไปทำให้ คนอื่นเหว ปาว : ไม่ ถ้าสิ่งที่เราให้ เกิด ประโยชน์กับเขา ไม่จำเป็น จะต้องเสียสละ ถ้าเงินที่เรา เสียไปเกิดประโยชน์กับคนอื่น ทำให้คนอื่นดีขึ้น	เพื่อผู้อื่น และสังคม
12.	<u>มีความเมตตา อารี</u>	มีน้ำใจสงสารผู้ที่ตก อยู่ในความทุกข์ยาก ช่วยเหลือพยาบาล คนเจ็บ และให้ทาน แก่คนที่ขาดแคลน	ปาวอาสาเป็นหน่วยแพทย์กู้ชีวิตของวชิรพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้บาดเจ็บตามท้องถนน เนื่องจากปาวมีน้ำใจสงสารผู้ที่ตกอยู่ในความ ทุกข์ยาก ต้องการช่วยเหลือพยาบาลคนเจ็บ	เพื่อผู้อื่น และสังคม
13.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	กล้าตัดสินใจทำใน สิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ไม่ หวาดหวั่นต่อความ ยากลำบากและ อันตราย	คนเดินเรื่อง : เรารู้สึกว่าตัวเราแปลกมัยกับการมาทำงานนี้ ปาว : ไม่แปลก คือแปลกเพราะว่า คนอื่นไม่ทำ แต่คนที่ไม่ทำเป็น คนส่วนใหญ่ในสังคม ...เรา สามารถทำดีของเราเองได้ ทำ ดีได้โดยไม่ต้องแคร์สายตาของ คนอื่น	เพื่อผู้อื่น และสังคม

“ตาสงัด”

(จาก ตาสงัด...คนปลูกต้นไม้แห่งพรหมพิราม)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความละเอียดรอบคอบ ไม่มั่งก่ายในการดำเนินชีวิต	ตาสงัดมีกิจวัตรประจำวันในการดูแลต้นไม้จำนวนนับพันต้นอย่างใกล้ชิดเป็นเวลา 24 ปี ทั้งถางหญ้า หาไม้มาคอกยักยันต้นไม้ ปลูกต้นไม้ ตลอดจนรดน้ำต้นไม้ โดยทำได้อย่างสม่ำเสมอทุกวันอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง	เพื่อผู้อื่น และสังคม
2.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายามอดทน ตื่นตัวและสม่ำเสมอในการทำงาน	การพุ่มพักดูแลต้นไม้จำนวนนับพันนับหมื่นต้น ตั้งแต่ยังเป็นต้นกล้าที่มีขนาดความสูงประมาณ 1-2 ฟุต จนเจริญเติบโตเป็นไม้ใหญ่ที่สูงนับสิบเมตร และทำเพียงคนเดียวตลอดระยะเวลา 24 ปีนั้น ต้องใช้ความมานะอดทน และความสม่ำเสมอในการทำงานอย่างมากจึงจะประสบผลสำเร็จเช่นนี้ได้	เพื่อผู้อื่น และสังคม
3.	<u>ประหยัด</u>	รู้จักประดิษฐ์ดัดแปลงวัสดุเหลือใช้ให้เป็นประโยชน์ รู้จักเก็บออมทรัพย์ส่วนหนึ่งไว้ใช้	ตาสงัดได้ไปขอกระป๋องนมที่ใช้แล้วจากร้านขายกาแฟหรือเดินเก็บตามถังขยะ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการเพาะต้นกล้าในช่วงฤดูฝน ตาสงัดสะสมเงินไว้จำนวน 2,000 บาทไว้ใช้ในยามจำเป็น	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
4.	<u>สำนึกในหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	มีความสนใจในปัญหาของชุมชน ทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคมอย่างเต็มที่	“มันจะไม่มีป่าไม้แล้วละครับ จะหมดป่าแล้วเตียนไปหมด เป็นผืนนาไปหมดแล้ว ไม่มีต้นไม้ไม่ชุ่มเย็นแล้ว ที่นี้ร้อนตายเลย” (ตาสงัด) ปลูกต้นไม้ นับพันต้นให้วัด และแจกจ่ายกล้าไม้ให้วัดครั้งละมากๆ เสมอมา โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย	เพื่อผู้อื่น และสังคม
5.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงสังคม พัฒนาสิ่งแวดล้อม และความเป็นอยู่ของชุมชน	ตาสงัดริเริ่มปลูกต้นไม้ในบริเวณพื้นที่จำนวนมากของวัดใน ต.มะตูม และ ต.ไผ่ชอดอน จ. พิษณุโลก เช่น วัดท่าไชย วัดหลวงพ้อแดง วัดสุวรรณประดิษฐ์ เพื่อทดแทนต้นไม้ที่ถูกตัดทำลายไป จนกระทั่งปัจจุบันพื้นที่ที่เคยโล่งเตียนของวัดกลับอุดมไปด้วยต้นไม้สูงใหญ่นับพันต้น	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>รักและเทิดทูน ชาติ</u>	แสดงความรู้สึก ชาตินิยม	ตาสงัดได้ติดธงชาติผืนใหญ่ไว้ที่หน้าบ้าน และ ซื้อเสาธงชาติที่วัดทำไชยด้วยเงินส่วนตัว โดย ก่อนที่รอกชักธงชาติจะชำรุด ตาสงัดจะเดินทาง มาชักธงชาติขึ้นและลงทุกเช้าเย็น	ตามมโน สำนึก
7.	<u>รักและเทิดทูน ศาสนา</u>	มีศรัทธาเชื่อมั่นใน ศาสนาและปฏิบัติ ตามคำสอนของ ศาสนา	คนเดินเรื่อง : ตาปลุกต้นไม้เพื่ออะไร ตาสงัด : ได้อ่านสังสดี นกหนูจะได้มาจับ มันมากินลูกไม้ ลูกขนุน ทุก อย่างที่เรารู้จักไว้ มันก็อึด... พระท่านเทศน์ให้ฟังแล้ว ปลุก ต้นไม้ไว้ให้นักให้กาจับ แล้ว ได้รับความดี ความสุข	เพื่อตนเอง
8.	<u>รักและเทิดทูน พระมหากษัตริย์</u>	แสดงความ จงรักภักดี เทิดทูน พระเกียรติ ปฏิบัติตนตามพระ บรมราชาบาทของ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวฯ	“สองอย่างที่ทำให้แก่ (ตาสงัด) มีพลังอยู่ ตลอดเวลา ก็คือ แก่ปลุกให้วัด แล้วก็แก่ปลุกให้ ในหลวงกับพระราชินี” (คนคุ้นเคย) คนเดินเรื่อง : ตาปลุกป่าไม้เพื่ออะไร ตาสงัด : เพื่อในหลวง ท่านให้อุรักษ์ป่า อย่าให้ทำลายป่า เอาแนวทาง ท่าน	ตามมโน สำนึก
9.	<u>มีอุดมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตน ตามปณิธาน	“เหนื่อย..แต่ก็เลิกไม่ได้ ลงมือทำไปซะแล้ว ต้อง ทำให้เสร็จ... ไม่ท้อ... สู้ตาย เพื่อป่านี่... จนเดิน ไปไม่ไหวนั่นแหละครับ ผมจะเลิกปลุกป่าไม้” (ตาสงัด)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
10.	<u>มีความภาคภูมิใจ และรู้จักทำ บำรง ทรัพยากรของ ชาติ</u>	ตระหนักในคุณค่า ของป่าไม้และลงมือ ช่วยปลุกป่าและ ขัดขวางการทำลาย ป่าและสัตว์ป่าต่างๆ	คนเดินเรื่อง : ตอนนั้นตาคิดยังไงตาถึงมา ปลุกต้นไม้ล่ะครับ ตาสงัด : มันจะไม่มีป่าไม้แล้วล่ะครับ จะ หมดป่าแล้ว เตียนไปหมด เป็น ผืนนาไปหมดแล้ว ไม่มีต้นไม้ ไม่ชุ่มเย็นแล้ว ที่นี้ร้อนตายเลย “เอาไว้ให้ดูบ้าง เตี้ยเวเด็กรุ่นหลังจะไม่เห็นผืน แล้ว ดีไม่ได้แล้ว” (ตาสงัด)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
11.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมทนลำบากและ ยอมสละ ผลประโยชน์อันพึง ได้เพื่อผู้อื่น	<p>คนเดินเรื่อง : ทำไมตาสงัดถึงขยับปลุกจั่งละ สตางค์ก็ไม่ได้นะ</p> <p>ตาสงัด : ไม่คิดมูลค่า ค่าเหนื่อยใจๆ ปลุกเอาความสุข เอาไว้ดูเล่น บ้าง ภายภาคหน้าลูกหลานจะ ไม่เห็นแล้ว</p> <p>คนเดินเรื่อง : ปลุกเอาความสุขนี้ความสุขของ ตาหรือของคนอื่น</p> <p>ตาสงัด : ทั้งบ้านทั้งช่องเรานั้นแหละ ทั้ง หมู่บ้านเลย หมู่บ้านเรา ตำบล เรา บ้านเรา</p>	เพื่อผู้อื่น และสังคม
12.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	มีใจเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง กล้าทำทุก อย่างในทางที่ ถูกต้องและ เหมาะสม และไม่ หวาดหวั่นต่อความ ยากลำบากและ อันตรายใดๆ	ตาสงัดตัดสินใจปลุกต้นไม้ในวัยเกษียณเพียง ลำพัง โดยปลุกจากต้นกล้าที่มีความสูงเพียง 1-2 ฟุต จนเจริญเติบโตเป็นป่าที่มีต้นไม้จำนวน นับพันต้นที่มีความสูงนับสิบฟุต บนพื้นที่กว้าง ใหญ่ไพศาลนับสิบๆ ไร่ของวัด ท่ามกลางเสียง คัดค้านจากครอบครัวและความไม่เข้าใจจาก ชาวบ้านที่นึกว่าตาสงัดเป็น "คนบ้า"	เพื่อผู้อื่น และสังคม
13.	<u>สมณะ ไม่โลภ อยู่อย่าง พอเพียง</u>	พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ ไม่ดิ้นรนอยากได้ใน ทรัพย์หรือสิ่งของที่ มากเกินไปจน ต้องการพื้นฐานของ ชีวิต	<p>ตาสงัด : ผมไม่คิดมูลค่า เงินทองไม่ได้ เรียก ผมไม่ได้อยากได้อะไร ทำ ความดีไว้ดีกว่า</p> <p>คนเดินเรื่อง : บางคนเขาอยากกรวยนะ อยาก ดั่งด้วย</p> <p>ตาสงัด : ไม่อยากกรวยเลย แค่ไม่เป็นหนี้ เป็นสินใคร สบาย... ทำความดี ให้เขาเห็น แค่นี้ก็ชื่นใจแล้ว</p>	ตามมโน สำนึก

“ป่าหมอ”

(จาก ป่าหมอ...แม่พระแห่งบ้านชัยพฤกษ์)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยในตนเอง	ป่าหมอมีวัตรปฏิบัติที่สม่ำเสมอ โดยกำหนดวันทำงานไว้ 4 วัน และวันที่จะไปเยี่ยมเด็ก 2 วัน วันพุธกับวันอาทิตย์	เพื่อตนเอง, ผู้อื่นและสังคม
2.	<u>มีความยุติธรรม</u>	ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยใจเป็นธรรมโดยปราศจากอคติ	ป่าหมอและสามีที่ทำหน้าที่เปรียบเสมือนแม่และพ่อของเด็กๆ ในชัยพฤกษ์มูลนิธิที่รับเลี้ยงดูเด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง ได้ให้ความรักและความเมตตาอย่างเท่าเทียมกัน	ตามมโนสำนึก
3.	<u>ขยัน</u>	มีความตื่นตัวสม่ำเสมอ และมีใจจดจ่อในการทำงาน	“งานที่โรงพยาบาลแยะมาก ๆ แล้วก็สนุกกับงาน พอไปถึงก็ทำไม่อยากจะหยุด มีความรู้ว่าจะถ้าหยุดก็หยุดหงิดใจ อยากทำงานไปเรื่อยๆ” (ป่าหมอ)	เพื่อผู้อื่นและสังคม
4.	<u>สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ</u>	มีจิตสำนึกที่จะแก้ไขปัญหาและสร้างสรรค์สังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า	“ด้วยความเชื่ออย่างแข็งแกร่งที่ว่าสังคมจะดีกว่านี้ ถ้าหากว่าคนเราไม่เห็นแต่แก่ความอยู่รอดปลอดภัยของตัวเองนั้น บวกรวมกับความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์และการรับคำบัญชาจากสิ่งซึ่งตนเองศรัทธาอย่างเคร่งครัด ด้วยสิ่งเหล่านี้เองครับที่ทำให้ป่าหมอไม่เพียงแต่จะไม่ใช้หน้าที่การงานกอบโกยเงินทองเข้ากระเป๋าตัวเองเท่านั้น แต่ป่าหมอยังอุทิศชีวิตและเวลาทำหน้าที่เป็นแม่พระให้กับ ลูกๆ นอกใส่จำนวนหลายสิบคนในบ้านหลังใหญ่ที่ชื่อชัยพฤกษ์มูลนิธิอีกด้วย” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่นและสังคม
5.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปรับปรุงสังคม พัฒนาสิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่	“ตอนต้นที่เรากลับมาจากเยอรมัน มาเมืองไทยอาจจะบังเอิญว่าอ่านพบในหนังสือพิมพ์ว่ามีเด็กโดนทิ้ง ก็นึกว่าคงจะมีแค่หนึ่งเดียวในหลายๆ ปี เอ๊ะ อีก 2-3 วันก็มีอีกแล้ว พบศพทารกในแม่น้ำเจ้าพระยา... ทำไมเหมือนกับเด็กพวกนี้ไม่มีคุณค่าหรือ อยากให้ชีวิตเล็กๆ ที่เราคิดว่าไม่มีค่า ถ้าเราได้ช่วยเขาให้เขาเติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ เขาก็จะมีประโยชน์ต่อสังคมมากๆ นี่จะเป็นจุดแรกที่เราเริ่มรวมตัวกันแล้วก็คุยกันเรื่องนี้ว่าเราจะทำ” (ป่าหมอ)	เพื่อตนเอง, ผู้อื่นและสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>รักและเทิดทูน ศาสนา</u>	มีศรัทธาและเชื่อมั่น ในศาสนา ปฏิบัติ ตามคำสอนของ ศาสนา และ ประกอบกิจกรรม ทางศาสนาด้วยใจ เลื่อมใสศรัทธา เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับศาสนา เพื่อให้ผู้อื่นตระหนัก ในคุณค่าของ ศาสนา	“แต่พอกลับถึงบ้านก็เหนื่อยนะคะ แต่พอมี ความรู้สึก เอ... เรายังต้องทำอะไรรับใช้พระเจ้า นะ ที่โรงพยาบาลเหมือนกับเราก็ได้รับใช้ ประชาชนส่วนหนึ่ง แต่ยังมีคนอื่นหนึ่งที่ไม่มี คนคิดถึงเขา... ชีวิตคริสเตียนก็คือการเกิดมารับ ใช้พระเจ้า แล้วแต่ว่าพระองค์จะให้พระพรเราว่า เราหนัดทางไหนที่เราจะรับใช้” (ป้าหอม) “อยู่ที่ร้านเสิร์ฟอาหาร ลูกให้พระเจ้าได้รับ เกียรติยศจากอะไรลูก พุดเพราะๆ ยิ้ม เมตตา ผู้อื่น กับผู้ร่วมงาน ซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา นี่คือสิ่ง ที่พระเจ้าสอนทั้งนั้นลูก” (ป้าหอม)	เพื่อ ตนเอง, ผู้อื่นและ สังคม
7.	<u>มีพละทานมัย ทางด้านจิตใจ สมบูรณ์</u>	มีอัธมโนทัศนคติ จิตใจร่าเริงและ อารมณ์แจ่มใส สามารถดำเนินชีวิต อย่างเป็นสุข	“หอมเป็นคนน่ารักมากค่ะ ทุกครั้งที่มาพบคุณ หอมก็จะรู้สึกอบอุ่น เป็นกันเอง อย่างพี่มาผ่าตัด ที่นี่ คุณหอมมาเยี่ยมใช้ดีจ้ะ ไม่เคยมาแบบคน เหนื่อยเลย จะมาแบบคนที่สดชื่นอยู่ตลอด” (คนไข้ของป้าหอม)	เพื่อตนเอง
8.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	พยายามช่วยเหลือ ตนเอง ไม่คอยแต่จะ รอรับความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	ชัยพฤกษ์ มูลนิธิมีรายจ่ายต่อเดือนสูงถึง 150,000-200,000 บาท ซึ่งป้าหอมตระหนักดีว่า ไม่สามารถรอรับเงินบริจาคจากภายนอกเพียง อย่างเดียวได้ จึงได้เปิดร้านก๋วยเตี๋ยว “ผักหวาน” ให้เด็กๆ ช่วยกันขายในช่วงปิดเทอม และให้เด็ก ปลูกพืชผักสวนครัวแล้วนำไปขายที่โบสถ์ในวัน อาทิตย์เพื่อเป็นแหล่งรายได้ที่มาช่วยจุนเจือ มูลนิธิอีกทางหนึ่ง	ตามมโน สำนึก
9.	<u>มีอดมคติ</u>	พยายามบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่นและสังคม	ป้าหอมพยายามช่วยเหลือเกื้อกูลสังคมด้วยการ ให้ความอุปการะเลี้ยงดูเด็กที่ถูกพ่อแม่ทอดทิ้ง โดยจัดตั้งเป็นมูลนิธิ และอาสาที่จะรับดูแล พี่สะใภ้ที่ป่วยด้วยโรคมะเร็งเต้านมแทนพี่ชาย โดยมองว่าเป็นโอกาสอันดีที่ตนได้รับใช้พระเจ้า ตามความเชื่อของชาวคริสเตียน	ตามมโน สำนึก

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
10.	<u>มีความ</u> <u>ภาคภูมิใจและ</u> <u>รู้จักทำนุบำรุง</u> <u>ทรัพยากร</u> <u>ของชาติ</u>	ตระหนักในคุณค่า ของทรัพยากร ธรรมชาติ โดยการ ช่วยปลูกป่า	“ได้สอนให้เด็กๆ รักธรรมชาติ สอนให้เด็กๆ รัก ต้นไม้ ปลูกต้นไม้แล้วอีกไม่กี่ปีข้างหน้าเขาจะ เห็นผล ถ้าเราปลูกเขาให้ดี รากเขาก็จะงดงาม ต้นเขาก็จะโต สวย” (ป่าหมอ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
11.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละ ผลประโยชน์อันพึง ได้และยอมทน ลำบากเพื่อ ประโยชน์สุขของ ผู้อื่น	“...ป่าหมอไม่เพียงแต่จะไม่ใช้หน้าที่การงาน กอบโกยเงินทองเข้ากระเป๋าตัวเองเท่านั้น แต่ป่า หมอยังอุทิศชีวิตและเวลาทำหน้าที่เป็นแม่พระ ให้กับ ลูกๆ นอกใส่จำนวนหลายสิบคนในบ้าน หลังใหญ่ที่ซื้อชัยพฤกษ์มูลนิธิอีกด้วย” (คน เดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
12.	<u>มีความเมตตา</u> <u>อารี</u>	ช่วยเหลือเด็กที่ถูก ทอดทิ้งและ พยาบาลคนเจ็บด้วย จิตใจที่อ่อนโยน	“เวลาแกตรวจคนไข้ทีหนึ่ง แกก็ตรวจถึงตึกถึง ตื่นเลย หลังจากเสร็จงานจาก OPD ข้างล่าง แก ก็จะขึ้นมาเยี่ยมคนไข้ ถ้ามีคนไข้ที่ร้อคลอดหรือ ผ่าตัด” (พยาบาลประจำห้องคลอด)	เพื่อ ครอบครัว, ผู้อื่นและ สังคม
13.	<u>มีความ</u> <u>กตัญญูตเวที</u>	รักและตอบแทน พระคุณของบุพการี	ป่าหมอดูแลคุณแม่อายุ 92 ปี ที่ป่วยด้วยโรคเส้น เลือดในสมองตีบและความดันสูงอย่างเอาใจใส่ ด้วยการพาท่านไปพบแพทย์ให้ตรวจอาการ และ พูดกับท่านอย่างไร้เพราะอ่อนโยน	เพื่อ ครอบครัว

“ครูชีพ”
(จาก ครูโชน)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยใน ตนเอง	ครูชีพถ่ายทอดและฝึกซ้อมวิชาโชนให้แก่เด็กๆ เป็นเวลาหลายปี โดยเริ่มฝึกซ้อมกันตั้งแต่วเวลา 17.00 นาฬิกา เรื่อยไปถึงเวลา 19-20.00 นาฬิกา ทุกวันยกเว้นวันพระ	เพื่อผู้อื่น และสังคม
2.	<u>มีความซื่อสัตย์ สุจริต</u>	รักษาคำมั่นสัญญาที่ ให้ไว้กับผู้อื่น	“ถึงแม้ว่าสถานการณ์ในชีวิตของครูต่อนั้นจะ อ่อนแอไม่มั่นคง แต่นั่นก็ไม่ได้ทำให้สัญญาที่ ครูมีไว้ให้กับเด็กๆ นั้นอ่อนแอตามไปด้วย คำมั่นสัญญาระหว่างครูกับศิษย์ยังมั่นคงอยู่ เสมอ” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
3.	<u>มีความ ยุติธรรม</u>	ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วย ใจเป็นธรรมโดย ปราศจากอคติ	ไม่ว่าเด็กจะมาจากครอบครัวที่ยากจนหรือ ร่ำรวย ครูชีพก็ไม่เคยคิดค่าตอบแทนในการ สอน และให้ความรัก ความเมตตาแก่เด็กทุกคน เสมอกัน และในการพาเด็กๆ ไปแสดงโชนตาม งานต่างๆ ครูชีพก็จะแบ่งค่าตัวเป็นกำลังใจให้ เด็กๆ ทุกครั้งอย่างยุติธรรม	ตามมโน สำนึก
4.	<u>ขยัน</u>	มีความอดทน ตื่นตัว และ สม่ำเสมอในการ ทำงาน	ครูชีพฝึกซ้อมโชนให้เด็กๆ คณะโชนอาศรม อนุรักษ์วัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอทุกวัน เป็น เวลาหลายปี โดยมุ่งให้ลูกศิษย์อยู่ในระเบียบ วินัยและประสบผลสำเร็จในการรำเรียนวิชา โชนตั้งที่ตนมุ่งหวังไว้	เพื่อผู้อื่น และสังคม
5.	<u>ยึดมั่นในสัมมา อาชีวะ</u>	มีความอดทนในการ ประกอบอาชีพ สุจริต ไม่ฉวยโอกาส หรือคดโกง แม้ว่าจะ ได้ผลตอบแทนน้อย	ครูชีพยึดอาชีพ ทำหัวโชน และรับจ้างแสดง โชนตามงานต่างๆ มาเป็นเวลานาน แม้ใน ภาวะที่เศรษฐกิจไม่ดี หัวโชนราคาตก ทำให้ ฐานะทางเศรษฐกิจของครูชีพตกต่ำลง แต่ครู ชีพก็ยังยึดมั่นในอาชีพทำหัวโชน	ตามมโน สำนึก
6.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์และเป็นผู้ มีทักษะในการ สร้างสรรค์งานด้าน ศิลปะ	ครูชีพมีความสามารถในการประดิษฐ์หัวโชน และการแสดงโชนซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่ง และ มีความคิดริเริ่มในการถ่ายทอดวิชาโชนให้เด็ก รุ่นต่อไปได้สืบทอดวิชาโชน	เพื่อตนเอง ครอบครัว ผู้อื่นและ สังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>มีพละมานมัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	มีจิตใจสงบ สามารถ ดำเนิน ชีวิตประจำวันอย่าง เป็นสุขโดย ปราศจากความคับ ข้องใจ	"หัวใจดวงน้อยๆ ที่เต็มไปด้วยพลังบริสุทธิ์ไม่ เพียงเป็นยานานวิเศษที่ช่วยจุดดิ่งให้ครูหลุด พ้นจากทะเลแห่งความทุกข์เท่านั้น พวกเขายัง ทำให้ครุค้นพบว่าความสุขที่แท้จริงของชีวิตที่ ไผ่หามาทั้งชีวิต แท้แล้วไม่ได้อยู่ที่การได้ ครอบครองทรัพย์สินศฤงคาร มีทรัพย์สินเงินทอง มากมาย หากแต่อยู่ที่การให้และการรู้จักพอ" (คนนำเรื่อง)	เพื่อตนเอง
8.	<u>มีอดมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตน ตามปณิธานและ พยายามบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่นและสังคม	ครูชีพยึดมั่นในปณิธานการถ่ายทอดวิชาixon เป็นวิทยาทานให้แก่คนรุ่นต่อไป เขาจึงไม่ยอม ย้ายไปจากชุมชนเดิมแม้จะถูกไล่ที่ ประสบ ปัญหาด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากเกรงว่าลูกศิษย์ ที่สอนมาจะกระจัดกระจายกันไปหมด	เพื่อผู้อื่น และสังคม
9.	<u>มีความ</u> <u>ภาคภูมิใจและ</u> <u>รู้จักทำนบารุง</u> <u>ศิลปวัฒนธรรม</u> <u>ของชาติ</u>	เห็นคุณค่าของ ศิลปวัฒนธรรมของ ชาติและเผยแพร่ โดยมิได้หวัง ผลตอบแทน	"ก็นอนคิดว่าตัวเอง ไหนจะตาไม่ดี ไม่ สมประกอบ สองเป็นโรคหัวใจ ก็คิดว่าคนเราไม่ ซำก็ตาย ถ้าตายไป วิชาที่เราได้อยู่ มันก็ต้องตาย ตามเรา อย่างน้อยเราจะต้องถ่ายทอดวิชาให้กับ คนอื่น จะเป็นลูกหลาน เป็นใครก็ได้" (ครูชีพ)	ตามมโน สำนึก
10.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละ ผลประโยชน์อันพึง ได้และยอมทน ลำบากเพื่อผู้อื่น	"ถ้าเราย้ายจากนี้ไป จิตใจเขาจะเปลี่ยนแปลง เพราะไม่มีใครชักนำสิ่งที่ดีให้เขา ก็เลยไม่ อยากจะไป เอาเถอะ...อยู่ที่ไหนไม่มีที่นอน ก็ นอนในรถก็ได้ ยอมนอนในรถก็เอา เพราะว่า ต้องการอยู่ตรงนี้" (ครูชีพ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
11.	<u>มีความเมตตา</u> <u>อารี</u>	มีจิตใจอ่อนโยน มี น้ำใจสงสารผู้ที่อยู่ ในฐานะต่ำกว่าและ ผู้ที่อยู่ในความทุกข์	"ในความยากจนข้นแค้นที่เป็นเสมือนกับเพื่อน สนิทของชีวิต ครูคนนี้ก็กลับร่ำรวยความเสียสละ ความรัก และความเมตตาให้กับลูกศิษย์" (คน เดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
12.	<u>มีความสมถะ</u> <u>ไม่โลภ อยู่</u> <u>อย่างพอเพียง</u>	ไม่ดิ้นรนอยากได้ใน ทรัพย์สินหรือสิ่งของที่ มากเกินไปเกินความ ต้องการพื้นฐานของ ชีวิต	"การเป็นผู้ให้ไม่จำเป็นต้องมีมากพอแล้ว แต่ การเป็นผู้ให้หน้าจะหมายถึงการรู้จักคำว่าพอ มากกว่า นั่นอาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ครู ชีพถึงสามารถสอนบทเรียนชีวิตให้กับเด็กๆ ได้ ทั้งๆ ที่ตัวเองยังคงอยู่บ้านผุๆ พังๆ ไม่ได้อยู่ คฤหาสน์หลังโต แล้วก็ไม่มีเงินเต็มกระเป๋า" (คน เดินเรื่อง)	ตามมโน สำนึก

“พระมหา”
(จาก พระมหาบัณฑิต)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีความยุติธรรม</u>	ตัดสินหรือพิจารณา เรื่องต่างๆ อย่าง เที่ยงตรงโดย คำนึงถึงเหตุผลและ ปราศจากอคติ	พระมหาได้ตั้งเงื่อนไขว่าหากเด็กคนใดจะลงเล่น สระน้ำคุณธรรมได้ ต้องทำความดี ซึ่งพระมหา จะใช้เกณฑ์การให้คะแนนเด็กอย่างเป็นระบบ และแต่งตั้งเด็กกลุ่มหนึ่งเป็นกรรมการผู้ให้ คะแนนอย่างยุติธรรม โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง	ตามมโน สำนึก
2.	<u>ขยัน</u>	ตื่นตัวและสม่ำเสมอ ในการทำงานจน บรรลุผลสำเร็จ ครบถ้วน	ในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้และจิตใจของ เยาวชนในชุมชน พระมหาได้ใช้กิจกรรมเป็นสื่อ มากมาย อาทิ ธนาคารต้นกล้า ธนาคารความดี สระน้ำคุณธรรม โดยท่านจะใช้เวลาร่วมกับเด็กๆ ทั้งในตอนเช้าขณะออกบิณฑบาตและวันเสาร์- อาทิตย์	เพื่อผู้อื่น และสังคม
3.	<u>สำนึกในหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	สนใจในปัญหาของ ชุมชน สังคม และ ประเทศชาติ เข้าร่วมกิจกรรม ต่างๆ ที่จะเป็น ประโยชน์ต่อสังคม อย่างเต็มใจและ รับผิดชอบ	“ปัญหาที่เห็นชัดคือเรื่องของการเปลี่ยนแปลง จากสังคมหนึ่ง คือเดิมที่เราเคยเป็นสังคมที่เป็น เกษตรกรรม สมัยก่อนคือเช้ามาก็ไปสวนไปไร่ ไปนา ที่นี้กระแสสังคมมันเปลี่ยนแปลง เราจะ ปิดกั้นสังคมเราอยู่เฉพาะใน ก็ไม่ได้ เขาก็ออก เดินทางไปอุตสาหกรรม” (พระมหา) “...ตั้งเป็นธนาคารต้นกล้าขึ้น ธนาคารต้นกล้าคือ กระบวนการที่จะพัฒนาเด็กจากเด็กคนหนึ่งให้ เป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าโดยการเพาะบ่ม กระบวนการคิดให้เขารู้จักชีวิต ให้รู้จักฐานของ สังคม รู้จักตนเอง รู้จักคนอื่นในชุมชน” (พระ มหา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
4.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ในการ พัฒนาเยาวชน	“อาตมาก็เลยไปศึกษา สืบค้น ก็เลย อ้อ พุทธเรา ก็มีความรู้เหล่านี้เยอะนะ ก็เลยลองมานั่งคุยว่า จะบูรณาการเอาความรู้ เอาคน คือบ้าน วัด โรงเรียน เอาความรู้คือ ความรู้พุทธธรรม ความรู้สากล และก็ภูมิปัญญาเข้ามาผสมกันเพื่อ พัฒนาเด็กได้อย่างไร ก็เลยกลายเป็นโจทย์ของ อาตมา” (พระมหา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
5.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นโดยอ้างถึง หลักความรู้ ประกอบ	"...การศึกษาที่แท้จริงมันต้องมีการมีส่วนร่วมทั้ง บ้าน วัด โรงเรียน เชื่อมโยงกัน ...ความรู้ที่เป็น ความรู้ที่ใช้ในปัจจุบันก็เป็นความรู้ที่ถูกแยกส่วน เหมือนกัน ก็คือความรู้ที่เราใช้ปัจจุบันเป็น ความรู้ที่มาจากฝั่งตะวันตก เช่น ถ้าเป็น พัฒนาการเด็ก ก็จะใช้พัฒนาการสากล พัฒนาการ 4 ด้าน ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ สติปัญญา ที่นี้ถ้าเรามองจริงๆ เราก็ยังขาดฐานของด้านพุทธเราเอง" (พระมหา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
6.	<u>รักและเทิดทูน ศาสนา</u>	ศึกษาศาสนาด้วยใจ เลื่อมใสศรัทธาและ ปฏิบัติตามคำสอน ของศาสนา เผยแพร่ความรู้ เกี่ยวกับศาสนาและ ส่งเสริมทำนุบำรุง ศาสนา	"เมื่อยึดครองเพศบรรพชิต ปวราณาตัวเป็นศิษย์ ของตถาคตแล้ว วิถีของศิษย์ตถาคตถึงอย่างไรก็ ตามก็ต้องมีเวลาที่จะปลีกวิเวก หลีกห่างจาก เรื่องราวความวุ่นวายทางโลกเพื่อที่จะได้ฟัง พิจารณาฝึกสมาธิจิต ปีนี้ถึงแม้ว่าเรื่องทางโลก จะชุก แต่หลวงพี่ก็ไม่ยอมที่จะขาดพร่องในเรื่อง ของทางธรรมครับ" (คนเดินเรื่อง) "ใช้บิณฑบาตเป็นสื่อในเรื่องของการให้ จะเห็น ว่าการบิณฑบาตคือการให้ การจาคะอย่างหนึ่ง ... หวังลึกๆ จริงๆ อยากจะให้เพียงแค่นี้ได้ขึ้น วัดมา เป็นความสำเร็จเบื้องต้นของอาตมาแล้ว" (พระมหา)	ตามมโน สำนึก
7.	<u>มีพละนามัย ทางด้านจิตใจ สมบูรณ์</u>	มีจิตใจร่าเริงและ อารมณ์แจ่มใสอยู่ เสมอ และสามารถ ขจัดปัญหาที่บั่น ทอนสุขภาพจิตด้วย ตนเอง	"เวลาเราทำงาน มันเหมือนกับพัดลม พัดลมจะ ให้ความเย็นคนอื่น แต่ตัวเองจะร้อน มัน เหมือนกับเรา ถ้าเราทำงานเพื่อคนอื่น ถ้าลิ้ม ตัวเอง มันจะร้อน ถ้าพัฒนาที่ถูกต้อง มันต้อง พัฒนาตนแล้วก็ต้องพัฒนาคนไปด้วย จะต้องหา เวลาว่างเพื่อไปปฏิบัติ เพิ่มพลัง ชาร์จแบตให้ ตัวเอง" (พระมหา)	เพื่อตนเอง
8.	<u>มีอดมคติ</u>	บำเพ็ญตนให้เป็น ประโยชน์ต่อสังคม และยึดมั่นปฏิบัติ ตนตามปณิธานที่ วางไว้	"กะว่าเรียนจบแล้วจะมาเป็นนักเล่านิทานให้เด็ก แล้ว แล้วก็ซื้อหนังสือเกี่ยวกับเด็ก เกี่ยวกับ ปัญหาครอบครัวไว้ จบมานั่งตั้งใจว่าเอาแบบนี้ละ ครอบครัวนี้เป็นคำตอบของการแก้ปัญหา ก็เลย เลือกชุมชนนี้แหละ" (พระมหา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
9.	<u>มีความ</u> <u>ภาคภูมิใจและ</u> <u>รู้จักทำนุบำรุง</u> <u>ศิลปวัฒนธรรม</u> <u>ของชาติ</u>	เห็นคุณค่าและช่วย อนุรักษ์ประเพณีรด น้ำดำหัวผู้ใหญ่ใน วันสงกรานต์	"ประเพณีรดน้ำดำหัวเนื่องในเทศกาลสงกรานต์ ของชาวบ้านที่นี้เห็นแล้วชื่นใจมากเลยครับ ชาวบ้านชาวช่องทั้งผู้ใหญ่ทั้งคนหนุ่มคนสาวทั้ง ลูกเด็กเล็กแดงจะรวมตัวกัน แล้วก็เคลื่อนขบวน ตระเวนไปตามบ้านต่างๆ ที่มีผู้เฒ่าผู้แก่อยู่นะ ครับ ไม่ต้องให้ผู้เฒ่าผู้แก่มาหา แต่เด็กๆ เคลื่อน ตัวไปหาผู้เฒ่าผู้แก่ที่บ้าน เพื่อไปรดน้ำดำหัว ซึ่ง แน่นอนครับว่าแก่นาคสำคัญที่ทำให้เกิดการ รวมตัวกันก็คือท่านพระมหาบันเทิงของเรา นั่นเองครับ" (คนเดินเรื่อง)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
10.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละประโยชน์ และความสุขส่วน ตนเพื่อสังคม	พระมหาไม่ได้เป็นพระที่มุ่งแต่การบำเพ็ญเพียร เพื่อแสวงหาหนทางหลุดพ้นเพียงลำพัง แต่ได้ อุทิศเวลาส่วนหนึ่งมาริเริ่มกิจกรรมที่เป็น ประโยชน์เพื่อชุมชน โดยเน้นการพัฒนาสถาบัน ครอบครัวและเยาวชนเป็นหลัก	เพื่อผู้อื่น และสังคม
11.	<u>มีความเมตตา</u> <u>อารี</u>	มีจิตใจอ่อนโยน ปรารถนาให้ผู้อื่น พ้นทุกข์ เป็นสุข ถ้วนหน้า	"คำสอนของเรามันอาจจะไปปรากฏผลอีก 10 ปี ข้างหน้า แต่อาดมาหวังลึกๆว่าความรักที่ให้เขา นี้มันสื่อได้ อาดมาคิดว่าความสัมพันธ์ ความรัก มันสามารถเป็นพลังได้" (พระมหา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
12.	<u>มีความกล้า</u> <u>หาญ</u>	กล้าเป็นผู้นำ กล้า แสดงความคิดเห็น ในทางที่ถูกต้องและ เหมาะสม	"ที่นี้ก็เริ่มเปลี่ยนไปแล้ว พอดีตอนนั้นมา 3-4 ปี ก่อน มาเห็นมันเปลี่ยนแปลงเยอะ ก็เลยคิดมา ปรึกษาพ่อหลวงกับปรึกษาพระครู ปรึกษาว่า จริงๆ น่าจะฟื้นขึ้นมาได้นะ" (พระมหา)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

“ยายประดับ”
(จาก ความฝันของยายประดับ)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายาม อดทน และ สม่ำเสมอในการ เรียน	“ระหว่างป่าประดับกับผมนี้ บางทีป่าอ่านหนังสือ มากกว่าผมด้วยซ้ำ อาจจะมีมากกว่าเด็กบางคน ที่พ่อแม่ส่งมาเรียนด้วยซ้ำไป” (เพื่อนยายประดับ)	ตามมโน สำนึก
2.	<u>ประหยัด</u>	รู้จักเก็บออมทรัพย์ ส่วนหนึ่งไว้ใช้เมื่อ จำเป็น	“เราเก็บไว้ค่ะ เราเก็บไว้ เรารู้ว่าเทอมนี้จะลง เท่าไร จะต้องใช้เงินเท่าไร เราก็จะต้องเก็บไว้ กันไว้จำนวนหนึ่งเลย” (ยายประดับ)	เพื่อตนเอง
3.	<u>ยึดมั่นในสัมมา อาชีพ</u>	อดทนในการ ประกอบอาชีพ สุจริตแม้ว่าจะได้ ผลตอบแทนน้อย	ยายประดับมีรายได้โดยเฉลี่ยไม่ถึงวันละ 100 บาท จากการรับจ้างสถาบันกวดวิชาแจกใบปลิว ริมละ 50 บาทต่อวัน และการเก็บขวดน้ำใช้แล้ว นำไปขายให้กับร้านค้า	ตามมโน สำนึก
4.	<u>สำนึกในหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	สนใจในปัญหาของ ชุมชน สังคมและ ประเทศชาติ และ พยายามช่วยแก้ไข เมื่อมีโอกาส	คนเดินเรื่อง : อย่างคุณยายแน่นอนไม่มี สตางค์ล่ะ แล้วคุณยายลง (สมัครรับเลือกตั้ง ส.ว.) ได้ยังไง ยายประดับ : ก็คือว่าลงด้วยแรงศรัทธา อยากจะใช้ประสบการณ์ วิชา ความรู้ความสามารถ ไป ช่วยเหลือประชาชน	เพื่อผู้อื่น และสังคม
5.	<u>กระตือรือร้น ในการ ปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย</u>	ยอมรับและมีส่วน ร่วมในการปกครอง ระบอบ ประชาธิปไตย	“การเมืองนี้มีทั้งแพ้และชนะ วันนี้เราแพ้ เราหน้า เราอาจจะชนะ” (ยายประดับ)	ตามมโน สำนึก
6.	<u>รักและเกิดทุน ศาสนา</u>	มีศรัทธาเชื่อมั่นใน ศาสนา ต้องการ เผยแพร่คำสอนใน พุทธศาสนาเพื่อ พัฒนาศีลธรรมแก่ เยาวชน	“การศึกษาเนี่ย รัฐมองข้ามไป ธรรมจริยาเล่ม 1 เล่ม 2 หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม พุทธศาสนา ทิ้ง แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมบัติของผู้ดี ไม่ได้ อยู่ในหลักสูตรเลย เดียวนี้ถูกเอาออกหมดเลย นี่ คือจุดอ่อนที่เด็กทำไมกระด้างกระเดื่อง” (ยาย ประดับ)	ตามมโน สำนึก

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>มีพละนามัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	สามารถจัดปัญหา ที่บั่นทอน สุขภาพจิตด้วย ตนเอง	"เราต้องเป็นคนแก่ที่มีคุณภาพ ถ้าเราคิดว่าเรา แก่แล้ว เราไม่รู้จะทำอะไร เราจะเกิดความรู้สึกว่าเหว ณะ จะเกิดความรู้สึกว่ามัน lonely จริงๆ เลย เมื่อ เรารู้สึกว่าเรา lonely เราจะรู้สึก hurt feeling ขึ้นมา พอ hurt feeling เราก้อาจจะ fail" (ยาย ประดับ)	เพื่อตนเอง
8.	<u>มีอดมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตน ตามปณิธาน และมี ลักษณะมุ่งอนาคต พยายามฝ่าหาสิ่งที่ดี งามให้กับชีวิต	"ความฝันตั้งแต่เด็ก ว่าถ้าเราเป็นครูไม่ได้ เราก้อ จะต้องเข้าสู่วะที่การเมืองให้ได้ ต้องทำให้ได้... ถ้าเราคิดว่าจะทำแล้วเราทิ้ง เท่ากับเรายอมแพ้ คือเมื่อทำแล้วก็ต้องทำจนสุดความสามารถ มัน จะสำเร็จหรือไม่ก็อีกเรื่องหนึ่ง" (ยายประดับ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
9.	<u>มีความเมตตา</u> <u>อารี</u>	มีน้ำใจสงสารสุนัข และแมวจรจัด	"สงสารอะ เขาก็ชีวิต เราก้อชีวิต คือคนเราหิว ฉันทัดใด สัตว์ก็หิวฉันทันนั้น ก็ให้เขาได้มีชีวิตอยู่" (ยายประดับ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
10.	<u>มีความกล้า</u> <u>หาญ</u>	กล้าแสดงความ คิดเห็นโต้แย้งโดย ไม่เกรงกลัวอิทธิพล ใดๆ กล้าเผชิญอุปสรรค ต่างๆ อย่างไม่ หวาดหวั่น	"การศึกษาเนี่ย รัฐมองข้ามไป ธรรมจริยาเล่ม 1 เล่ม 2 หน้าที่พักเมืองและศีลธรรม พุทธศาสนา ทิ้ง แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งสมบัติของผู้ดี ไม่ได้ อยู่ในหลักสูตรเลย เตี้ยวันนี้ถูกเอาออกหมดเลย นี่คือจุดอ่อนที่เด็กทำไม่กระด้างกระเดื่อง" (ยาย ประดับ) คนเดินเรื่อง : ยายเดินแล้วท้อไหม จะไปสู้รบ ปรบมือกับพรรคใหญ่ๆ เขาได้ ยังงัย ยายประดับ : เราต้องสู้ เขาจะใหญ่แค่ไหน เรา ก็ต้องสู้ คือความตั้งใจเนี่ยมันจะ อยู่เหนือสิ่งอื่นใด	เพื่อตนเอง ผู้อื่นและ สังคม
11.	<u>มีความใฝ่รู้</u>	พยายามขวนขวาย แสวงหาความรู้ เพิ่มเติมอยู่ ตลอดเวลา	"ป้าแก่เป็นคนใฝ่รู้ ใฝ่เรียนนะ จบปริญญาตรีแล้ว แกยังเรียนอีก จบไปใบหนึ่งแล้วยังเรียนอีกใบ หนึ่ง" (นางภกวดิ บุญกอบวิจารณ์ : เจ้าหน้าที่ สวป. ม. ราม)	เพื่อตนเอง

“ปุ่เย็น”
(จาก ปุ่เย็น...เฒ่าพระนาง)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต</u>	รักษาคำมั่นสัญญาที่ ให้ไว้กับผู้อื่น ไม่ฉ้อโกงและไม่มี ความคิดที่จะฉ้อโกง	“คำพูดว่ากลับก็ต้องกลับ พูดแล้วต้องไปตาม คำพูด” (ปุ่เย็น) “แกก็เป็นคนซื่อๆ ดี ไม่ลักเล็กขโมยน้อย ไม่เคย ได้ยีน” (ละมุน บุญมาเลิศ : อดีตเจ้าของร้านขาย เนื้อ)	ตามมโน สำนึก
2.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายาม อดทน ตื่นตัวและ สม่ำเสมอในการ ทำงาน	แม้ว่าปุ่เย็นจะอยู่ในวัยชรามากแล้ว ปุ่เย็นก็ อดทนทำงานเพื่อสะสมเงินให้ได้ครบ 10,000 บาท โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นค่าเลี้ยงชีพใน วาระสุดท้ายของชีวิตเมื่อไม่สามารถทำงานได้ โดยไม่ต้องรบกวนผู้อื่น	เพื่อตนเอง
3.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์สินตาม ฐานะและความ จำเป็น และเก็บออม ทรัพย์สินส่วนหนึ่งไว้ใช้ เมื่อจำเป็น	“กินเขียมๆ หนอยสิ หารายได้อื่นบ้าง อย่ากินลูก เตี้ยสิ กินลูกเตี้ยวเตี้ยวจึง ค่อยประหยัดเอาไว้ อย่าใช้มาก มีน้อยใช้มาก ภายหลังลำบาก ประหยัดๆ ไว้” (ปุ่เย็น)	เพื่อตนเอง
4.	<u>ยึดมั่นในสัมมา อาชีวะ</u>	อดทนในการ ประกอบอาชีพสุจริต โดยไม่คดโกงหรือ ฉวยโอกาสเรียกร่อง ทรัพย์สินที่ไม่พึง ได้มาเป็นของตน	“เขาให้เอง สุดแต่เต็มใจให้ แพงถูกอย่างไร หา มาปันกันกิน ช่างมัน ออกเขาออกเราเหมือนกัน ของแพงกินไม่ลง ซื่อไม่ได้ ฉันดูว่าในใจฉัน เท่าไรจะซื่อได้ ก็ขายราคานั้น ไม่เอา ไม่โกง” (ปุ่ เย็น)	ตามมโน สำนึก
5.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นได้อย่างมี เหตุผล	“อดไม่ตายหรือคนเรา หอยไม่มีตีน ไม่มีมือ ยัง หากินได้เลย มีปากก็หากินได้ คนเราอดตายหา ยาก” (ปุ่เย็น)	ตามมโน สำนึก
6.	<u>มีพละทานมัย ทางด้านจิตใจ สมบูรณ์</u>	สามารถดำเนิน ชีวิตประจำวันอย่าง เป็นสุข พอใจในสิ่ง ที่ตนมีอยู่ ไม่อิจฉา ริษยาผู้อื่น	“ใครรวยก็ช่างเขาเถอะ มันจะได้ไปเลี้ยงลูกเลี้ยง เมีย เราได้แค่นี้ก็เอาแค่นี้ ไม่ได้ก็ไม่เอา กูหา ปลา” (ปุ่เย็น)	เพื่อตนเอง

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	วางตนไม่ให้เป็นที่ เดือดร้อนแก่ผู้อื่น และช่วยเหลือ ตนเองได้ ไม่คอย แต่จะรอให้ผู้อื่น ช่วยเหลือ	"ถึงแม้ว่าปู่จะอายุล่วงเลย 100 ปีไปแล้ว แต่ทว่า ปู่ยังยืนหยัดอยู่บนโลกนี้ด้วยลำแข้งของตัวเอง อย่างทะนง โดยที่ไม่ยอมให้วัยและสังขารมา เป็นอุปสรรคของชีวิต" (คนเดินเรื่อง)	ตามมโน สำนึก
8.	<u>มีความเมตตา อารี</u>	ช่วยเหลือให้ท่านคน ที่ขาดแคลนในด้าน ต่าง ๆ	"ปันกันกิน กินไม่หมดอย่าทิ้ง ให้แจกเด็ก ของ อย่าให้เสีย แจกเด็กไปเถอะ ได้บุญ" (ปู่เย็น)	ตามมโน สำนึก
9.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	ไม่หวาดหวั่นต่อ ความยากลำบาก และอันตรายใดๆ	การใช้ชีวิตอยู่โดยลำพังในแม่น้ำนั้นเสี่ยงต่อ อันตรายทั้งจากมนุษย์และสัตว์ร้ายต่างๆ และทั้ง ที่ปู่เย็นมีทางเลือกที่จะไม่ต้องมาอาศัยในน้ำได้ แต่ปู่เย็นก็เลือกที่จะเผชิญอุปสรรคและอันตราย ต่างๆ แลกกับการได้มีโอกาสยืนบนลำแข้งของ ตนเอง	เพื่อตนเอง
10.	<u>สมถะ ไม่โลภ อยู่อย่าง พอเพียง</u>	ไม่ดิ้นรนอยากได้ใน ทรัพย์หรือสิ่งของที่ มากเกินไปจน ต้องการพื้นฐานของ ชีวิต	คนเดินเรื่อง : ให้ปู่ 30,000 เอาไหม ปู่เย็น : ไม่เอา มากเกินไป หมิ่นเดียดก็ พอกิน เอาไปมาก คนอื่นก็เอา ไปหมด พอตายแล้วคนอื่นก็ เอาไปหมด	ตามมโน สำนึก

“วีระพล”
(วีระพล...ชัยชนะของผู้แพ้)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยใน ตนเอง	“เขาเป็นนักมวยที่มีระเบียบมากที่สุดในประเทศ ไทยหรือระดับโลกก็ได้ เขาอุทิศชีวิตทั้งหมด เพื่อมวยและเพื่อชัยชนะ” (ผู้สื่อข่าวกีฬาชาว ญี่ปุ่น)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
2.	<u>ขยัน</u>	อดทน ตื่นตัวและ สม่ำเสมอในการ ฝึกซ้อม	“ผมว่าความขยัน พรแสวงดีกว่า ขยันไปครับ สักวันหนึ่งต้องประสบความสำเร็จ ผมถือคติ.. ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น” (วีระพล)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
3.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์ตาม ฐานะและความ จำเป็นและรู้จักเก็บ ออมไว้ใช้เมื่อจำเป็น	ผู้จัดการส่วนตัว : ตอนนีเขาชื้อรถเบนซ์ได้ สบาย ชื้อเงินสดได้ด้วย ไม่ต้องผ่อน แต่เขาก็ ขับปิคอัพเก่าๆ คนเดินเรื่อง : แต่เขาก็ยังใช้เงินอย่าง ระวัง ผู้จัดการส่วนตัว : ระวังมาก	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
4.	<u>รักและเทิดทูน ชาติ</u>	แสดงความรู้สึก ชาตินิยม	วีระพลได้คัดโบว์ลายธงชาติไว้ที่หน้าผากก่อน ขึ้นชกป้องกันตำแหน่งแชมป์โลกรุ่นแบนตั้ม เวทของสภามวยโลก ครั้งที่ 15 ณ ประเทศ ญี่ปุ่น	ตามมโน สำนึก
5.	<u>รักและเทิดทูน พระมหากษัตริย์</u>	แสดงความ จงรักภักดีต่อ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวฯ	วีระพลได้อัญเชิญพระบรมฉายาลักษณ์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ไว้เหนือเข็มขัด แชมป์โลกของตนที่วางอยู่บนโต๊ะ แล้ว คุกเข่าลงกราบพระบรมฉายาลักษณ์ก่อนขึ้นชก ป้องกันตำแหน่งแชมป์โลก ครั้งที่ 15 ณ ประเทศญี่ปุ่น	ตามมโน สำนึก
6.	<u>มีพละทานมัย ทางด้าน ร่างกายสมบูรณ์</u>	ส่งเสริมบำรุง สุขภาพให้แข็งแรง สมบูรณ์อยู่เสมอ	ในฐานะนักมวยอาชีพที่ต้องอาศัยความสมบูรณ์ แข็งแรงของร่างกายในการประกอบอาชีพ วีระ พลจึงออกกำลังกายกลางแจ้งทุกวัน และยัง รับประทานอาหารที่ช่วยบำรุงร่างกายสม่ำเสมอ และพักผ่อนอย่างเพียงพอวันละ 2 เวลา	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>มีพละทานมัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	มีอัธมโนทัศน์ดี และสามารถดำเนินชีวิตประจำวันอย่างเป็นสุขโดยปราศจากความคับข้องใจ	วีระพลต้องเผชิญกับการฝึกซ้อมที่ซ้ำซากจำเจทุกวันเป็นเวลานานนับสิบปี แต่ก็สามารถขจัดความรู้สึกเบื่อหน่ายได้โดยมองว่าการชกมวยเป็นอาชีพ ส่วนการซ้อมมวยก็คือการทำงาน เป็นความจำเป็นของการฝึกซ้อมมวยที่จะต้องซ้อมในรูปแบบเดิมๆ เพื่อช่วยให้นักมวยเกิดความคล่องแคล่วมากขึ้น	เพื่อตนเอง
8.	<u>มีอดมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตนตามคติธรรมประจำใจ	"ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น" (วีระพล) "นักมวยส่วนมากพออายุมากจะท้อ... ไม่ได้แพ้สังขาร แต่แพ้ใจตัวเอง แต่วีระพลไม่ท้อ" (มนต์สวรรค์ หลลมฟ้าผ่า : ครูฝึก)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
9.	<u>มีความกตัญญู</u> <u>กตเวที</u>	ระถึงถึงความดีและตอบแทนความดีของผู้มีพระคุณ	เมื่อประสบความสำเร็จจากอาชีพนักมวย วีระพลได้สร้างบ้านใหม่ให้พ่อแม่ได้มีความเป็นอยู่ที่สุขสบาย และได้ช่วยเหลือพี่น้องให้มีที่ทำกิน ซึ่งเป็นการช่วยแบ่งเบาภาระของพ่อแม่	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
10.	<u>มีความสามัคคี</u>	รักใคร่ปรองดองระหว่างสามภรรยาร่วมมือกันทำงานเพื่อจุดหมายที่ตั้งาม	วีระพลกับภรรยาที่มีความรักใคร่ปรองดองร่วมมือร่วมใจกันสร้างความมั่นคงทางฐานะความเป็นอยู่และความอบอุ่นในครอบครัวโดยไม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว

“เดือนกับดาว”
(จาก เดือนกับดาว)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>ขยัน</u>	อดทน ตื่นตัวและ สม่ำเสมอในการ เรียนและการทำงาน	นอกจากขยันศึกษาเล่าเรียนจนมีผลการเรียนดี แล้ว เดือนและดาวยังขยันหมั่นเพียรในการ ทำงานบ้าน และทำงานหาเงินเลี้ยงแม่และน้อง อีก 2 คน ด้วยการเก็บขวดขาย รับจ้างตักน้ำให้ ชาวบ้าน ช่วยครูทำความสะอาดบ้าน และไป ทำงานในช่วงปิดเทอมในกรุงเทพฯ	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
2.	<u>ประหยัด</u>	รู้จักใช้จ่ายทรัพย์สินที่ หามาได้ตามฐานะ และความจำเป็น	ใช้วัตถุดิบในการประกอบอาหารส่วนใหญ่ที่หาได้ จากสิ่งแวดล้อม เช่น เขียด ปลา และผักต่างๆ ทำ ให้สามารถประหยัดรายจ่ายค่าอาหารได้มาก	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
3.	<u>ยึดมั่นในสัมมา อาชีพ</u>	ชวนขวยประกอบ อาชีพสุจริต ไม่ยอม ทำงานที่ขัดต่อ กฎหมาย ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีและ ศีลธรรม	ระหว่างเรียนหนังสือ เดือนจะเก็บขวดขาย รับจ้างตักน้ำให้ชาวบ้าน ช่วยครูทำความสะอาด บ้าน และไปทำงานในช่วงปิดเทอมในต่างเมือง เมื่อจบชั้น ม.6แม้ว่าจะต้องการเงินเพื่อเรียนต่อ ในระดับอุดมศึกษาและเพื่อจุนเจือครอบครัว แต่ เดือนก็ไม่ยอมทำงานในสถานบันเทิง	ตามมโน สำนึก
4.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	รู้จักแสดงความ คิดเห็นอย่างมี เหตุผล	“อะไรที่มันได้มาง่ายๆ มันไม่มีค่าหรอก สิ่งไหน ได้มาด้วยความยากลำบาก สิ่งนั้นมีค่ามากกว่า แต่งงานก็อยู่กับธรรมดา ไม่ได้มีอะไรเกิดขึ้นกับ ตัวเอง ไม่ได้มีเกียรติ มีศักดิ์ศรีเหมือนกับที่เรา เรียน ถ้าเราเรียนไปสูงๆ เราารู้สึกมีสง่าราศี มัน ภูมิใจมากกว่าที่จะต้องไปแต่งงานไปตัดอนาคต ตัวเองแบบนั้น” (เดือน)	ตามมโน สำนึก
5.	<u>รู้จักตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจแก้ปัญหา อย่างมีสติโดย พิจารณาถึงเหตุและ ผลเป็นที่ตั้ง	“คืออยากเรียนมาก อยากเรียนก่อน ถ้าเราเรียน ไปเรื่อยๆ งานมันก็จะตามมา แต่ก็ต้องคิดอีก ประเด็นหนึ่งว่า ต้องมีเงินด้วย ถ้าคิดอยากจะ เรียน ข้างหลังก็ยังมีน้อง มีแม่ ที่ต้องดูแล ...คง ต้องทำงานไปก่อนค่ะ เพราะว่าสถานการณ์แบบนี้ ถ้ามาเรียนก่อนต้องแย่งแย่งๆ ไม่มีตั้งคั้งเรียน ทั้งส่งไปบ้านด้วย ก็ต้องเลือกทางบ้านก่อน” (เดือน)	เพื่อ ครอบครัว

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>มีอุดมคติ</u>	ยึดมั่นปฏิบัติตนตาม ปณิธาน และมี ลักษณะมุ่งอนาคต และพยายามฝ่าฟัน สิ่งที่ตั้งงามให้แก่ชีวิต	“ก็อยากจะเรียนให้สูงที่สุดเท่าที่จะมีเงิน แล้วก็ให้ พ่อกับแม่แล้วก็ให้น้องได้เรียนทุกคน แล้วก็ ทำงานเก็บเงินเยอะๆ มีบ้านใหม่ อยากให้ดีกว่า นี้ อยากให้มีทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถทำให้เขา สบาย คำว่าเอาชนะนี้แหละจะพาเราไปถึง จุดหมาย” (เดือน)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
7.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมทนลำบากเพื่อ ครอบครัว	“คงต้องทำงานไปก่อนค่ะ เพราะว่าสถานการณ์ แบบนี้ถ้ามาเรียนก่อนต้องแย่งแย่ง ไม่มีตั้งคั้ง เรียนทั้งส่งไปบ้านด้วย ก็ต้องเลือกทางบ้านก่อน” (เดือน)	เพื่อ ครอบครัว
8.	<u>มีความ กตัญญูกตเวทีก</u>	รักและพยายามตอบ แทนพระคุณของ บุพการี	“ไม่อยากจะให้แม่ลำบากก็พอแล้วค่ะ ถ้ามีอาชีพ อะไรที่หนูพอจะหาเงินช่วยแม่ได้ ก็จะทำมา ส่งสารแม่มากเลยตอนนี้” (ดาว)	เพื่อ ครอบครัว
9.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	ไม่หวาดหวั่นต่อ ความยากลำบาก กล้าทำทุกอย่างที่ ถูกต้อง	คนเดินเรื่อง : เป็นสาวแล้วไปเดินเก็บขวดเก็บ อะไรไม่รู้สู้กายเธอ เดือน : ไม่อายหรอกค่ะ อายอย่างนี้แล้ว มันจะไม่มีกิน...	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
10.	<u>มีความสามัคคี</u>	รักใคร่ปรองดอง ระหว่างพี่น้อง ร่วมมือร่วมใจกัน ทำงานเพื่อจุดหมาย ที่ตั้งงาม	“ถ้าเห็นเดือนตื่น เราก็คงไม่ได้เห็นดาวหลับนะ ครับ ถ้าเห็นเดือนทำงาน ก็ต้องเห็นดาวทำงาน เห็นเดือนดักน้ำ เราก็คงต้องเห็นดาวทำอะไรอย่าง ใดอย่างหนึ่ง เดือนดักน้ำ ดาวอาจจะกำลังหา ข้าวปลาอาหาร” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว

“ลุงเสริฐ”
(จาก ลุงเสริฐ...คนบ้าหรือกล้าฝืน)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายาม ตื่นตัวและสม่ำเสมอ ในการทำงาน	ลุงเสริฐจะตื่นแต่เช้าทุกวันเพื่อห่อปกหนังสือ เดินทางไปซื้อหนังสือและขายหนังสือตาม สถานที่ต่างๆ	เพื่อตนเอง ผู้อื่นและ สังคม
2.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์สินตาม ฐานะและความ จำเป็น ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างระมัดระวัง ใช้ทรัพยากรต่างๆ อย่างคุ้มค่าให้ สิ้นเปลืองน้อยที่สุด	ทำกับข้าวเอง นอนบนเสื่อผ้าเก่าๆ แทนฟูก ใช้ หม้อหุงข้าวเก่าๆ ใช้ปลอกผ้ารัดนาฬิกาเพราะไม่ยากให้นาฬิกา โดนขีดข่วน นำน้ำซักผ้าไปเช็ดตัว จากนั้นก็นำไปรดน้ำต้นไม้ ต่อ	เพื่อตนเอง
3.	<u>ยึดมั่นในสัมมา อาชีพ</u>	มีความอดทนในการ ประกอบอาชีพ สุจริต แม้ผลตอบแทนน้อย ไม่คดโกงหรือฉวย โอกาสเรียกร้อง ทรัพย์สินที่ไม่พึง ได้มาเป็นของตน	“ก็เห็นแกมานานแล้ว หลายสิบปีแล้ว เป็นคนที่ ทำงานสัมมาอาชีพ ขายหนังสือหนังสือหา ไม่ใช่คิด จะหวังร่ำหวังรวยอะไรกับใครที่ไหน... ...แตกต่างจากคนขายหนังสือทั่วไป คือ หนังสือทุกเล่มที่แกเอามาขาย ส่วนใหญ่แล้วแก จะต้องอ่าน แกต้องเข้าใจ จึงจะแนะนำให้คนซื้อ ซื้อได้ ไม่ใช่ไปหลอกขายเขาแต่ปกหนังสือ...” (อ. สุพจน์ ด่านตระกูล)	ตามมโน สำนึก
4.	<u>สำนึกในหน้าที่ และความ รับผิดชอบต่อ สังคมและ ประเทศชาติ</u>	มีความสนใจใน ปัญหาของสังคม และประเทศชาติ และมีจิตสำนึกที่จะ สร้างสรรค์สังคมและ ประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้า	“เราเป็นคนหนึ่งที่อยู่ในสังคมด้วย เราก็อยู่แบบ ว่า..พยายามสมถะ เรียบง่าย และพยายามมุ่ง ไปสู่อุดมการณ์ของเรามากกว่า คือเปลี่ยนสังคม ให้มันเป็นธรรม” (ลุงเสริฐ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
5.	<u>มีพละทานมัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	สามารถดำเนิน ชีวิตประจำวันอย่าง เป็นสุขโดย ปราศจากความคับ ข้องใจ	ลุงเสริฐมีจิตใจที่สงบนิ่ง มั่นคง แน่วแน่ และ พอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ แม้ฐานะทางเศรษฐกิจจะไม่ ดีนัก แต่ลุงเสริฐก็ไม่เฝ้าทะเลาะเถียงกันอยาก ร่ำรวย ทั้งนี้เพราะจุดหมายของชีวิตอยู่ที่การได้ เผยแพร่วรรณคดีที่ชี้ความไม่เป็นธรรมของสังคม ไปสู่ประชาชน	เพื่อตนเอง
6.	<u>มีอดมคติ</u>	พยายามบำเพ็ญตน ให้เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อื่นและสังคม และ ยึดมั่นปฏิบัติตน ตามปณิธาน	"ผมยึดมั่นในแนวทางสังคมนิยม.. สังคมที่ไม่ถูก ชูดรีด... ถ้าขายไม่ได้ เราก็ต้องยืนหยัด สู้ตร ของเรามีอะ พ่ายแพ้สู้ใหม่ พ่ายแพ้สู้ใหม่ จนชัย ได้มา ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมให้มันดีขึ้น" (ลุง เสริฐ)	เพื่อผู้อื่น และสังคม
7.	<u>มีความ</u> <u>ภาคภูมิใจและ</u> <u>รู้จักทำนุบำรุง</u> <u>ทรัพยากร</u> <u>ของชาติ</u>	ตระหนักในคุณค่า ของทรัพยากรของ ชาติและพยายามใช้ ทรัพยากรอย่าง ประหยัด	ลุงเสริฐใช้ทรัพยากรน้ำอย่างประหยัดและคุ้มค่า กว่าคนทั่วไป เช่น นำน้ำร้อนที่ล้างหม้อหุงข้าว ไปใส่กระติกเป็นน้ำดื่มและนำที่เหลือบางส่วนไป ล้างจาน จากนั้นจึงนำน้ำล้างจานไปรดน้ำต้นไม้ ใช้บัสสาวะรดน้ำต้นไม้ ใช้ถ้วยปากก้นยุงและ อุจจาระเป็นปุ๋ยให้ต้นไม้	ตามมโน สำนึก
8.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละประโยชน์ และความสุขส่วน ตนเพื่อประโยชน์ ส่วนรวม	ลุงเสริฐเลือกขายเฉพาะหนังสือที่มีเนื้อหาสาระที่ ตนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และปฏิเสธ การขายหนังสือที่มอมเมาประชาชนแม้จะเป็น ประเภทที่มีผู้อ่านมากกว่าและสามารถสร้าง รายได้ให้ตนมากกว่า	เพื่อผู้อื่น และสังคม
9.	<u>มีความกล้า</u> <u>หาญ</u>	มีจิตใจเด็ดเดี่ยว เข้มแข็ง กล้าเผชิญ อุปสรรค อย่างไม่ หวาดหวั่น	"นักรบบางคนเลือกที่จะกระโจนเข้าไปสู่สมรภูมิ หรือว่าตัดสินใจที่จะรบทั้งๆที่รู้ว่าถึงอย่างไรก็ ต้องพ่ายแพ้" (คนเดินเรื่อง)	ตามมโน สำนึก
10.	<u>สมถะ ไม่โลภ</u> <u>อยู่อย่าง</u> <u>พอเพียง</u>	ไม่ดิ้นรนอยากได้ใน ทรัพย์หรือสิ่งของที่ มากเกินไปจนความ ต้องการพื้นฐานของ ชีวิต	วิถีชีวิตของลุงเสริฐเป็นไปอย่างเรียบง่าย ไม่ยึด ติดในวัตถุ เทคโนโลยี หรือสิ่งอำนวยความสะดวก ระดมราคาแพง โดยยึดอาชีพขายหนังสือโดยมี เจตนาเพื่อเผยแพร่วรรณคดีที่เป็นประโยชน์ต่อ สังคม โดยไม่หวังเพียงสร้างรายได้ให้ตนเอง	ตามมโน สำนึก

“สุขิน”

(จาก สุขิน...หญิงผู้ก้าวเดินด้วยหัวใจ)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีความ ซื่อสัตย์ สุจริต</u>	รักษาคำมั่นสัญญาที่ ให้ไว้กับผู้อื่น	“เสื่อผ้า กระเป่า รองเท้า ให้เขาใส่ชุดเก่า ผลัด เขามาเรื่อย สัญญากับเขาว่าเปิดเทอมนี้จะซื้อ ชุดใหม่ให้ ได้แน่นอน สัญญาแล้วต้องเป็น สัญญา” (สุขิน)	ตามมโน สำนึก
2.	<u>ขยัน</u>	มีความอดทน ตื่นตัวและสม่ำเสมอ ในการทำงาน	“สุขินไม่เคยตื่นนอนหลังพระอาทิตย์ลับ ทุก เช้าเธอจะต้องตื่นนอนตั้งแต่ยังไม่ทันรุ่งสาง แล้ว ก็รีบจัดการกิจธุระส่วนตัว ทำงานบ้านที่ รับผิดชอบให้เสร็จโดยเร็วที่สุด เพื่อที่จะใช้เวลา ที่เหลือครุ่นคิดในเรื่องของการทำมาหากิน นั้น หมายความว่าเธอรีบตื่นนอนเร็วเท่าไร ทำงาน บ้านเสร็จเร็วเท่าไร เธอก็จะได้มีเวลาในการที่จะ ไปทำงานหาเงิน” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
3.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์สินที่หามา ได้อย่างประหยัด ตามฐานะและความ จำเป็น	“วิธีแก้ปัญหาเพื่อที่จะให้อยู่ได้จริงที่สุขินกับพ่อ ใช้ ก็เหมือนกับคนจนทั่วๆ ไปครับ ง่ายมาก ครับ นั่นก็คือว่า ไม่มีก็ไม่ต้องใช้ อยากได้ก็ไม่ ต้องซื้อ เจ็บป่วยก็ไม่ต้องรักษา หาไม่ได้ก็ไม่ ต้องกิน” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
4.	<u>ยึดมั่นใน สัมมาอาชีพ</u>	ชวนขวยประจบ อาชีพสุจริต	“ปอกแห้ว ชักผ้า ทำปลา รับจ้างเลี้ยงเด็ก ต่ำ พริก เอาทุกอย่าง เงินมากน้อยก็เอาหมด” (สุ ชิน)	ตามมโน สำนึก
5.	<u>รักและเกิดทุน ศาสนา</u>	มีศรัทธาและเชื่อมั่น ในศาสนา	“ไปนั่งพูดกับพระ เหมือนคนบ้า เวลาพูดแล้วก็ เหมือนมีกำลังใจขึ้น ต่อสู้ขึ้นมาได้หน่อย เหมือน เวลาพูดไป เขา (พระพุทธรูป) ก็จะรับรู้ รับรู้แล้ว เขาก็จะส่งกำลังใจมา... พอมีความทุกข์ไปให้ปู่ เขาก็จะเอาความสบายใจมาให้เรา มีแรง เหมือน ไปต่อชีวิตขึ้นมาอีกหน่อย” (สุขิน)	เพื่อตนเอง
6.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	ใช้ความรู้ ความสามารถของ ตนเองให้เต็มที่ก่อน จะขอความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	“พี่เขาเป็นคนพิการที่ไม่อยู่นิ่ง ไม่อยู่เฉย ไม่รอ ความช่วยเหลือจากใคร เขาเป็นคนที่อยากได้ งาน ไม่ค่อยว่าจะต้องมีคนเอาความช่วยเหลือ เอาเงินเอาทองมาให้” (อุษา เชิดฉันท : ครู กศน.)	ตามมโน สำนึก

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมสละ ผลประโยชน์อันพึง ได้และยอมทน ลำบากเพื่อผู้อื่น	“ใครจ้างอะไรทำหมด ทำได้หมด ลำบากแค่ไหน ก็ต้องไป ไกลแค่ไหนก็จะไป ให้มันได้เงินมา คิด อยู่อย่างเดียวว่า ทำเพื่อพ่อเพื่อหลานให้อยู่รอด” (สุชิน)	เพื่อ ครอบครัว
8.	<u>มีความ กตัญญูกตเวที</u>	ระลึกถึงความดีและ ตอบแทนความดี หรืออุปการคุณของ ผู้อื่นที่มีต่อตน	“ลูกที่อ่อนแอและไม่สมบูรณ์ที่สุดของบ้านคนนี้ กลับเป็นที่พึ่งสุดท้ายของพ่อผู้ชราในยามบั้น ปลาย” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว
9.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	กล้าเผชิญภาวะ วิกฤตหรืออุปสรรค ต่างๆ อย่างไม่ หวาดหวั่น	“ผู้หญิงคนไหนที่เกิดมาแล้วก็ต้องเผชิญหน้ากับ สายตาของโลกด้วยสภาพร่างกายเช่นที่เห็นนั้น การมีชีวิตก็คงจะไม่ไช่เรื่องง่าย แต่ชีวิตของ หญิงผู้นี้ยากยิ่งกว่า... เธอยังต้องรับหน้าที่เป็น กัปตันล่องพานาวาชีวิตลับปะรังเคมูๆ ฟังๆ ลำ หนึ่งครั้ง ที่มีผู้โดยสารเป็นพ่อผู้ชรา กับ หลานชายวัย 10 ขวบเศษ ฝ่าคลื่นลมมรสุมที่รุนแรง ซัดกระหน่ำเพียงลำพัง” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว

“ประดิษฐ์”

(จาก บทเพลงจากแดนประหาร)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายาม ตื่นตัวและสม่ำเสมอ ในการทำสิ่งที่ มุ่งหวังให้บรรลุผล สำเร็จ	เพื่อให้ตนเองสามารถมีรายได้ช่วยเหลือ ครอบครัวบ้าง ประดิษฐ์เพียรพยายามแต่งเพลง ทุกวัน จนสามารถแต่งเพลงขึ้นกว่า 100 เพลง ในช่วงเวลา 1 ปีกว่า	เพื่อ ครอบครัว
2.	<u>รู้จักคิดริเริ่ม</u>	มีทักษะในการ สร้างสรรค์งานด้าน วรรณศิลป์ มีความคิดริเริ่มใน การปรับปรุงความ เป็นอยู่ของตนและ ครอบครัวให้ดีขึ้น	“วงการลูกทุ่งลิ้มตรงนี้เลยนะ ไม่มีใครหยิบดอย ดุงขึ้นมาเป็นภาษาของเพลงลูกทุ่งทั่วไป” (อ. ปัญญา คุณาวุฒิ : โปรดิวเซอร์เพลงหนีรักมาพัก ดอยดุง) แม้จะเป็นผู้ต้องขังโทษประหารชีวิต ประดิษฐ์ก็ ยังพยายามหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวด้วย การแต่งเพลงไปเสนอขายให้กับค่ายเพลงลูกทุ่ง โดยให้สถานีวิทยุรายการลูกทุ่งรักไท FM 98 เป็นสื่อกลางในการติดต่อกับค่ายเพลง	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
3.	<u>รู้จักตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจกระทำการ หรือแก้ปัญหาอย่าง มีสติโดยพิจารณา เหตุและผลเป็นที่ตั้ง	“สิ่งที่ผมทำ ผมสำรวจทุกแง่ทุกมุมแล้วว่ามัน ไม่ใช่สิ่งที่เลวร้ายเลย เราว่ามันเป็นสิ่งที่ดีงาม คือทำไปก่อน มันได้ก็ดีมาก มันไม่ได้ก็แล้วไป มันยังดีกว่าการอยู่เฉยๆ” (ประดิษฐ์)	เพื่อ ครอบครัว
4.	<u>รักและเทิดทูน พระมหากษัตริย์</u>	แสดงความ จงรักภักดีต่อพระ ราชวงศ์ เทิดทูน พระเกียรติคุณและ เผยแพร่พระราช กรณียกิจให้เป็นที่ ประจักษ์	“ดอยดุงตระหง่านโอพารงามตา องค์พระแม่ฟ้า สมเด็จย่าของปวงชาวไทย พระองค์ทรงฝ่าซัด เกลาล้าเนาพฤษ์ไพร หนึ่งในเจียงฮายเปรียบ ได้แดนดินสวรรค์ ลูกมีเรื่องเศร้าจึงเข้ามาหา ก้ม กราบแม่ฟ้าเทิดวิญญูด้วยใจดีนตัน...” (เนื้อ เพลง “หนีรักมาพักดอยดุง” ที่ประดิษฐ์แต่ง)	ตามมโน สำนึก

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
5.	<u>มีพละนามัย</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	สามารถจัดปัญหา ที่บั่นทอน สุขภาพจิตด้วย ตนเอง	"มันเหมือนกับว่าขังแต่กายเราไว้ ใจเราจะ ออกไปอยู่ข้างนอก ผมไปอยู่ข้างนอกตลอด ไม่มี ทางขังผมได้ในนี้ ผมอยู่กับคุณพ่อคุณแม่ทุกวัน อยู่กับวิถีชีวิตที่ผมมีความสุขอยู่ที่บ้าน มัน (การแต่งเพลง) เป็นวิธีหนึ่งที่ปล่อยความรู้สึก ออกไป เหมือนกับว่าไม่ถูกขัง ถูกขังแต่เฉพาะ กาย" (ประดิษฐ์)	เพื่อตนเอง
6.	<u>รู้จักฟังตนเอง</u>	สามารถแก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้นใน ชีวิตได้ด้วยตนเอง	"ในเมื่อโอกาสไม่สามารถเดินเข้ามาใกล้ หนทาง หนึ่งที่จะได้รับโอกาสก็คือการเดินเข้าไปใกล้กับ โอกาสนั้น ...อาจเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ เพลงของประดิษฐ์ได้รับอิสรภาพ" (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว
7.	<u>มีอดมคติ</u>	มีลักษณะมุ่ง อนาคตและ พยายามฝ่าหาสิ่งที่ ดีงามให้กับชีวิต	"ผมจะไม่ยอมหมดหวัง ไม่ยอมหยุดนิ่ง... แม้ที่ ตรงนี้ มันจะเป็นคุก ไม่มีอิสรภาพ และการจะทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ มันจะยาก กว่าคนที่ไม่มีอิสรภาพทั่วไป แต่ผมก็ไม่เคยท้อ" (ประดิษฐ์)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
8.	<u>มีความกตัญญู</u> <u>กตเวที</u>	รักและเทิดทูน บุพการี และ พยายามตอบแทน บุญคุณของบุพการี	คนเดินเรื่อง : ตอนเขาอยู่ ตอนเขาทำงานเป็น ลูกที่ดีใหม่ แม่ประดิษฐ์ : ดี ดีสุด ๆ แม่ไม่ได้หวดเลยนะ ดี ที่สุด... ที่ตรงนี้ มันก็ซื้อมาให้แม่ ดูเย็นนี้มันก็ซื้อมา กับทีวี	เพื่อ ครอบครัว

“เมย์”
(จาก ดวงดาวของพ่อ)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>ขยัน</u>	เพียรพยายามและ อดทนในการทำงาน	นอกจากเมย์จะต้องออกจากบ้านไปทำงานเป็น ผู้ช่วยแม่บ้านแล้ว ในช่วงกลางวันของทุกวัน เมย์ ยังกลับมาป้อนข้าวพ่อที่บ้านแล้วจึงกลับไป ทำงานต่อ	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
2.	<u>ยึดมั่นในสัมมา อาชีพ</u>	ชวนชวายเป็นประกอบ อาชีพสุจริต	เมย์พยายามออกไปหางานทำอยู่หลายเดือน จนกระทั่งได้งานเป็นผู้ช่วยแม่บ้าน	ตามมโน สำนึก
3.	<u>รู้จักตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจแก้ปัญหา โดยพิจารณาเหตุ และผลเป็นที่ตั้ง	คนเดินเรื่อง : แล้วจริงๆ เรายอมรับได้ไหม กับ สถานะที่เราต้องมาเป็นผู้นำ ครอบครัวตอนอายุ 13-14 เต็ม ใจไหม เมย์ : ค่ะ ก็เป็นพ่อของเราค่ะ ไม่ใช่คน อื่นคนไกลที่ไหน เขาเป็นพ่อเป็น น้องค่ะ ก็ต้องทำให้ดีที่สุุดค่ะ	เพื่อ ครอบครัว
4.	<u>มีอุดมคติ</u>	ใช้ชีวิตอย่างมี จุดหมายในทางที่ เหมาะสม มี ลักษณะมุ่งอนาคต	คนเดินเรื่อง : ถ้ามองชีวิตไปข้างหน้า คิดว่ามัน จะดีขึ้นกว่าวันนี้ไหม เมย์ : ก็น่าจะดีขึ้น... เราก็ต้องโตขึ้น ทุกวัน เราก็ต้องเรียนรู้ทุกอย่าง ถ้าอายุเราถึง เราก็ต้องไปเรียน พ่อเราโตขึ้น เราก็ต้องทำงาน เลี้ยงดูพ่อต่อไป	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
5.	<u>รู้จักเสียสละ</u>	ยอมทนลำบากเพื่อ ประโยชน์สุขของ ครอบครัว	“ในขณะที่เด็กวัยเดียวกันที่มีจำนวนมากในสังคม ที่มีทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมพร้อมในชีวิตกลับละลาย วันเวลาที่มียู่ให้หมดไปกับสิ่งที่ไร้สาระ แต่ทำไม เด็กผู้หญิงคนหนึ่งจึงยอมที่จะเสียสละวันเวลาอัน แสนสุขเพื่อที่จะประคับประคองครอบครัวของ ตนเองให้คงอยู่” (คนเดินเรื่อง)	เพื่อ ครอบครัว
6.	<u>มีความกตัญญู กตเวทิต์</u>	รักและเทิดทูน บุพการี และตอบ แทนพระคุณของ บุพการี	“เคยถามว่าเคยรังเกียจพ่อไหม ไม่มี ไรเรื่องการ สกปรกทุกอย่าง “ไม่มีการรังเกียจ เขารักพ่อมาก” (พ่อของเมย์) “เมย์ไม่มีวันที่จะทอดทิ้งพ่อได้ หรือก ถึงให้อดตายก็ต้องตายพร้อมกัน” (เมย์)	เพื่อ ครอบครัว

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
7.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	กล้าเผชิญอุปสรรค ต่างๆ อย่างไม่ หวาดหวั่น	คนเดินเรื่อง : แล้วจริงๆ เมย์ว่าที่ทำอยู่นี้ภาระ มันใหญ่เกินไปไหม ใหญ่เกินตัว เราไหม เมย์ : ไม่ค่ะ คือทำได้ เพื่อพ่อ เพื่อน้อง เมย์ทำได้ มันเป็นสิ่งจำเป็นที่เรา ต้องทำอยู่แล้ว ถ้าเราไม่ทำใคร จะทำ แม่ก็ไม่อยู่แล้ว ดายายก็ ช่วยเหลืออะไรไม่ได้ เราก็ต้อง ทำ ถึงลำบากแค่ไหนก็ต้องทำ	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
8.	<u>มีความสามัคคี</u>	ร่วมมือกันทำงาน เพื่อครอบครัว	"ก็ช่วยกันค่ะ แบบซักผ้า พี่เมย์ซักน้ำแป็บ หนูก็ ซักน้ำเปล่า แล้วก็ช่วยกันตาก" (แหม่ม)	เพื่อ ครอบครัว

“เล่าแป๊ะ”

(จาก เล่าแป๊ะ ตระกูลลี้ม มังกรจีนในแผ่นดินสยาม)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>มีระเบียบวินัย</u>	มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความละเอียดรอบคอบ ไม่มักง่ายในการดำเนินชีวิต	เล่าแป๊ะมีกิจวัตรประจำวันที่ทำอย่างสม่ำเสมอ คือการเดินทางไปทำงานแต่เช้าตรู่ทุกวัน การควบคุมรายรับรายจ่ายอย่างมีธรรมาภิบาลและการถนอมสิ่งของเครื่องใช้ที่ทำได้อย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลาถึง 77 ปี	ตามมโน สำนึก
2.	<u>ขยัน</u>	มีความอดทน ตื่นตัวและสม่ำเสมอในการทำงาน	เล่าแป๊ะได้ยึดอาชีพรับจ้างลากรถส่งของมาเป็นระยะเวลา 77 ปี โดยมาทำงานอย่างสม่ำเสมอและไม่เลือกงานหนักเบา	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
3.	<u>ประหยัด</u>	ใช้จ่ายทรัพย์สินตามฐานะและความจำเป็น และรู้จักเก็บออมส่วนหนึ่งไว้ใช้เมื่อจำเป็น	“เขาสอนผมบอกว่า พยายามประหยัดไว้ดีที่สุด เพื่อยามเจ็บไข้ได้ป่วยเราจะได้มีเงินส่วนนี้รักษา เวลาแก่ลงเราจะได้ไม่ต้องไปขอลูกขอหลาน แกเป็นคนประหยัด อะไรก็แล้วแต่ถ้าเห็นว่ามันเป็นสิ่งที่สุรุ่ยสุร่าย แกก็จะเตือน” (เลิศชัย พันธุ์เลิศรัมย์ : ลูกชายคนที่ 2 ของเล่าแป๊ะ)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
4.	<u>ยึดมั่นใน สัมมาอาชีพ</u>	มีความอดทนในการประกอบอาชีพสุจริตที่รายได้น้อย	เล่าแป๊ะยึดอาชีพลากรถส่งของให้กับร้านค้าในย่านเยาวราชเพียงอาชีพเดียวมาเป็นระยะเวลา 77 ปี โดยค่าส่งปัจจุบันอยู่ที่เที่ยวละ 30 บาท	ตามมโน สำนึก
5.	<u>มีพละนาถ ทางด้าน ร่างกาย สมบูรณ์</u>	มีสุขภาพที่ดีและมี ความเป็นอยู่ที่ถูก ลักษณะทำให้ ร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์	เล่าแป๊ะเดินทางไปทำงานเป็นประจำทุกวันแทนการพักผ่อนอยู่กับบ้านเฉยๆ การทำงานนั้นถือเป็นการออกกำลังกายอย่างหนึ่ง และหลังเลิกงาน เล่าแป๊ะก็จะไปอาบน้ำที่ห้องอาบน้ำสาธารณะโดยใช้ผ้าเช็ดตัวสีสกปรกจากร่างกาย	เพื่อตนเอง
6.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	วางตนไม่ให้เป็นที่ เดือดร้อนแก่ผู้อื่น	เล่าแป๊ะได้สะสมเงินไว้ในธนาคาร 3 แสนกว่าบาท เพื่อใช้ในกรณีฉุกเฉิน เช่น การเจ็บป่วยต่างๆ โดยไม่ต้องรบกวนลูกหลาน	ตามมโน สำนึก
7.	<u>มีความสุข ไม่โลก อยู่ อย่างพอเพียง</u>	ใช้ชีวิตเรียบง่าย ไม่ ดิ้นรนอยากได้ในสิ่ง ที่มากเกินไปจน จำเป็น	“ถึงแม้ว่าชีวิตของเล่าแป๊ะอาจจะไม่ร่ำรวยเหมือนเจ้าสัวบางราย แต่เขาก็มีอยู่ มีกิน มีความสุขดิบบนผืนดินแห่งใหม่ แม้ว่าจะต้องทำงานหนักมาเกือบตลอดทั้งชีวิต” (คนเดินเรื่อง)	ตามมโน สำนึก

“อ้อม”
(จาก เรื่องของอ้อม)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>รู้จักตัดสินใจ</u> <u>อย่างมีเหตุผล</u>	ตัดสินใจแก้ปัญหา โดยพิจารณาเหตุ และผลเป็นที่ตั้ง	คนเดินเรื่อง : เราคิดยังไงล่ะ เราถึงเข้าใจกับ มันได้ ทั้งๆ ที่เราต้องตื่นมาเจอ กับมันทุกวัน แล้วเราก็กไม่ท้อแท้ อ้อม : มันก็ต้องทำ (ทำผล) ถ้าไม่ทำ แล้วเดี๋ยวเราจะแย่ยิ่งกว่านี้ เดี๋ยวมันจะลำบากคนอื่นเขายิ่ง กว่านี้	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
2.	<u>รักและเทิดทูน</u> <u>ศาสนา</u>	มีศรัทธาเชื่อมั่นใน ศาสนา ให้ศาสนา เป็นสิ่งยึดเหนี่ยว จิตใจ	ก่อนเข้านอน อ้อมจะสวดพระคาถาชินบัญชรและ สวดบทแม่เมตตา ตั้งจิตอธิษฐานขอให้กรรมดี จากการเจริญภาวนาพระคาถาชินบัญชรส่งผล บุญเพื่อช่วยคลายทุกข์ให้แม่ของตนที่ต้องโทษ อยู่ในเรือนจำ	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
3.	<u>มีพละนาถ</u> <u>ทางด้านจิตใจ</u> <u>สมบูรณ์</u>	มองโลกและมองคน ในแง่ดีและสามารถ ขจัดปัญหาที่บั่น ทอนสุขภาพจิตได้	“...อ้อมสามารถเปลี่ยนห้วงเวลาของความทุกข์ มาสู่การเห็นทุกข์และทำความเข้าใจกับมันได้ อย่างถ่องแท้” (ประสาน อิงคพันธ์ : คน เดินเรื่อง)	เพื่อตนเอง
4.	<u>รู้จักพึ่งตนเอง</u>	ใช้ความสามารถ ของตนเองให้เต็มที่ ก่อนจะขอความ ช่วยเหลือจากผู้อื่น	อ้อมป่วยเป็นโรคเกล็ดหนังแข็งจนพิการ เดิน ไม่ได้ ต้องมีคนช่วยดูแล แต่เมื่อใดที่อ้อมพอ ช่วยเหลือตัวเองได้ ก็จะพึ่งตนเอง เช่น การกด พิมพ์แป้นคอมพิวเตอร์ การใช้ปากคาบกำไล ลอกหนังที่ตายออกจากร่างกาย ตลอดจนการพึ่ง สติปัญญาของตนเองหาวิธีคิดเพื่อบรรเทาทุกข์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจของตนให้ลดน้อยลง	ตามมโน สำนึก
5.	<u>มีความ</u> <u>กตัญญูต่อบุคคล</u>	รักและเทิดทูนผู้มี พระคุณ และระลึก ถึง ตอบแทนและยก ย่องสรรเสริญคุณ ความดีของผู้มี พระคุณ	“ดากับยายเหมือนพระอยู่ในบ้าน... ถ้า 16 ปีที่ แล้ว ยายไม่แต่งงานกับตา ใครจะดูแลอ้อม ณ วันนี้ ไปเจอยายใจร้ายเขาอาจจะเอาไปทิ้งที่ไหนแล้ว มั้ง... ขอให้อ้อมได้มีโอกาสได้ดูแลตายาย ดูแล แม่ในชาติหน้า ในชาตินี้อ้อมไม่มีโอกาสได้ดูแล” (อ้อม)	เพื่อ ครอบครัว

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
6.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	กล้าเผชิญภาวะ วิกฤตหรืออุปสรรค ต่างๆ อย่างไม่ หวาดหวั่น	“บางคนเขารับไม่ไหว ก็หนีโดยการฆ่าตัวเอง อ้อมทำไม่ได้ ถ้าฆ่าไปแล้ว เรารู้หรือว่าสบายจริง อาจจะเกิดมาเป็นอย่างนี้อีกก็ได้ คุ้มๆ เขาให้จบๆ ไป ซาติเดียว” (อ้อม)	ตามมโน สำนึก
7.	<u>มีความ สามัคคี</u>	มีความรักใคร่ ปรองดองระหว่าง พี่น้องและญาติมิตร	การที่แอมผู้เป็นน้องมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรง กว่า สามารถทำในสิ่งที่ตนทำไม่ได้ ไม่ได้ทำให้ อ้อมเกิดความอิจฉาริษยาน้องสาวตนเอง ทุกวัน อ้อมจะรอคอยการกลับมาจากทำงานของ น้องสาวอย่างใจจดจ่อเพื่อพูดคุยกับน้องสาว คลายเหงา	เพื่อ ครอบครัว

“คุณรัตนา”
(จาก เขี้ยวธรรม)

	แนวคิด จริยธรรม	ลักษณะที่สะท้อน แนวคิดจริยธรรม	เนื้อหาที่สะท้อนแนวคิดจริยธรรม	ระดับ เหตุผล
1.	<u>รู้จักวิจารณ์ อย่างมีเหตุผล</u>	สามารถแสดงความ คิดเห็นอย่างมีเหตุ ผล	“วันนี้มีคนเสนอบ้านให้หลังละ 10-20 ล้าน แต่ ถามว่าที่เราพยายามออกทีวี เพื่อขอในสิ่งเหล่านี้ หรือ ไข่ม้อยกะ เรามาหาความถูกต้อง เรามาหา ความยุติธรรม “ยุติธรรม” ภาษาไทยแปลว่า ยุติ แล้วต้องได้รับความเป็นธรรม แต่วันนี้ “ยุติธรรม” เขากำลังจะให้พวกเราแปลกกันใหม่ว่า ยุติการร้อง ขอความเป็นธรรมหรือ ถ้าเอาเงินมาให้เราแบบ นั้น” (คุณรัตนา)	ตามมโน สำนึก
2.	<u>รักและเทิดทูน ศาสนา</u>	มีศรัทธาและเชื่อมั่น ในศาสนาและ ปฏิบัติตามคำสอน ของศาสนา	คุณรัตนาพาหลานสาวเข้าไปนั่งหน้าโบสถ์ในวัด แห่งหนึ่งคล้ายกับเป็นการช่วยคลายทุกข์และยึด หน่วยจิตใจ พร้อมกล่าวว่าตนดำเนินชีวิตอย่างมี สติ ไม่พยายาบาเทาขาด	เพื่อตนเอง
3.	<u>มีอุดมคติ</u>	มีปณิธานและยึด มั่นปฏิบัติตาม ปณิธานนั้น	“ต่อสู้เพื่อความยุติธรรมเรื่องบ้าน เอาผิด ข้าราชการทุจริตที่ใช้กฎหมายกลั่นแกล้งเธอ 11 ปี ผ่านไปจนถึงวันนี้ การต่อสู้เพื่อความยุติธรรม ก็ยังไม่ทำที่ว่าจะสิ้นสุดลง หน้าที่ยังต้องเริ่มขึ้น อีกครั้งแล้วครั้งเล่า ล่าสุดคุณรัตนาต้องหอบเอา ลูกหลานอีก 4 ชีวิตออกจากบ้านสี่ดำไปปักหลัง อยู่ที่หน้าศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร” (คนนำ เรื่อง)	ตามมโน สำนึก
4.	<u>มีความกล้า หาญ</u>	กล้าแสดงความ คิดเห็นโต้แย้งและ ต่อต้านการกระทำ อันไม่ชอบธรรม	“กฎหมายวันนี้ มีไว้สำหรับจับประชาชนไง แต่ถ้า เจ้าหน้าที่ผู้ใดทุจริต กระทำความผิด เขาให้ละ เว้นไว้” (คุณรัตนา)	เพื่อตนเอง และ ครอบครัว
5.	<u>เคารพในสิทธิ ของตนเอง</u>	รู้จักรักษาสีทธิของ ตนเองตาม กฎหมาย เพื่อไม่ให้ ถูกละเมิดหรือถูก รังแก	“11 ปีของการต่อสู้ในฐานะพลเมืองธรรมดา สามัญ คนหนึ่งที่ไม่ มีอำนาจรัฐ ไม่มี ยศฐาบรรดาศักดิ์ใดๆ ก็ได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่า การต่อสู้ของคุณรัตนานั้นเป็นเสมือนตัวแทนของ ความยุติธรรมที่ปลุกเร้าให้ประชาชนคนธรรมดา กล้าลุกขึ้นมาต่อสู้เพื่อศักดิ์ศรีความเป็นคนของ ตน” (คนนำเรื่อง)	เพื่อตนเอง

ภาคผนวก ค
แบบวิเคราะห์เนื้อหาและแบบสัมภาษณ์

แบบฟอร์มตารางบันทึกเนื้อหา

ปัญหาสังคมด้าน.....

เรื่อง / รายละเอียด	
เรื่อง	
สาระสำคัญ	
(แหล่งภาพ/ เสียง)	(การกระทำ/กิริยาอาการ/ คำพูด)
หมายเหตุ (ปรากฏในเมือง/ชนบท)	

ตารางแสดงภาพรวมการสำรวจปัญหาสังคมในรายการ "คนค้นคน"

รวมจำนวนด้านของปัญหาสังคมที่พบ	อื่น ๆ	20. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	19. ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุโดยถนน	18. ปัญหาที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม	17. ปัญหาสุขภาพอนามัยและโรคภัยไข้เจ็บ	16. ปัญหาการขาดการศึกษา	15. ปัญหาชนพิการ	14. ปัญหาคนชราขาดคนดูแล	13. ปัญหาเด็กเร่ร่อน	12. ปัญหาประชากร	11. ปัญหาความไม่เป็นระเบียบในครอบครัว	10. ปัญหาสิ่งเสพติดให้โทษ	9. ปัญหาอาชญากรรม	8. ปัญหาอัตราวิบัติกรรม	7. ปัญหาโสเภณี	6. ปัญหาเกี่ยวกับค่านิยม	5. ปัญหาความเสื่อมโทรมของศีลธรรม	4. ปัญหาครอบครัว	3. ปัญหาการอพยพของชนบทสู่เมือง	2. ปัญหาการว่างงาน	1. ปัญหาความยากจน	ปัญหาสังคม
เรื่อง																						
1	ข้าคือ.. นักสื่อความหมายฯ																					
2	ครูโชน																					
3	บังหมาด..คนจนผู้ยิ่งใหญ่																					
4	เลือดลิเก																					
5	ปาว...สองล้อคู่ชีพ																					
6	เล่าเป๊ะ ตระกูลลิ้ม มังกรจีนในแผ่นดินสยาม																					
7	หนังขอข้าว																					
8	ปู่เย็น..เฒ่าพระนาง																					
9	ทาส																					
10	เรื่องของอ้อม																					
11	ER นาทชีวิต																					
12	"วีระพล" ชัยชนะของผู้แพ้ !!																					

ตารางแสดงภาพรวมการสำรวจปัญหาสังคมในรายการ "คนค้นคน" (ต่อ)

รวมจำนวนด้านของปัญหาสังคมที่พบ อื่นๆ	20. ปัญหาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ	19. ปัญหาการจราจรและอุบัติเหตุโดยรถยนต์	18. ปัญหาที่อยู่อาศัยและแหล่งเสื่อมโทรม	17. ปัญหาสุขภาพอนามัยและโรคร้ายไข้จับ	16. ปัญหาการศึกษา	15. ปัญหาคนพิการ	14. ปัญหาคนชราขาดดูแล	13. ปัญหาเด็กเร่ร่อน	12. ปัญหาประชากร	11. ปัญหาความไม่เป็นระเบียบในครอบครัว	10. ปัญหาสิ่งเสพติดในโทษ	9. ปัญหาอาชญากรรม	8. ปัญหาอัตราวิบัติกรรม	7. ปัญหาโศกณัฏ์	6. ปัญหาเกี่ยวกับคำนิยม	5. ปัญหาความสัมพันธ์ของศีลธรรม	4. ปัญหาครอบครัวชั้น	3. ปัญหาการอพยพของชาวชนบทสู่เมือง	2. ปัญหาการว่างงาน	1. ปัญหาความยากจน	ปัญหาสังคม
เรื่อง																					
13 ความฝันของยายประดับ																					
14 เดือนกับดาว																					
15 สงกรานต์ชีวิตลูกอีสาน																					
16 บทเพลงจากแดนประหาร																					
17 ดวงดาวของพ่อ																					
18 กว่าแม่จะรู้เพียงสา																					
19 พระมหานั่งเฝ้า																					
20 ตาสงัด คนปลุกต้นไม้แห่งพรหมพิราม																					
21 เที้ยออธรรม																					
22 สุชิน หญิงผู้ก้าวเดินด้วยหัวใจ																					
23 ลุงเสวีรุ คนบ้าหรือกล้าฝัน																					
24 ป้าหมอ แม่พระแห่งบ้านชัยพฤกษ์																					
25 ครูเหงา ความรักไร้พรมแดน																					
รวม / เรื่อง																					

แบบฟอร์มตารางบันทึกเนื้อหา

จรรยาบรรณด้าน.....

เรื่อง / รายละเอียด	
เรื่อง	
สาระสำคัญ	
(แหล่งภาพ/ เสียง)	(การกระทำ/กิริยาอาการ/ คำพูด)
หมายเหตุ (ระดับเหตุผลหรือแรงจูงใจ)	

ตารางแสดงภาพรวมการสำรวจแนวคิดด้านจริยธรรมในรายการ "คนค้นคน"

จริยธรรม	เรื่อง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
จำนวนด้านของจริยธรรมที่มี											
อื่นๆ											
26. มีความสมณะ ไม่โลก อยู่อย่างพอเพียง											
25. มีความสามัคคี											
24. มีความกล้าหาญ											
23. มีความกตัญญูกตเวที											
22. มีความเมตตาอารี											
21. รู้จักเสียสละ											
20. มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำหน้าที่รับทราบการของชาติ											
19. มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำหน้าที่รับรู้วัฒนธรรม											
18. มีอุดมคติ											
17. รู้จักพึ่งตนเอง											
16. มีพลานามัยทางด้านจิตใจสมบูรณ์											
15. มีพลานามัยทางด้านร่างกายสมบูรณ์											
14. รักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์											
13. รักและเทิดทูนศาสนา											
12. รักและเทิดทูนชาติ											
11. กระตือรือร้นในการปกครองระบบประชาธิปไตย											
10. รู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล											
9. รู้จักวิจารณ์อย่างมีเหตุผล											
8. รู้จักคิดริเริ่ม											
7. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อสังคมและ											
6. ยึดมั่นในสัมมาอาชีพ											
5. ประหยัด											
4. ขยัน											
3. มีความยุติธรรม											
2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต											
1. มีระเบียบวินัย											
เรื่อง											
1	ข้าคือ.. นักสื่อความหมายฯ										
2	ครูโชน										
3	บั้งหมาด..คนจนผู้ยิ่งใหญ่										
4	ปาว...สองล้อคู่ชีพ										
5	เล่าแป๊ะ ตะกุดลี้ม มังกรจีนในแผ่นดินสยาม										
6	ปู่เย็น..เฒ่าพระนาง										
7	เรื่องของอ้อม										
8	"วีระพล" ชัยชนะของ...ผู้แพ้ !!										
9	ความฝันของยายประดับ										
10	เดือนกับดาว										

ตารางแสดงภาพรวมการสำรวจแนวคิดด้านจริยธรรมในรายการ "คนคนคน" (ต่อ)

		รวมจำนวนด้านของจริยธรรมที่มี																																										
		อื่นๆ	26. มีความสมณะ ไม่โลภ อยู่อย่างพอเพียง	25. มีความสามัคคี	24. มีความกล้าหาญ	23. มีความกตัญญูตวาที	22. มีความเมตตาอารี	21. รู้จักเสียสละ	20. มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุงรักษาเกียรติของชาติ	19. มีความภาคภูมิใจและรู้จักทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	18. มีอุดมคติ	17. รู้จักพึ่งตนเอง	16. มีพละทานมัธยทางดำเนินจิตใจสมบุรณ	15. มีพละทานมัธยทางดำเนินร่างกายสมบุรณ	14. รักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์	13. รักและเทิดทูนศาสนา	12. รักและเทิดทูนชาติ	11. กระตือรือร้นในการปกครองระบบประชาธิปไตย	10. รู้จักตัดสินใจอย่างมีเหตุผล	9. รู้จักวิจารณ์อย่างมีเหตุผล	8. รู้จักคิดริเริ่ม	7. สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่องสังคมและ	6. ยึดมั่นในสัมมาอาชีพ	5. ประหยัด	4. ขยัน	3. มีความยุติธรรม	2. มีความซื่อสัตย์ สุจริต	1. มีระเบียบวินัย																
จริยธรรม	เรื่อง																																											
	11	บทเพลงจากแดนประหาร																																										
	12	ดวงดาวของพ่อ																																										
	13	พระมหานทีง																																										
	14	ดาสดิต คนปลุกต้นไม้แห่งพรหมพิราม																																										
	15	เหยื่ออาชกรรม																																										
	16	สุชิน หญิงผู้ก้าวเดินด้วยหัวใจ																																										
	17	ลุงเสริฐ คนบ้าหรือกล้าฝืน																																										
	18	ป้าหอม แม่พระแห่งบ้านชัยพฤกษ์																																										
	19	ครูเหงา ความรักไร้พรมแดน																																										
รวม / เรื่อง																																												

แบบสัมภาษณ์

เจตนารมณ์และทัศนะของผู้ผลิต

1. ผู้ผลิตวาง concept รายการและมีเกณฑ์การเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนออย่างไร
2. เจตนารมณ์ในการสะท้อนปัญหาสังคมและแนวคิดด้านจริยธรรมในรายการคนค้นคนเป็นอย่างไร
3. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการใช้หลักคุณธรรม-จริยธรรมแก้ปัญหาสังคม

ข้อสังเกตจากผลการวิจัย

1. การนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับ “คนค้นเรื่อง” ที่ส่วนใหญ่เป็นชนชั้นล่างในสังคมมีที่มาและวัตถุประสงค์อย่างไร
2. การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชีวิตที่ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมในปริมาณที่มากกว่าวิถีชีวิตรูปแบบอื่นๆ มีที่มาและวัตถุประสงค์อย่างไร
3. ผู้ผลิตให้ความสำคัญต่อการวิพากษ์ การจุดประเด็น ให้แง่คิดต่างๆ ของผู้ผลิตแก่ผู้ชมมากน้อยเพียงใดและมีวัตถุประสงค์อย่างไร

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวณัฐกาญจน์ ศุภรัตน์เมธี เกิดเมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2520 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีสาขา Asian Studies จาก University of Wisconsin - Madison ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อปีการศึกษา 2542 อดีตเคยทำงานตำแหน่งอาจารย์ภาษาจีน สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ก่อนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์พัฒนการภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2547